

ספר זוהר לתשעה באב

חלק א'

בו לקטנו מאמרי הזוהר השייכים לתשעה באב בארמית ולשון הקודש.

לקוט גדול ונפלא מהזוהר הקדוש, ומאדרא זוטא קדישא, וזוהר חדש, מאמרים חוצבי להבות אש מדברי הזוהר הקדוש.

והוספנו מאמרים: מדרש איכה - מדרש רות - ספר הבהיר - כתבי האריז"ל: שער הפנויות - ספר הפליאה - ספר הקנה - הרקאנטי - עם פותרות, תמצית הענין לכל קטע וקטע. וכן צויין בו סימני פסוק, ועוד, ובזכות שנקיים דברי התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, בני שנו מדותי (גיטין ס"ז), נזכה ל"ובא לציון גואל" בב"א.

יצא לאור חודש אב תשע"ג על ידי "מפעל הזוהר העולמי"

סניף בת ים רחוב בר יהודה 50 בת ים יצ"ו ארץ ישראל

טל: 052-7651911

**מפעל
הזיכרון
העולמי**

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

מחפשים תורמים להדפיס מאות אלפים עד 15
מיליון של תיקוני זוהר "תיקון מג"
לחלקם ל-15 מיליון יהודים בחינם.
התורמים משלמים ישר לדפוס!
ובתוך כמה ימים מקבלים הסחורה בע"ה.

האם יש מחשב
שיוכל לחשבן את
הזכות הגדולה
שיכולים לזכות בכסף
קטן?

לפרטים: 052-7651911

הקדמה

יהודי ובן ישיבה יקר

עכשיו בשלוש השבועות שאנו בוכים על חורבן שני בתי מקדשות, צריכים לדעת א. למה נחרב בית המקדש? ב. אמרו רז"ל (ירושלמי יומא א, א) כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאלו נחרב בימיו, ואם אנו לא עושים מה שצריך, יש לנו חלק בזה שלא נבנה בית המקדש בימינו, ואם כן עלינו לחקור מה צריך לעשות כדי שיבנה בית מקדשנו.

הקבלה וזוהר הקדוש גרם חורבן שני המקדשות עד שישונו בני ישראל בתשובה. ללמוד זוהר הקדוש.

**פגם כל הדורות עד אברהם אבינו
שלא למדו תורת הקבלה, להכיר
בוראם**

זוה לשון המרח"ו ז"ע: "הנה נתבאר במקום אחר [במאמר] הזה כי עון אדם הראשון בעץ הדעת טוב ורע הוא, שלא בחר להתעסק בעץ החיים שהיא חכמת הקבלה. ומשם בא פגם היסוד, ועל ידי זה צמחו דור המבול ודור הפלגה וסדום. ואחר כך באו קין והבל ובחרו להתעסק בעבודת האדמה ולא להכיר את הבורא. ואז קם דור אנוש שהחלו לעבוד את הכוכבים והמזלות עד ששכחו את השם יתברך ונשכח שמו מן הארץ. זרעו של קין בחרו להתעסק בעבודת האדמה, פיתוחה ובנינה, ושכחו את השם יתברך ורדפו אחר המותרות, ותשחת הארץ, וזה גרם שנמחקו מן העולם במבול הגדול בשנת תרנ"ו, אז קם נח ובנה את התיבה, אבל לא הוכיח את דורו ולא התפלל בעבורם. אחר כך קמו

חטא אדם הראשון היה על שלא בחר להתעסק בעץ החיים (דהיינו חכמת הנסתר והזוהר הקדוש)

בזוהר הקדוש (בראשית כ"ו-כ"ז) ורבי חיים ויטאל זצ"ל (בהקדמה לשער ההקדמות על פי הזוהר בפרשת בראשית), ורבי נתן מברסלב מביאו (בהלכות נטילת ידים והלכות ערלה): הנחש פיתה את האדם בגאווה שעל ידי עץ הדעת הוא יכול להיות כאלקים, ולהתחרות עמו כביכול, ולשלוט על כל העולם. אדם הראשון לקח מעץ הדעת, שורש כל החכמות החיצוניות, ולא בחר להתעסק בעץ החיים התורה הקדושה, חכמת הקבלה, ולהשיג דרכה את השם יתברך, והוא שורש כל החטאים מאז ועד היום שהאמין ללשון הרע של הנחש הארור, ולא רצה ללמוד זוהר הקדוש, ומאז ועד הלאה כל העולם מעורב מטוב ורע, ומשם יצאו הערב רב שגרמו להחטיא את בני ישראל. ובאריכות ביאר מוריני האלקי רבי חיים ויטאל זצ"ל (בהקדמה לשער ההקדמות על פי הזוהר בפרשת בראשית) שחטא אדם הראשון הוא שלא בחר ללמוד זוהר הקדוש, ובגלל שנמנעו מללמוד חכמת

חֲסִידוֹת שֶׁל מֶן הַבֶּעַל שֵׁם טוֹב, וְהִיוּ
מִבְטָלִים כָּל גְּזֵרוֹת רְעוּת... וְלוֹ עָמִי שׁוֹמֵעַ לִי,
בְּדוֹר הָרַע הַזֶּה שֶׁהַמִּינוּת גּוֹבֵר, הִיוּ לוֹמְדִים
עִם תִּינוּק בֶּן תִּשְׁעֵי שָׁנִים, סֶפֶר הַזֹּהַר
וְתִקּוּנֵים וְלִהְיוֹת בָּהֶם, וְהָיָה יִרְאָתוֹ קוֹדֶמֶת
לְחֻכְמָתוֹ וְיִתְקַנֵּם.

אֵין מִי שִׁיעֻזוֹר לַמֶּשֶׁה לְהוֹצִיא הַשְׂכִּינָה מִגְּלוֹתָהּ

וְכַתּוּב בְּזוֹהַר (בְּרֵאשִׁית כ"ח עמוד ב'): וּבְגִין
דָּא מִשָּׁה לֹא מִית וְאָדָם אֶתְקָרִי
אִיהוּ. וּבְגִינִיה אֶתְקָר בְּגִלוֹתָא בְּתִרְאָה,
וְלֹאָדָם לֹא מִצָּא עֶזְרָא אֱלָא כְּלָהּ כְּנָגְדוּ. וְכֵן
עֲמוּדָא דְאֶמְצִיעִיתָא אֶתְקָר בִּיה וְלֹאָדָם לֹא
מִצָּא עֶזְרָא דְאֶפִּיק שְׂכִינְתָּיה מִן גְּלוֹתָא, הִדָּא
הוּא דְכָתִיב (שְׁמוֹת ב') "וַיִּפֶן כֹּה וַיֵּרָא כִּי
אֵין אִישׁ". וּמִשָּׁה אִיהוּ בְּדִיקָנִיָּה מִמֶּשֶׁה,
דְּאֶתְקָר בִּיה "לֹא מִצָּא עֶזְרָא כְּנָגְדוּ".

[בְּאִוֵּר:] וְלִכֵּן מִשָּׁה לֹא מִת, וְהוּא נִקְרָא
אָדָם, וּבְגִלְלוּ נְאֻמֵּר בְּגִלוֹת
הָאֲחֵרוֹנָה, וְלֹאָדָם לֹא מִצָּא עֶזְרָא, אֱלָא כְּלָם
כְּנָגְדוּ. וְכֵן נְאֻמֵּר בְּעֲמוּד הָאֶמְצִיעִי, וְלֹאָדָם
לֹא מִצָּא עֶזְרָא, שִׁיּוּצִיא שְׂכִינָה מִהֶגְלוֹת. זֶהוּ
שְׂכִינָתוֹ (שְׁמוֹת ב') "וַיִּפֶן כֹּה וַיֵּרָא כִּי אֵין
אִישׁ". וּמִשָּׁה הוּא בְּדִמּוּתוֹ מִמֶּשֶׁה, שֶׁנְּאֻמֵּר בּוֹ
לֹא מִצָּא עֶזְרָא כְּנָגְדוּ].

אֵין מִי שִׁיעֻזוֹר לְזוֹ"א לְהוֹצִיא שְׂכִינָתוֹ מִן הַגְּלוֹת

וּבִבְאֵר בְּמִקְדָּשׁ קוֹלָר: וּמִמִּשְׁיָר רַבִּי שִׁמְעוֹן
בֶּר יוֹחָאי לְבָאָר, שֶׁהַבְּחִינָה שֶׁל מִשָּׁה
רַבִּינוּ אֵינָה זֹה מִן הַשְׂכִּינָה בְּגִלוֹת, וְעַל זֶה
נְאֻמֵּר בְּגִלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לֹא מִצָּא תִלְמִידֵי חֻכְמִים שִׁיְהִיו עֶזְרָא לַמִּשָּׁה
בְּגִלוֹת, אֱלָא כְּלָם נְחֻשְׁבִּים כְּאֵלוֹ הֵם כְּנָגְדוּ,
לִפִּי שְׂאִינִם עוֹשִׂקִים בְּסוֹדוֹת הַתּוֹרָה, לְסִיעַ

אֲנָשֵׁי דוֹר הַפְּלָגָה, וּכְמוֹ כֵּן רָדְפוּ אַחֵר
הַשְּׂרָרָה וְהַמְּלָאכּוֹת וּבְנוּ מִגְדֵּל גָּדוֹל לְשִׁלוֹט
מִשֵּׁם עַל הָעוֹלָם, בְּמִקּוֹם לְהַתְּעַסֵּק בְּעִינֵי
הַכֶּתֶת הָאֱלֹקִים, וּמִרְדּוֹ נִגְדַּה, וּבַחֲרוֹ בַּחֲכָמָה
הַקְּבֵלָה לְהַלְחֵם נִגְדַּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כַּמְּבֹאֵר
בְּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ סֵתְרֵי תוֹרָה (ח"א פֶּרֶשֶׁת
בְּרֵאשִׁית דף ע"ד ע"ב). וּבִאֲלִשִׁיךְ הַקְּדוֹשׁ
פֶּרֶשֶׁת נַח מִסְבִּיר בְּאִרְכּוּת, עֵי"ש.

חֹרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהַמִּנִּיעָה לְבִנּוּתָהּ עַל שְׁלֹא לְוִמְדִים חֲכָמָה זוֹ

מִכָּל הַנִּלְאֵנוּ אֲנוּ רוֹאִים שֶׁחֲטָא אָדָם הָרָאשׁוֹן
הוּא שֶׁלֹא בָחַר לְלַמּוֹד זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ,
וּבִגְלָל שֶׁנִּמְנָעוּ מִלְּלַמּוֹד חֲכָמָה הַקְּבֵלָה
וְזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ גֵּרַם חֹרְבֵן שְׁנֵי הַמִּקְדָּשׁוֹת עַד
שִׁישׁוּבוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה לְלַמּוֹד זוֹהַר
הַקְּדוֹשׁ. וְעַכְשִׁיו אִם אֲנַחְנוּ לֹא לוֹמְדִים זוֹהַר
הַקְּדוֹשׁ, כְּאֵלוֹ הַחֲרַבְנוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
רַח"ל, וְאֲנַחְנוּ הַרְבֵּנִים וְהָרָאשִׁי יֹשִׁיבוֹת
וְהַדְּרָשִׁים אִם לֹא אוֹמְרִים לְלַמּוֹד זוֹהַר הֵם
הוֹלְכִים בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵיהֶם שֶׁל דוֹר הַפְּלָגָה כִּי
עוֹשִׂים מַעֲשִׂים שֶׁל דוֹר הַפְּלָגָה כַּמְּבֹאֵר
בְּהַמְּקַדְמַת רַבְּנוּ חַיִּים ווִיטָאֵל בְּשַׁעַר
הַקְּדָמוֹת. וְכֵל רֹאשׁ יֹשִׁיבָה רַב וּמוֹרָה דֶּרֶךְ
שֶׁלֹא מְדִירִךְ אֶת אֲנָשָׁיו לְלַמּוֹד דָּף זוֹהַר בְּיוֹם
כְּאֵלוֹ הַחֲרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

לֹא עָמִי שׁוֹמֵעַ לִי, הִיוּ לְוִמְדִים עִם תִּינוּק בֶּן תִּשְׁעֵי שָׁנִים, סֶפֶר הַזֹּהַר וְתִקּוּנֵים

אָמַר הָרַב הַקְּדוֹשׁ מִקְּאֻמְאֶרְנָא: יֵשׁ הִרְבֵּה
שׁוֹטִים שְׁבוֹרְחִים מִלְּמַד רִזִּין שֶׁל
מֶן הָאֵר"י וְסֶפֶר הַזֹּהַר, אֲשֶׁר הֵם חִינֵנוּ, וְלוֹ
עָמִי שׁוֹמֵעַ לִי, בְּעֵקֶב בּוֹת מִשִּׁיחָא אֲשֶׁר הָרַע
וְהַמִּינוּת גּוֹבֵר, הִיוּ שׁוֹקְדִים כָּל יְמֵיהֶם לְלַמּוֹד
סֶפֶר הַזֹּהַר וְכַתְּבֵי הָאֵר"י ז"ל, בְּלוֹל עִם

מי שאינו עוסק בספר הזהר ותקוניים וכתבי מֶרֶן האר"י שהם חיים ממש לנפש, בלולה במקרא ובמשנה ובתלמוד ופוסקים, ידע נאמנה שכל תורתו שעוסק, הוא משפה ולחיוץ, בדואג, ואין לו עסק בחיים והארה לנפש, והוא כלו טעות ורמאות, ואינו עוסק בתורה אלא להיות מאנשי שם, להיות רב וראש גדול הדור ולהשתרר על הבריות, ואין לו חיים ולא חלק בחיים. וכדכתיב בתקוני זהר חדש: לית בְּנוֹ מאן דִּיתַעַר לגבה לרצות לה עם בעלה, צוחין בכל יומא וליילא באורייתא דבעל פה, בכמה קושין, וצוחין פה ככלבין דאמרין הב הב, הב לן עיתרא הב לן יקרא, ולית מאן דִּישַׁתַּדֵּל לסלקא לשכינתא. ובדאי לא נשיג אַרְחוֹת חיים אלא על ידי למוד הזהר, וכתבי מֶרֶן הרב חיים ויטאל בלבד, עד כאן לשונו. (פֶּיֶל סֶפֶרֶס קאמאקנס פֶּקֶשֶׁת עֶקֶב ז', י"ט - אור הזכר פֶּקֶד א').

ספֶּק פִּיקוּחַ נֶפֶשׁ

כעת הזמן להתחיל לקבוע עיתים לעסוק בזוהר הקדוש ולא לדחות אפילו יום אחד. אין שום עצה לעבור את תהליכי הגאולה ברחמים וחסדי ם רק על ידי לימוד הזוהר, כמפורש בזוהר הקדוש פרשת נשא ברעיא מהימנא (ד' קכ"ד ע"ב) וז"ל ובגין דעתידים ישראל למיטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי וכו'. [עכ"ל] (לא זכור לי בחז"ל שכתוב שאם כל עם ישראל עושים תשובה, הגאולה תבוא ברחמים, רק נזכר שהתשובה מביאה את הגאולה, אבל לא נזכר אם בדין או ברחמים, מאידך לגבי העצה של לימוד הזוהר נזכר שזה מביא את הגאולה ברחמים), כמו כן מי שיכנס לפנימיות לאחר גלוי המשיח בימים שנאמר בהם "אין לי בהם

לתקון השכינה. ונאמר בו, ולאדם לא מצא עזר כנגדו, פרוש לא מצא הקדוש ברוך הוא מי שיעזר לזעיר אנפין, להוציא את שכינתו מן הגלות.

מי שלא למד סוד, טוב לו שלא נברא, ויתגלגל עוד פעם

המקבץ האלקי, הצדיק הקדוש, רבינו יעקב אבוחצירא, זכר צדיק וקדוש לברכה לחיי העולם הבא (בספרו גנוי המקור דף קפ"ה) אומר, בשם רבי שמעון בר יוחאי הקדוש: דמי שלא למד תורת אמת, שהם סודות התורה, טוב לו שלא נברא, דבלא זה אין אדם יודע אלהותו יתברך, ויראתו ואהבתו, ועבודתו. והרב יהודה פתיה, זכותו יגן עלינו אומר, בשם רבי חיים ויטאל זכותו יגן עלינו, שכתב בתחלת שער המצוות: ואם לא עשה בן, הרי חסר מצוה אחד של תלמוד תורה, שהיא גדולה ושקולה ככל המצוות, וצריך שיתגלגל עד שיטרח בד' בחינות של הפרד"ס הנזכר. עד כאן לשונו. ועוד אמר הרב יהודה פתיה, זכותו יגן עלינו, שעוד בשעת הלוגיה פאשר בוכים עלי, יתכן שנקבר חזר לעולם הזה בגלגול, השם ירחם.

תורתו שלא לשמה

מי שאינו עוסק בספר הזהר ... כל תורתו שעוסק, משפה ולחיוץ, ואין לו עסק בחיים והארה לנפש, והוא כלו טעות ורמאות, ואינו עוסק בתורה אלא להיות מאנשי שם, להיות רב וראש גדול הדור ולהשתרר על הבריות, ואין לו חיים ולא חלק בחיים.

ככִּלְבִּים הצועקים הב הב

הרב הקדוש מקאמאקנא כתב בספרו "היכל הברכה" - בדור הזה האחרון,

שמרו, שאילו אותי עזבו ותורתי שמרו, השאור [האור] שבה היה מקרבן אצלי [מחזירן למוטב] "הרב דוד בן נפתלי הירש פרנקל, בעל המחבר פירוש "קרבן העדה" על התלמוד הירושלמי ד"ה השאור שבה - "פירוש רמז לסודות התורה".

מעכב הגאולה

ונמצינו למדים שמי שהיה יכול ללמוד בתורת הסוד ולא למד ענוש יענש על כך. ומעכב את הגאולה! (זוה"ק תיקון ל' תיקון מ"ג וכן כתב הגר"א ז"ל, ועיין עוד במדרש משלי פ"י). - ועל זה צווח ככרוכיא בספר מזכה הרבים: מה יעזור לנו, אם אנחנו רוצים להגאל, אבל לא פועלים בשביל לקרב את הגאולה? ומהו קירוב הגאולה? תשובה שלמה קדושה וטהרה (קדושת האדם כולל כשרות המאכלות באמת [וכידוע שיש מכשול גדול בענין זה ואפילו בהכשר "מהודר"] ההתנהגות והלבוש התרחקות מדרכי הגויים וכו'); לימוד הזוהר הקדוש! עכ"ד.

מי שלא לומד זוהר הקדוש מחריב את העולם

בתיקוני זוהר (תיקון ל' נתיב תנינא) כתוב על אלו "דלא בעאן לאשתדלא בחכמת הקבלה" (שלא רוצים לעסוק בחכמת הקבלה) "אוי להם שגורמים עניות, חרב, ביזה, והרג ואבדון בעולם", עכ"ל, וזאת מובן על פי הגמרא (שבת פ"ח. ובע"ז ג.) "התנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר אם ישראל מקבלים את תורתי מוטב (אתן מתקיימין) ואם לאו, אני אחזיר אתכם ל"תוהו ובוהו", דכתיב "משמים השמעת דין" - מתן תורה - "ארץ יראה" - בתחילה, שמא לא יקבלו ישראל התורה ותחזור

חפץ" אינו דומה כלל למי שנכנס ללימוד הפנימיות בזמן הגלות. וגם אם אינך מאמין יותר לקיצים, ואתה חושב אולי יש פירוש אחר בזוהר, מותר לך לחשוש מצד הספק אולי זה אמת, והרי מלחמת גוג ומגוג היא פקוח נפש של כלל ישראל, [עיין תיקוני זוהר מ"ח: שבגוג ומגוג הים הגדול יקבל צבע אדום מרוב הדם שישפך], גם על ספק פיקוח נפש מחללין את השבת, וביכלתך להציל רבים מישראל, על ידי קיום דברי חז"ל ללמוד את הזוהר הקדוש, אל תאמר כשאפנה אשנה, שמא לא תפנה! (תו"ד סוד החשמה).

עת צרה היא ליעקב!!!

בעת הזאת ש"רגשו גוים ולאמים יָהֲגוּ רִיק, יִתְּצֻבּוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יַחַד עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ, נִתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵימוֹ" (תהילים פרק ב א-ג) "אָמְרוּ לָכֵן וְנִכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא יִזְכֹּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד" (תהילים פ"ג ה').

ירידת הדורות מפני חוסר לימוד הזוהר הקדוש

תלמידי חכמים מתמעטים והערב רב מתגברים, ומינות ואפיקורסות ירדו להציף את העולם ופרצו פרצות בכרם ה' וגוזרים גזירות בארץ הקודש ובחוץ לארץ, על עם ה' ותורתו היהדות החרדית הצרופה, החינוך החרדי הטהור, ובחורי ישראל.

סיבת ירידת הדורות היא בשל מיעוט לימוד הזוהר הקדוש, שהוא המאור שבתורה שמחזירם למוטב כמו שכתוב בירושלמי (חגיגה דף ו): "א"ר חייב בר בא אותי עזבו אוותרה, שמא את תורתי

למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלימוד הפשט שנה תמימה, אלא ודאי לימודו כל השנה אינו כלום, אם אין מעטרו בלימוד הקבלה, אם יתקן גלגולו וישוב ללימוד קבלה, תחזור הארץ להיות מרוצה, עכ"ל. - ולאור הנ"ל ישאל השואל, מתי ובאיזה גיל צריך להתחיל ללמוד את הזוהר הקדוש, לכן אציג את דברי חז"ל הברורים, בצורה שאינה משתמעת לשני פנים, וכדלהלן: במסכת קידושין (דף ל:). אומרת הגמרא לעולם ישלש אדם שנותיו, שליש במקרא, שליש במשנה, שליש בתלמוד, שואלת הגמרא, מי יודע כמה חיי? מתרצת הגמרא לא צריכא, ליומי. על זה אומר רש"י הקדוש, "ליומי" לחלק את ימי השבוע, מקשה עליו התוס', גם על זה אפשר לשאול "מי יודע כמה חיי, ומשיב התוס', בכל יום ויום עצמו ישלש, ולפי זה, הרי י חובת כל אחד ללמוד זוה"ק, - כמובטח "עתידיא חכמתא דא לאתגליא לסוף יומיא", ממתי ובאיזה גיל יכול להתחיל, על זה אפשר לשאול את שאלת הגמרא "מי יודע כמה חיי" וממילא חובת כל אחד הלומד תורה, להשלים ה"פרד"ס" בכל יום. - השל"ה הקדוש בפרק בעשרה מאמרות כותב בזה"ל: אחר שתמלאו כריסכם מתלמוד ופוסקים "בכל יום ויום" אזי אחר כך תבררו חלק יפה מהיום ותדבקו בלימוד זו החכמה בתוספת קדושה ודביקות גדול בו יתברך ויתברך, עכ"ל.

קרוב לימות המשיח, אפילו תינוקות שבעולם ידעו סודות החכמה

בזוהר הקדוש (וירא קי"ח ובהסולם סעיף ק"ס) כתוב, וז"ל: **וכשיהיה קרוב לימות המשיח, אפילו תינוקות שבעולם עתידים למצוא סודות החכמה, ובאותו זמן**

הארץ לתוהו ובוהו - "ולבסוף" - כשקבלוה בנעשה ונשמע - "שקטה", כלומר, כשהבטיחו "נעשה ונשמע", אז שקטה, על זה אפשר לשאול, אם כתוב "כל הדברים אשר דבר ה' נעשה", הרי כבר שמעו, א"כ מה האמירה "ונשמע"? אלא, שמיעה מלשון סברא, להבין "מדוע", כי תורה שבכתב אומרת לנו "מה" לעשות, תורה שבעל פה אומרת לנו "איך" לעשות, והזוהר הקדוש מסביר לנו "למה" לעשות, וההוכחה היא, שבפרשת כי תבוא מובאת התוכחה, ובסוף הפרשה כתוב "למען תשכילו את כל אשר תעשון", כלומר, קיבלתם עונשים, עכשיו תתקנו מה שלא עשיתם קודם, "תשכילו" ב"שכל" תבינו מה שאתם עושים, וכדברי הגר"א לעיל.

טוב שלא נברא בעולם ולא ילמד לא תורה שבכתב ולא תורה שבעל פה

ובתיקוני הזוהר (תיקון מ"ג) על פי כסא מלך, כתוב, וכך מי שגורם שתסתלק הקבלה והחכמה, מתורה שבעל פה ומתורה שבכתב, ואומרים שיש רק פשט בתורה ובתלמוד, וגורם שלא ילמדו הקבלה "אוי לו טוב היה שלא הי-ה נברא בעולם ולא ילמד לא תורה שבכתב ולא תורה שבעל פה, שנחשב לו שמחזיר העולם לתוהו ובוהו, וגורם עניות בעולם ואורך הגלות" ומסביר, אם לומד תורה שבכתב ותורה שבעל פה ולא לומד קבלה, פוגם בלימודו ומחזיר העולם ליסוד שבירת הכלים שמגביר הקליפות ואם היה - עם הארץ, לפחות לא פוגם כל כך, ממנו יודע גודל החיוב וגודל השכר למי שלומד הקבלה, כי לימוד הזוהר בגירסא בעלמא, בונה עולמות וכל שכן אם יזכה ללמוד ולהבין פירוש מאמר א' חד, יעשה בו תיקון

ישראל מתו בג' ימי אפילה, ואלה שעלו היו רק "אחד מחמישים או אחד מחמש מאות"!!! - וכן ממשיך הזוה"ק ואומר שעם ישראל יחולק כבמתן תורה, "אלו שנאחזו בעץ החיים שהוא ה"זוה"ק" יזכו ויכנסו להיכל המשיח, ואלו שלא למדו הזוה"ק וירצו עכשיו להכנס, עליהם נאמר כי סקול יסקל או ירה יירה", ועל זה אשאל אותך, באיזו קטיגוריה אתה רוצה להמצא??

מעשה שהיה עם כ"ק מרן בעל הסולם נשמת האריז"ל לפני השואה

סיפר הרב מאשלג, נכדו של בעל הסולם: אם תשאל, מדוע אני פועל כה רבות להפצת לימוד הזוה"ק ואחרים לא? אשיב לך: **אני חש זאת כחובה מוסרית משום מעשה שהיה- עם סבי הקדוש, כי בשנים תרע"ז - תרע"ט (1917-1919 למנינם)** לאחר מלחמת העולם הראשונה, רץ כ"ק סבי הגה"ק בעל "הסולם" זי"ע ופנה לגדולי ישראל באירופה והתחנן בפניהם שיורו לתלמידיהם וחסידיהם ללמוד הזוה"ק והוכיח הנכתב בספה"ק על החיוב בלימוד הזוה"ק, אך לצערנו דחו תחנוניו בתירוצים למיניהם, בשנת תרע"ט (1919) צעק סבי הקדוש שנגזרה הגזירה בשמים!!! ונותנים לנו 20 שנה לברוח לארץ ישראל, ששם לא יהיה חורבן!!! כששמעו זאת, החלו לכנות את סבי הקדוש "ציוני" ומאחר שראה שכ"ציוני" (לכאורה) אין לו יותר שום השפעה על עידוד לימוד הזוה"ק, החליט לעלות לארץ ישראל, ועשה זאת בשנת תרפ"א (1921)!!! ולצערנו פרצה שואת הגרמנים ימ"ש בשנת תרצ"ט (1939) בדיוק 20 שנה משנת תרע"ט (1919)!!! לצערי, עשרות רבות של יהודים, יוצאי השואה, סיפרו לי זאת לפני למעלה מ-40 שנה

יתגלה לכל, עכ"ל. - בהוספה לספר יסוד יוסף פ' י"ג כתוב דההגבלות על לימוד הקבלה כגון שילמד מפי מקובל ולא מפי כתבים וכו' זה לא נאמר על לימוד ספר הזוהר עיי"ש, וכן אמר הגה"צ רבי שלמה בלוח זצ"ל משם רבו החפץ חיים זצ"ל **שעל לימוד ספר הזוהר, אין שום הגבלה, כי רובו מדרש, והיה החפץ חיים מעורר לכולם שילמדו כל שבת את הזוהר של אותה פרשה, ואפילו לבחורים, עכ"ל.** - הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמארא זי"ע בספרו **נוצר חסד** (על פרקי אבות פ"ד מ"כ) כותב, וז"ל: וכן יש הרבה שוטים שבורחים מללמוד רזין של מרן האר"י וספר הזוהר אשר הם חיינו, ממש, חיות אדם הישראלי תלוי בספר הזוהר, ולו עמי שומע לי בדור הרע הזה שהמינות גובר, היו לומדים עם תינוק בן תשע שנים ספר הזוהר והתיקונים להגות בו, והיה יראת חטאו קודמת לחכמתו. - בספר אבן שלמה פר"ח סע' כ"ז מהגר"א מוילנא זי"ע כתוב וז"ל: פנימיות התורה הם חיים לפנימיות הגוף שהיא הנפש והחיצוניות לחיצוניות הגוף "והעוסקים ב"סוד" אין יצה"ר יכול להתגרות בהם" עכ"ל. וניתן מכאן להסיק שזה תלוי (כהנ"ל) בקדמת יראת חטאו, לחכמתו.

לפני ביאת המשיח יהיה צירוף גדול

ובענין ביאת משיח בב"א, רציתי לצטט את הכתוב בזוה"ק פרשת נשא (קכ"ד). שבגאולה האחרונה יהיה כביציאת מצרים (ככתוב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות) שכתוב שם "וחמשים" עלו בני ישראל מארץ מצרים, - ודורשים חז"ל, במדרש ובמכילתא וכן ברש"י על הפסוק "וימרו ב"י" (יחזקאל כ' פסוק ח') שרובם של

לְהַאשִׁים את השני זה לא יעזור, בואו נתקן את המעוות לפני שיהיה מאוחר מדי!

אזהרה חמורה!

אם לא ילמדו זוהר בישיבות הקדושות ובכוללים - לא רק שיסגרו את הישיבות, והבחורים ילכו לצבא ח"ו, אלא ח"ו שלא יהיה כמו שהיה בשנת תרע"ד, (כמבואר בהקדמת בית לחם יהודא לרבי יהודה פתייה זצ"ל, ראה ספר אור הזוהר ובעלוני אור הזוהר 185-35), ומיד אחרי זה הייתה מלחמת העולם הראשונה, ואז הזהיר בעל הסולם ולא שמעו בקולו, ואז הגיע מלחמת העולם השנייה השואה רח"ל - המחיר עלה שש מיליון קרבנות רח"ל, ומה שיארע אחר כך כבר לא צריך לכתוב, כי מובן מאליי [עיין בנבואות זכריה יג, סנהדרין קי"א, זוהר שמות ז', תיקוני זוהר כ"א, כח הזוהר חלקים א-ח, עלוני אור הזוהר 210-1 ועוד ועוד], ובצבא יש לנו כבר מחלקי הזוהר הקדוש, שאומרים לחיילים, אם אתם רוצים לחיות, רק זה יציל אתכם, וכולם אפילו אחינו החילונים קוראים כבר ולומדים זוהר הקדוש, והרבה הרבה חזרו על ידי זה ליהדות ולבורא יתברך, והרבה בדרך לחזור, וקצת מהראשי ישיבות עוד לא החליטו מה לעשות, ושמה באמת יחזרו בתשובה, וזה השליחות של שליחי ה' ראשי הממשלה, אתם ברוגז על המקל שלוקה, מי שלח אותו, ולמה שלחו אותו?

ומי שלח בשנת תרע"ד לקחת את כל הצעירים בחורי הישיבה לצבא, ומי הרג אותם? - ומי אשם על הריגתם של ששה מיליון יהודים? - ומה כותב רבי מנחם מענדל בהסכמתו על איפה שלימה?

ואמרו לי "כמה סבא שלך צדק וחבל שלא שמעו לו"!!! (בטוחני שיש אלפים, ששמעו מציאות זו מאבותיהם ויודעים האמת), וכיון שעדיין לא נשתנתה הגישה ללימוד הזוהר הקדוש, חוששני שוב מדבריו הקדוש, ואיני רוצה שההסטוריה-ה תחזור ח"ו על עצמה ושוב יאמרו "כמה שהוא צדק"!!! וד"ל.

זעקה גדולה ומרה מהגד"צ גאב"ד האלמין שליט"א

גזירת הגיוס - כי לא אמרו ללמוד זוהר
"וּמִן־כִּי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה,
וַיִּקְרַע מִדְּכֵי אֶת בְּגָדָיו
וַיִּלְבַּשׁ שָׁק וָאֶפֶר, וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק
זַעֲקָה גְדוֹלָה וּמִרָּה."

גזירת הגיוס באה, בגלל שלא למדו
 זוהר הקדוש ופנימיות התורה
 בישיבות ובכוללים.

הלכנו כבר בחודש אדר וניסן (שהתחיל כל הסיפור) **לראשי הישיבות ודיברנו על הזוהר וחשיבות למנוע את הגזירות, ולא נענו, זכרו את הסיפור של בעל הסולם לפני השואה** (כמפורט לעיל, ובזוהר הישועה בארוכה) **בואו לא נטעה שנית!**

העיתונים מלאים מינות ואפיקורסות כתוב שם: "הראש ממשלה אשם, פלוני אשם וכו".

הוא לא אשם, הממשלה לא אשמה, הם רק המקל, זה ממש בזבז זמן, להאשים את הממשלה, ולכתוב ולדבר עליהם, זה לא הם. זה אנחנו! [כך מבאר החפץ חיים הרבה פעמים].

בואו ונלמד מאחי יוסף הקדושים - אבל - אשמים אנחנו!

הבחורים ואברכים, ולפני שיסגרו את הישיבות!!! "אתם הרבנים שלא צועקים ללמוד זוהר הקדוש!!! אתם אשמים על הכל ולא ולא הכנסת ושריה ויועציה!!!"

אבא אשמים אנחנו על אחינו!

מעמיד עליהם מלך קשה כהמן

כתוב שהגאולה לא תהיה עד שבני ישראל יחזרו בתשובה, ואם לא חוזרים מה הוא עושה מעמיד עליהם מלך קשה כהמן והם מוכרחים לחזור, וכך גם כאן העמיד עלינו מלכים קשים כדי שאנו נחזור בתשובה, כך אמר מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א.

נכון, אני גם אשם בכל זה שלא הוכחתי מספיק!!! ולכן אני יוצא בקול חזק וכותב את האמת כמו שכתבתי ב-17 ספרים על הערב רב (310 מראה מקומות 172 מזוהר הקדוש), תלמדו את הספרים ותבינו מי הם האשמים האמיתיים!!! וכפי שמסרו מן השמים, לאחרונה, שעל כל יהודי ללמוד דקה אחת, על כל פנים מזוהר הקדוש.

אנחנו לפני הסוף! כולנו מוכנים ומחכים למשהו גדול, השאלה - מתי?

אזהרה אחרונה מהעולם העליון לפני השואה - תשע"ג - תשע"ה

חובת השעה: לעשות תשובה שלמה, לימוד הזוהר הקדוש, ולהתקרב כמה שיותר לבורא עולם!

הצדיקים מגן עדן זועקים לכל יהודי/ה: "אל תשאירו אותנו פה, תחזרו בתשובה!"

כמו שמסרו לאחרונה מעולם האמת: "אנחנו עצובים, כי אנחנו כולנו בהמתנה לעולם הבא, עדיין אין אף אחד

כי עניות דישראל והגזרות והמלחמות המשסות וההריגות, הוא בעצמו גורם לזה, מפני שלא עוסק בחכמת הקבלה, ובפמליא של מעלה העני חייב על דלותו ושפלותו, ההרוג על הריגתו, כל זה נקרא חטאים שבין אדם לחבירו, אשר גם יוה"כ אין מכפר עליהם, אוי לנו מיום הדין והתוכחה.

הסכמת רבי מנחם מענכין על איפה שלימה

ומה ישיבו בני נשא על המאמר המבהיל בתיקוני זוהר (תקן ל'): "וי לון דגרמין דיזיל ליה רוחו של משיח מן העולם ולא ישוב לעולם שהם עושים את התורה יבשה ולא רוצים להשתדל בחכמת הקבלה וכו", כמה נפישא חיל של המאמרים הללו שנוקבים ויורדים לפני לפני חדרי לבו של אדם המאמין האמיתי, תסמנה שערותיו ובשרו נעשה חידודין, בהעלותו על ליבו כי עניות דישראל והגזרות והמלחמות המשסות וההריגות הוא בעצמו גורם לזה מפני שלא עוסק בחכמת הקבלה, ובפמליא של מעלה העני חייב על דלותו ושפלותו, ההרוג על הריגתו, כל זה נקרא חטאים שבין אדם לחבירו, אשר גם יום הכיפורים אין מכפר עליהם, אוי לנו מיום הדין והתוכחה!

קול דמי אחיך צועקים - מי לא שומע את הקול, קול הקורא, ששה מיליון יהודים שצועקים למעלה בשמים על הרבנים שלא רצו ללמוד זוהר הקדוש ולכן הרגו אותם!!!! וכך צווח במר קולו הגה"ק בעל הסולם זצ"ל בסוף הקדמתו להסולם שלו, עיי"ש - כמו כן אנחנו צועקים עכשיו על כל האדמורי"ם, ראשי ישיבות, רבנים, מגידי שיעורים, בעלי דרשנים, שלא צועקים נורא, לפני שיהרגו ח"ו את

ללא צער חבלי משיח

וְכֵן אָמַר מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם לְרִשְׁבִּי זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ אָמֵן בְּזֵהר הַקְדוּשׁ פְּרִשְׁת נָשָׂא, "בְּהָאֵי חֲבוּרָא דִּילָךְ דְּאֵיהּ סִפֵּר הֲזֵהר יִפְקֹון בֵּיהּ מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי". בְּאוּר הַדְּבָרִים: בְּזְכוּת הַחֲבוּר שְׁלָךְ, סִפֵּר הֲזֵהר הַקְדוּשׁ, יֵצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים לֹלָא צְרוּת וְסוּרִים וְלֹלָא צֶעַר חֲבָלֵי מִשְׁחָה!

אבא אלו שלא לומדים את תורת הסוד, אשמים על כל הרציחות ושפיכות דמים של עם ישראל, כמו שהבאנו לעיל את דברי זוהר, ואלו שלומדים הם המצילים את עם ישראל, ובפרט ילדי צאן קדשים, איזה זכות גדול, ושמחה גדולה בשמים כל רגע ורגע שלומדים זוהר הקדוש.

להבין את הנגלה על ידי הנסתר

עוד רואים מכאן, כמה חיוב גמור הוא ללמוד ולדעת סודות התורה כדי להנצל מן החיצונים, ולכל הפחות לבקש ולרצות לדעת, וזהו בודאי על ידי שבתחילה ילמד כסדר זוהר הקדוש ותתהר נשמתו ותבער בלבו אש אהבת ה', וחשקת לימוד התורה הקדושה, בזה בודאי ירצה לפני אדון כל, ויזכה שייפתחו לפניו שערי החכמה העליונה, ויבין את דברי תורת הנגלה כמבואר בגר"א שאי אפשר להבין תורת הנגלה אם לא לומדים סודות התורה.

אין לו לה' קורת רוח בעולם רק כשעוסקים בו

וידוע מה שפֿתב מוֹרְנוּ רַבִּי חַיִּים וִיטָאֵל זי"ע, מה שָׁאָמַר הַנְּבִיא יִרְמְיָהוּ (ד' כ"ד), "וְכָל הַגְּבָעוֹת הִתְקַלְקְלוּ" אֵלּוּ הַבְּחוּרִים

שהגיע לעולם הבא. אין עולם הבא [ראה שער הגמול להרמב"ן סידור עבודת השם דף 319, מאמר העיקרים להרמח"ל]. העולם הבא זה [יהיה] רק שכל עם ישראל יחזור בתשובה. זה רק יהיה כשכל עם ישראל יחיה את התורה".

אמרו לי: "תחזור לשם ותלמד" שמע ישראל... **אבל בעיקר** - שילמדו זוהר, זוהר הקדוש. **שלא יעזבו את זוהר לדקה, תן להם שיעסקו בזוהר - דקה, שתי דקות, שלוש דקות, אבל שיעסקו בזוהר - הדקה הזאת יכולה להביא את העולם לשחרור מהסטרא אחרא, דקה אחת. - לכן, הדקה המיוחדת הזאת שקיימת - לתת אותה בכל הכח - אז תבוא הגאולה השלמה.** לצרף את כל הערב רב שקיים בעם ישראל - זה סתם הטפילים שהצטרפו לעם ישראל, אין להם שום חלק, קחו מהם את כל ניצוצות הקדושה" (ממח שיח עס כלידי רבי יוחנן זצ"ל - אחרי מוות קליני, כסלו תשע"ג, הספור נמלא צעלון מס' 196 למחז).

לימוד זוהר מקדש כמו הקרבנות

כתוב בפרשת תרומה, מכל כלי המקדש המשכן והמזבח ומנורה הטהורה ועוד, וכתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", היום שאין לנו קרבנות, תורת לימוד זוהר הקדוש מקדש אותנו כמו הקרבנות בבית המקדש, שכל הגאולה תלויה אך ורק בלימוד זוהר הקדוש, כמו שאומר השל"ה הקדוש זי"ע, בעִשְׂרָה מֵאָמֻרֹת, מֵאָמַר רֵאשׁוֹן, וזה לשונו: כָּשֶׁם שֶׁלֹא נִגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד שֶׁהִצְרִיךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַדְּשֵׁם בְּדָם פֶּסַח וּבְדָם מִילָה, כֵּן גִּאֲלָה הָעֵתִידָה לֹא תִהְיֶה הַגִּאֲלָה עַד שֶׁיִּזְכְּנוּ לְתוֹסְפוֹת הַקְדְּשָׁה הַזֶּה, וְהוּא רִצּוֹן הָאֵל יִתְבָּרַךְ, וְאֲשֶׁרֵי הַזִּקָּה בָּהּ.

ממנו יראו וכן יעשו כל הרבנים ראשי ישיבות ומלמדים ואנשים פשוטים לקבץ הילדים, וללמוד איתם זוהר הקדוש ונחלק להם גם אי"ה מתנות.

קימו וקבלו היהודים להחזיק בלמוד הקדוש הזה

רבינו יוסף חיים, הבן איש חי, (בהקדמת התקונים בנהח), וזה לשונו: מִזְמַן אֲשֶׁר הִצִּיץ וְזָרַח אור יְקָרָת של שְׁנֵי מְאֻרֹת הַגְּדֻלִּים סֵפֶר הַתְּקוּנִים וְסֵפֶר הַזִּהָר קִיְּמוּ וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים קֹהֵל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל לַהֲחִזִּיק בַּלְמוּד הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הַתְּקוּנִים וְהַזִּהָר יַחֲדִיד וְרַבִּים מְנַעַר וְעַד זָקֵן, וְהַגֵּם דְּאִין לֹאֵל יָדָם לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין סוֹד אֲמֵרוֹת טְהוֹרוֹת שֶׁבְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים הָאֵלֶּה אֵף עַל פִּי כֹן שׁוֹתִים בְּצִמָּא אֶת דְּבָרֵיהֶם וּמִתְּלַהֲבִין בְּקִרְיָתָן מֵאֵד מֵאֵד.

ללמוד זוהר ותיקונים וחסידות

וְהַלּוּמֵד זָקֵן, בְּסוֹדוֹת וְרִזִּין דְּאוֹרִיתָא, רִזִּין דְּעֵתִיק יוֹמִין, זָקֵן מְלֵא רַחֲמִים, דּוֹמָה לְדִין כְּתוּבָה עַל גִּיר מְחֻק, שְׁאִינוּ נִחָקֵק כָּל כֶּף בְּמַחֲוֹ וּמְחַשְׁבָּתוֹ וְיִכּוֹל לְטַעוֹת בָּהֶם הַרְבֵּה, כִּי נִמְחָק חֲזוֹר כּוֹתֵב וְנִמְחָק. וְכֵן יֵשׁ הַרְבֵּה שׁוֹטִים שְׁבוּרִיחִים מְלַמְּד רִזִּין שֶׁל מִן הָאֵר"י וְסִפְרֵי הַזִּהָר אֲשֶׁר הֵם חֲנִינִי, וְלוֹ עֲמִי שׁוֹמֵעַ לִי, בְּעֵקֶבּוֹת מִשִּׁיחָא אֲשֶׁר הִרְעִי וְהַמִּינוֹת גּוֹבֵר, הֵיוּ שׁוֹקְדִין כָּל יְמֵיהֶם לְלַמֵּד סֵפֶר הַזִּהָר וְהַתְּקוּנִים כְּתִבִּי מִן גְּלוּל עַם חֲסִידוֹת וְהַקְדָּמוֹת שֶׁל מִן הָרֵב רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם זָכַר צִדִּיק לְבָרְכָה וְהָיוּ מְבַטְלִין כָּל הַגְּזֵרוֹת רְעוֹת וְהָיוּ מְמַשִּׁיכִין שְׁפַע וְאוֹר עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת, כֹּן הַשְׁפָּעוֹת פְּשׁוּטִיּוֹת, בְּנֵי חַיִּי מְזוֹנֵי (כְּפִינוּ סִקְדוֹשׁ יִלְחֹק לְחִיק וְיִמְאֵל סִפְרִין מְקוֹמְקָה, יוֹלֵךְ חֲסִיד, פִּקֵּק ד' מִשְׁנֵה כ').

הַתְּלַמִּידִים הַקְּטָנִים שְׂרֹאִים אֶת מְלַמְדֵיהֶם שְׁאִינָם רוֹצִים לְלַמּוֹד זֹה"ק וְתוֹרַת הַסּוֹד, עַל כֵּן גִּבְעוֹת אֵלּוֹ נִתְקַלְקְלוּ וְלִבָּם שָׂרֵשׁ פּוֹרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה וְעֵלְתָה בָּהֶם חֲלוּדַת טִיט וְרָפֶשׁ לְכַפֵּר בְּחֻכְמַת הָאֲמֹת ... וְאִין סִפֵּק כִּי לֹא יִהְיֶה לָהֶם חֵלֶק בְּעוֹלָם הַבָּא כְּנֹזֵךְ בַּזִּהָר. וְעוֹד כְּתַב שָׁם, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּעֵסֶק הַחֻכְמָה הַזֹּאת, וּמִנִּיעֲתָנוּ מִלְּהִתְעַסֵּק בָּהּ הִיא גּוֹרָמַת אַחֲרֵי וְעֹכֹב בְּנֵין בֵּית מַקְדָּשָׁנוּ וְתַפְאֲרָתָנוּ הַמְּכֻנָּה וְנִקְרָא "הַדֵּר הַכֶּרְמֶל", כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַפְּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ז ו): "רֹאשֶׁךָ עָלֶיךָ כְּפֶרְמֶל" ... כִּי אִין לוֹ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרֵת רוּחַ בְּעוֹלָמוֹ, אֵלֶּה כְּאֲשֶׁר עוֹסְקִים בְּחֻכְמָה זו.

מיד נגאלים

רואים שְׁכָדִי לְזִכּוֹת לִירָאת שָׁמַיִם טְהוֹרָה, שְׂיַדַע שְׁפָלוּת עֲצָמוֹ מְכָרְחִים לְלַמּוֹד זֹהָר הַקְּדוֹשׁ, וּבִכָּף נִצְלִים מְקַלְקוּלִים וּכְפִירוֹת, וְזוֹכִים לְהַפִּיר גְּדֻלוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְכֹאשֶׁר כָּל יִשְׂרָאֵל יַעֲסֻקוּ בַּלְמוּד הַזִּהָר הַקְּדוֹשׁ מִיַּד נְגָאִלִים וְנִצְלִים מִחֻבְלֵי מִשִּׁיחַ. וְכָל עֶקֶר בִּיאַת הָאָדָם לְעוֹלָם הַזֶּה הוּא כְּדִי שְׂיִלְמַד אֶת הַלְמוּד הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה.

לא לתת מנוחה לה' עד שיגאלנו

וּבְאֲמַת כְּבֵר הִרְעִיא מוֹהִימָנָא [הוּא מֹשֶׁה רַבְּנוּ ע"ה] מִצְוָה אוֹתָנוּ לְלַמּוֹד זֹהָר הַקְּדוֹשׁ וְנִקְא, כִּי תוֹרַת הַרְשָׁבִי מְאִיר עַד סוֹף הַדּוֹרוֹת, וְצִרִיף לְלַמּוֹד לֵאלּוֹ הַפֶּסֶק וְלֹא לִתֵּת מְנוּחָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שְׂיִגָּאֲלָנוּ (זוהר פִּנְחָס ריט).

ולכן אשרי חלקכם הילדים הצדיקים ובחורי ישראל שלומדים זוהר הקדוש, בוודאי שכל העולם עומד עליהם, האם יש זכות יותר גדול מזה?

מקטנים עד גדולים חובבים ללמוד זהר הקדוש

התורה נתנה ללמוד וללמד בכדי שכלם יודעים מקטנים עד גדולים דעת השם, וגם מצינו בהרבה ספרי מקבילים שמזהירים על למוד חכמה זו שכל אדם חייב ללמוד אותה (כפי ולקח בן גדי אשכנזי, טכסית בפרשת, קמ"א).

הלואי לא היו מקלין גדולי הדור בלמוד החכמה הקדושה - והלואי היו מלמדין דרך לתלמידיהם לעצמם בחכמה הלזו

ואומר אני, הלואי שלא היו מקלין גדולי הדור בלמוד החכמה הקדושה והלואי היו מלמדין דרך לתלמידיהם לעצמם בחכמה הלזו, אזי בודאי לא היה שום הרמת ראש לחכמות החיצוניות והיו כל החכמות נדחים מפניה כמו שנדחה החשך מפני האור. אף שעוונותיו גרמו שגם כמה וכמה מצדיקי הדור סגרו את דלת החכמה בפני פרחי הכהנה ואמרו שלא ילמדו עד שיהיו בעלי מדרגה ורוח הקדש והנה עבור זה נשאנו ערמים מן החכמה הקדושה ונתגבר בעוונותינו הרבים חשכות החכמות החיצוניות הכסיל בחשך הולך ובמהרה בימינו "ויאמר אלקים יהי אור" ויאר לנו (מורנו כפי גדי אלימלך מדינו, מעט גנים, פקס ח' אות כ').

מי יתן שיתחילו ללמוד עם הצאן קדושים כשהם עדין בני 9-10 שנים, ספר הזהר הקדוש, ויהיה בנדאי הנאצה בקרוב בלי שום חבלי משיח

מי יתן והיה שיתחילו ללמוד עם הצאן קדושים כשהם עדין בקטנותם בן ט'

בדור הזה שהמינות גובר צריכין ללמוד עם תינוק בן תשעה שנים בספר הזהר והתקונים

ולו עמי שומע לי בדור הזה שהמינות גובר היו לומדין עם תינוק בן תשעה שנים בספר הזהר והתקונים להגות בהם והיה יראת חטאו קודמת לחכמתו ויתקיים. וכך היה רובש יראת שמים במקום חכמה חיצונית (כפינו בקדוש ולקח חזיק וחיאל ספרו מקומקום, נולד חסד, פקס ד' משנה כ').

נערים קטנים ילמדו מסוד השם

רבי שמעון בן יוחאי בעצמו אמר, שנערים קטנים ילמדו מסוד השם (אור החיים).

כל אחינו בית ישראל יקבעו ללמוד בספר הזהר הקדוש יחד עשיר ואביון קטן וגדול שם הוא

הבה נקנה כי באפן כזה כל אחינו בית ישראל יקבעו ללמוד בספר הזהר הקדוש יחד עשיר ואביון קטן וגדול שם הוא (הקדמת כרמנים לזכר דפוס גרמני).

כל ישראל מחיבים ללמוד בספר התורה של רשב"י, אחד גאון, אחד רב גדול, אחד חכם, אחד המון, אחד קטן שהגיע לחנוך

אשר על כן כל ישראל מחיבים ללמוד בספר התורה הזה של רשב"י, אחד גאון, אחד רב גדול, אחד חכם, אחד המון, אחד קטן שהגיע לחנוך, בעתים מזמנים ומכשרים אשר המה מסדרים דבר יום ביומו מראש חדש אלול עד מנחת יום הכפורים נחתם עת עקדת יצחק לקרב הגאולה והיו נצולים מכל פגעים רעים (סמיני בזהר, גנן הירק הקדמית במספר).

כל אחד ואחד לפי מעשיו, ולפתע ירים ידו ויראה באצבעו, כולם ירימו עיניהם בפליאה, ויביטו במחזה, אז ישמיע מלך המשיח את קולו ויאמר, בפנותו אצבעו על יהודי מסוים: "בזכותך היגעת, לך יש חלק בגאולת העם". כך יראה על כל יהודי ויהודי שפעל למען ביאתו.

הלא שנזכה להיות מן הזוכים המאושרים, שהמשיח בכבודו ובעצמו יעיד עלינו – "בזכותך הגעת".

על כן, ילדים יקרים, תנו לימוד לשם שמים, הקריבו מדקותיכם עוד ועוד למען השכינה הקדושה, לעשות נחת רוח ליוצרינו, לגרום לפדות נפשנו, ונלך כולנו כאחד יחד לקבל את אור פני מלך המשיח בב"א.

וְי' שְׁנִים סֵפֶר הַזִּמְרָה הַקְדוּשָׁה... וְהָיוּ בְּיָדָאֵי הַגְּאֻלָּה בְּקֶרֶב בְּלִי שׁוֹם חֲבֵלֵי מְשִׁיחַ. (סֵפֶר סִגְלַת יִשְׂרָאֵל לְהַגְאֹל כְּאִדִּיק רְצִי שְׁמַי לִיפְשִׁיז - מִתְּקַח ז' אֹת כ').

ועל כן אי אפשר לתאר גודל הזכות שיש לכם צאן קדשים בלימוד שמקרב הגאולה, ובפרט שמתחילים בכל בוקר את הלימוד בדף זוהר הקדוש, בשעה זו אתם צאן קדשים, נוטלים את הזכות בידכם בלימוד הקדוש הזה.

בזכותך הגעת!

התבטא פעם צדיק ואמר: בבוא מלך המשיח, עם ישראל נקבצו ובאו לך, ופליטת העם ששים ושמים. בעת הזו יתבונן מלך המשיח בעיניו הטהורות, יבחן

פרק א'

במסכת חגיגה (דף טו ע"ב): מאיר בני אומר בזמן שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי אם כך הקדוש ברוך הוא מצטער על דמן של רשעים קל וחומר על דמן של צדיקים שנשפך. מכאן אנו רואים שהקב"ה משתתף בצערן של ישראל.

ובמדרש רבה (שמות פרשה ב' פסקה ה'), וז"ל: א"ר ינאי מה התאומים הללו אם חשש אחד בראשו חבירו מרגיש, כן אמר הקב"ה כביכול, (תהלים צא) "עמו אנכי בצרה".

דבר אחר, מהו עמו אנכי בצרה? כשיש להם צרה אינם קוראים אלא להקב"ה, במצרים "ותעל שועתם אל האלהים", בים, "ויצעקו בני ישראל אל ה'", וכאלה רבים ואומר (ישעיה סג) "בכל צרתם לו צר", א"ל הקב"ה למשה אי אתה מרגיש שאני שרוי בצער כשם שישאל שרוים בצער, הוי יודע ממקום שאני מדבר עמך מתוך הקוצים כביכול אני שותף בצערך, עכ"ל.

זוהר ספר שמות (פרשת שמות דף ב' ע"ב)

הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם מַלְאָכָיו מַעֲלֶה עִם יִשְׂרָאֵל לְבָבָהּ

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (יחזקאל ח') הִיָּה הִיָּה דְּבַר ה', הִיָּה הִיָּה פְּעָמִים לְשֵׁם מַה? וְעוֹד יֵשׁ לְשָׂאֵל, אִם יִחְזַקֵּאל הִנְבִּיא נֶאֱמָן הִיָּה, לִפְנֵי גִלָּה כָּל מַה שֶּׁרָאָה? מִי שֶׁהִמְלִיךְ מַכְנִיס אוֹתוֹ לְהִיכְלוֹ, יֵשׁ לוֹ לְגַלּוֹת סוּדוֹת שֶׁרָאָה? אֵלָּא וְדָאִי שִׁיחְזַקֵּאל הִיָּה נְבִיא נֶאֱמָן, וְכָל מַה שֶּׁרָאָה הוּא רָאָה בְּאַמּוֹנָה, וּבְרָשׁוֹתָיו שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא גִלָּה כָּל מַה שֶּׁגִּלָּה, וְהַכֵּל הֶצֶרֶף.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (יחזקאל ח') הִיָּה הִיָּה דְּבַר ה', הִיָּה הִיָּה תִרִי (דף ט' ע"ב) זְמַנִּי אֲמַאי. וְתוֹ אֵית לְשִׂאָלָה, אִי יִחְזַקֵּאל נְבִיאָה מְהִימָנָא הָוָה, אֲמַאי גְּלִי כָּל מַה דְּחָמָא, מֵאֵן דְּמִלְכָּא אֲעִיל לִיָּה בְּהִיכְלִיָּה אֵית לִיָּה לְגַלָּה רִזִּין דְּחָמִי. אֵלָּא וְדָאִי יִחְזַקֵּאל נְבִיאָה מְהִימָנָא הָוָה, וְכָל מַה דְּחָמָא בְּמְהִימָנוּתָא אִיהוּ, וּבְרָשׁוֹתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי כָּל מַה דְּגִלִּי, וְכָלָא אֲצַטְרִיךְ.

זְהוּ צַעַר שְׁלָם, וְעַל זֶה צָרִיךְ לְבָבוֹת

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאֵן דְּרָגִיל לְמַסְבֵּל צַעֲרָא אֵף עַל גַּב דְּאִתִּי לְפּוּם

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִי שֶׁרָגִיל לְסַבֵּל צַעַר, אֵף עַל גַּב שֶׁבָּא לְפִי שְׁעָה

צער, סובל משאו ולא חושש. אבל מי שלא רגיל בצער, וכל ימיו היה בתפנוקים ועדוניהם, ובא לו צער - זהו צער שלם, ועל זה צריך לבכות.

כך ישראל, כשירדו למצרים היו רגילים בצער, שהרי כל ימי אותו אביהם הצדיק היו בצער, ולכן סבלו את הגלות כראוי. אבל גלות בבל היתה היתה צער שלם, אותו הצער שעליונים ותחתונים בכו עליו.

על נהרות בבל שם ישבנו

עליונים, שכתוב (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חוצה וגו'. תחתונים, שכתוב (תהלים קלז) על נהרות בבל שם ישבנו וגו', וכלם בכו על גלות בבל. מה הטעם? כי היו בתפנוקי מלכים, שכתוב (איכה ד) בני ציון היקרים וגו'.

[יש] שגורסים ששנינו, אמר רבי יצחק, מהו שכתוב (ירמיה ט) על ההרים אשא בכי ונהי? אלא אלה הם הרים רמים של העולמים. ומי הם אותם הרים רמים? אלו בני ציון היקרים המסלאים בפז ועכשו היו יורדים לגלות עם רחים על צוארם, וידיהם מהדקות לאחור. וכאשר (נכנסו) לגלות בבל, חשבו שאין להם קיום לעולמים, שהרי הקדוש ברוך הוא עזב אותם, ולא ישגיח בהם לעולמים.

שעתא צערא, סביל מטלנוי, ולא חייש, אבל מאן דלא רגיל בצער, והוה כל יומיו בתפנוקין ועידוניהן, ואתי ליה צערא, דא איהו צערא שלים, ועל דא אצטריך למבכי.

כך ישראל, כד נחתו למצרים, רגילין בצערא הוה, דהא כל יומיו דההוא זבאה אבוהון בצערא הוה, ועל דא סבלו גלותא כדקא יאות. אבל גלותא דבבל ההוא הוה צערא שלים, ההוא הוה צערא דעלאין ותתאין ככאן עליה.

עלאין: דכתיב, (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חוצה וגו'. תתאין: דכתיב, (תהלים קלז) על נהרות בבל שם ישבנו וגו' בלהון בכו על גלותא דבבל. מאי טעמא. בגין דהוה בתפנוקי מלכין דכתיב, (איכה ד) בני ציון היקרים וגו'.

[אית] דגרסי דתנן אמר רבי יצחק, מאי דכתיב, (ירמיה ט) על ההרים אשא בכי ונהי. אלא, אלין אינון טוריא רמאי דעלמין. ומאן אינון טוריא רמאי, אינון, בני ציון היקרים המסלאים בפז והשתא הוה נחתין בגלותא, בריחא על קדליהון וידיהון מהדקן לאחורא. וכד עאלו בגלותא בבבל, חשיבו דהא לית להו קיומא לעלמין, דהא קודשא בריך הוא שביק לון, ולא ישגח בהון לעלמין.

למענכם שלחתי בבלָה

וּשְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָל הַפְּמִלָּא שְׁלוֹ, וְכָל הַמְּרֻכָּבוֹת הַקְדוּשׁוֹת, וְכָל חִילוֹתָיו וּמַחֲנוּתָיו וּגְדוּלָּיו וְכָל חֵיל הַשָּׁמַיִם, וְאָמַר לָהֶם: מָה אַתֶּם עוֹשִׂים כָּאֵן? וּמָה בְּנֵי אֱהוֹבֵי בְּגָלוֹת בָּבֶל, וְאַתֶּם כָּאֵן? קוֹמּוּ רְדּוּ כָּלְכֶם לְבָבֶל, וְאֲנִי עִמָּכֶם. זֶהוּ שִׁכְתוּב (ישעיה מג) כֹּה אָמַר ה' לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהָ וְגו'. לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהָ - זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהוֹרְדְתִּי בְּרִיחִים כָּלֶם - אֵלֶּה כָּל הַמְּרֻכָּבוֹת וְהַמַּחֲנוֹת הָעֲלִיּוֹנִים.

כְּשִׁירְדּוּ לְבָבֶל, נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם, וְשָׁרְתָה נְבוּזַאדְנֶשֶׁת קְדוּשָׁה עַל יִחְזַקְאֵל, וְרָאָה כָּל מָה שֶׁרָאָה, וְאָמַר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל: הֲרִי אֲדוֹנְכֶם כָּאֵן, וְכָל חִילוֹת הַשָּׁמַיִם וּמְרֻכָּבוֹתָיו שָׁבְאוּ לְדוֹר בְּיָנִיכֶם. לֹא הֶאֱמִינוּ לוֹ, עַד שֶׁהֶצְטַרְךְ לְגָלוֹת כָּל מָה שֶׁרָאָה, וְאַרְאָ כֶּן, וְאַרְאָ כֶּן. וְאִם גָּלָה יוֹתֵר - כָּל מָה שֶׁגָּלָה הֶצְרַךְ. כִּיּוֹן שֶׁרָאוּ כֶּן יִשְׂרָאֵל, שִׁמְחוּ. וּכְשֶׁשָּׁמְעוּ דְּבָרִים מִפִּי יִחְזַקְאֵל, לֹא חָשְׁשׁוּ עַל גְּלוּתָם כָּלֹל, שֶׁהֲרִי יָדְעוּ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עֶזְב אוֹתָם, וְכָל מָה שֶׁגָּלָה - גָּלָה בְּרִשּׁוֹת.

וּתְנִינֵן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵיחָא שְׁעָתָא קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְכָל פְּמִלָּא דִּילֵיהּ, וְכָל רִתִּיכִין קוּדִישִׁין, וְכָל חִילֵיהּ וּמִשְׁרִייתֵיהּ, וּרְבֻרְבָּנּוּי, וְכָל חִילָא דְשָׁמַיָא, וְאָמַר לוֹן, מָה אַתָּן עֹבְדִין הָכָא, וּמָה בְּנֵי רַחֲמֵי אֵי בְּגָלוּתָא דְבָבֶל, וְאַתָּן הָכָא, קוֹמּוּ חוּתּוּ בְּלָכוֹן לְבָבֶל, וְאַנָּה עִמָּכוֹן. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מ"ג) כֹּה אָמַר ה' לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהָ וְגו'. לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. וְהוֹרְדְתִּי בְּרִיחִים כּוּלָם, אֵלִין כָּל רִתִּיכִין וּמִשְׁרִיין עֲלֵאִין.

כִּד נִחְתּוּ לְבָבֶל, אֲתַפְתָּחוּ שָׁמַיָא, וְשָׁרְתָא רֹחַ נְבוּזַאדְנֶשֶׁת קוּדִישָׁא עַל יִחְזַקְאֵל, וְחָמָא כָּל מָה דְחָמָא, וְאָמַר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הָא מְאִרִּיכוֹן הָכָא, וְכָל חִילֵי שָׁמַיָא וְרִתִּיכוֹן, דְאַתּוּ לְמִידֵּר בְּיָנִיכוֹן. לֹא הִימְנוּהוּ, עַד דְאַצְטְרִיד לְגָלָאָה כָּל מָה דְחָמָא, וְאַרְאָ כֶּן, וְאַרְאָ כֶּן. וְאִי גָלִי יִתִּיר, מָה דְגָלִי כָּלֹא אֲצַטְרִיד. כִּיּוֹן דְחָמוּ יִשְׂרָאֵל כֶּן, חֲדוּ. וְכִד שְׁמְעוּ מִלִּין מִפּוּמִיָּה דִיחְזַקְאֵל, לֹא חִישּׁוּ עַל גְּלוּתָהוֹן כָּלֹל, דְּהָא יָדְעוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לֹא שָׁבִיק לוֹן. וְכָל מָה דְגָלִי בְּרִשּׁוֹתָא גָלִי.

בְּכָל מְקוֹם שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל, שֵׁם הַשְּׂכִינָה נִגְלָתָה עִמָּהֶם

וּתְנִינֵן בְּכָל אַתֵּר דְיִשְׂרָאֵל גָּלוּ, תָּמֹן וּשְׁנִינוּ, בְּכָל מְקוֹם שֶׁגָלוּ יִשְׂרָאֵל, שֵׁם

השכינה גלתה עמָהֶם. וכאן בגלות מצרים מה פתוב? ואלה שמות בני ישראל וגו'. כִּיֹּן שְׁכָנוֹב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מה זה את יַעֲקֹב? הַבָּאִים אִתּוֹ הַצֵּטְרוֹן לומר! אֵלָא, אֵלָה שמות בני ישראל, הם אוֹתָם מִרְכָּבוֹת ומַחֲנוֹת עֲלִיוֹנִים שִׁירְדוּ עִם יַעֲקֹב עִם הַשְּׂכִינָה לְגִלוֹת מִצְרַיִם. ואלה שמות בני ישראל הַבָּאִים מִצְרֵימָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

שְׂכִינָתָא גָּלְתָה עִמָּהוֹן, וְהָכָא בְּגִלוֹתָא דְּמִצְרַיִם מַה כְּתִיב, וְאֵלָה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו'. כִּיֹּן דְּכְתִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מהו את יַעֲקֹב, הַבָּאִים אִתּוֹ אֲצִמְרִיד לְמִימָר. אֵלָא, אֵלָה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵינֶן רְתִיבִין וּמִשְׁרִיין עֲלָאִין, דְּנַחְתּוּ עִם יַעֲקֹב, בְּהִדֵּי שְׂכִינָתָא, בְּגִלוֹתָא דְּמִצְרַיִם (שמות ט') וְאֵלָה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

כָּל אֶחָד מֵהֶם הִכְנִיס רְצוֹן לְבוֹ בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה לְמִסַּר נַפְשׁוֹ עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

יש שְׂגוּרְסִים: וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁמַחוּ יִשְׂרָאֵל שְׂמַחָה שְׁלָמָה בְּגִלְל סִינַי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהִיָּה עִמָּהֶם, וְכָל אֶחָד מֵהֶם הִכְנִיס רְצוֹן לְבוֹ בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה לְמִסַּר נַפְשׁוֹ עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמַשׁוּם כִּךָ גִּילָה יִחְזַקְאֵל כָּל מַה שְׁגָלָה.

[לִישָׁנָא אַחֲרִינָא] וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּיהּ שְׁעָתָא חֲדוּ יִשְׂרָאֵל חֲדוּתָא שְׁלִימָתָא בְּסִיעָתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן דְּהִתִּיה עִמָּהוֹן וְכָל חֲד מְנִיְהוּ עָאֵל רְעוּתָא דְּלִבֵּיהּ בְּרַחֲמֵימָתָא סָגִיא לְמִיסַר נַפְשִׁיהּ עַל קְדוּשָׁתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן וּבִגִּין כִּךָ גִּלִּי יִחְזַקְאֵל כָּל מַה דְּגִלִּי.

פרק ב'

(זוהר דברים - האדרא זוטא קדישא (דף רח"צ ע"א)

הקדוש ברוך הוא לא הסיר אהבתו מישראל, שבכל מקום שהם

למדנו, רבי יהודה אומר, בכמה מקומות הסתכלתי שהקדוש ברוך הוא לא הסיר אהבתו מהם מישראל, שבכל מקום שהם היו, הקדוש ברוך הוא ביניהם, שכתוב (ויקרא כו) לא מאסתיים ולא געלתיים לכלתם להפר בריתי אתם. אתם דוקא, ביניהם עמקם, לא סר מהם לעולמים.

תניא רבי יהודה אומר, בכמה אתרי אסתכלנא, דקודשא בריך הוא לא אעדי (דף רח"צ ע"א) רחימותא מנייהו דישראל, דבכל אתר דאינון הו, קודשא בריך הוא ביניהו. דבתיב, (ויקרא כו) לא מאסתיים ולא געלתיים לכלותם להפר בריתי אתם. דייקא אתם, ביניהו עמהון לא אעדי מנייהו לעלמין.

עמו אנכי בצרה

רבי יצחק היה מהלך בדרך ופגע בו רבי חייא. אמר לו, רואה אני (אותם) בפניך שהרי במדור של השכינה מקומך. מהו שכתוב (שמות ג) וארד להצילו מיד מצרים? וארד? ארד היה צריך לו! וארד - בראשונה. מתי? כאשר ירד יעקב למצרים. ולמה? להצילו מיד מצרים. שאם לא היה ביניהם, לא יכולים לסבל הגלות, כמו שנאמר (תהלים צא) עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו.

רבי יצחק היה אזיל בארחה, ופגע ביה רבי חייא, אמר ליה חמינא (לכו) באנפך, דהא במדורא דשכינתא מדורך. מאי בתיב (שמות ג) וארד להצילו מיד מצרים. וארד, ארד מבעי ליה. וארד בקדמיתא. אימתי. בד נחת יעקב למצרים. ולמה. להצילו מיד מצרים. דאלמלא לא היה ביניהו, לא יכלין למסבל גלותא. כמה דאת אמר (תהלים צא) עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו.

כך מקום שחכמי הדור הולכים, הקדוש ברוך הוא הולך עמקם

אמר לו, ודאי בכל מקום שישראל נמצאים, הקדוש ברוך הוא

אמר ליה, ודאי בכל אתר דישראל שרין, קודשא בריך הוא

ביניהם. וכל מקום שחכמי הדור הולכים, הקדוש ברוך הוא הולך עמם, שכתוב (שם) כי מלאכיו יצוה לך וגו'. מניין לנו? שכתוב (בראשית לב) ויעקב הלך לדרכו וגו', ויאמר יעקב כאשר ראו מלכיהם זה, השתא נשתתף בחדא, וניזיל בארעה, דהא ידענא דלא תר חד אזלינן, לקבלא אנפוי דשכינתא. אמר ליה, ודאי. אמר רבי יצחק, תנינן, שלוחי מצוה אינן נזוקין, לא בהליכתן ולא בחזרתן. ואנחנו להראות לפני הקדוש ברוך הוא אנחנו הולכים, ולא יראים.

ביניהם. וכל אתר דחכימי דרא אזלינן, קודשא בריך הוא אזיל עמהון, דכתיב, (סו) כי מלאכיו יצוה לך וגו'. מנלן דכתיב, (בראשית לב) ויעקב הלך לדרכו וגו', ויאמר יעקב כאשר ראו מלכיהם זה, השתא נשתתף בחדא, וניזיל בארעה, דהא ידענא דלא תר חד אזלינן, לקבלא אנפוי דשכינתא. אמר ליה, ודאי. אמר רבי יצחק, תנינן, שלוחי מצוה אינן נזוקין, לא בהליכתן ולא בחזרתן. ואנחנו להתחזקה קמי קודשא בריך הוא אזלינן, ולא דחילנא.

זוהר ויקרא (פרשת אחרי מות דף ט"ו ע"ב)

בזמן שישראל נמצאו בגלות בבבל, השכינה שרתה ביניהם

תאנא, (ויקרא טו) וכל אדם לא יהיה באהל מועד, רבי יצחק פתח, (ויקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק וגו', והאי קרא אוקמוה. תא חזי, בשעתא דישראל בגלותא, כביכול קודשא בריך הוא עמהון בגלותא, דהא שכינתא לא אתעדי מנייהו לעלמין. תא חזי, בזמנא דישראל אשתכחו בגלותא דבבל, שכינתא ביניהם שריא, ותאבת עמהון מן גלותא. ובזכות איגון צדיקיא (דף ט"ו ע"ב) דאשתארו בארעא, שארת בארעא, ולא אעדי מנייהו לעלמין. אמר רבי יהודה, דאתהדרת מטרוניתא במלכא, ואתהדר כלא בהלולא

למדנו, וכל אדם לא יהיה באהל מועד. רבי יצחק פתח, (ויקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק וגו', והאי קרא אוקמוה. תא חזי, בשעתא דישראל בגלותא, כביכול קודשא בריך הוא עמהון בגלותא, דהא שכינתא לא אתעדי מנייהו לעלמין. תא חזי, בזמנא דישראל אשתכחו בגלותא דבבל, שכינתא ביניהם שריא, ותאבת עמהון מן גלותא. ובזכות איגון צדיקיא (דף ט"ו ע"ב) דאשתארו בארעא, שארת בארעא, ולא אעדי מנייהו לעלמין. אמר רבי יהודה, דאתהדרת מטרוניתא במלכא, ואתהדר כלא בהלולא

דמלכא, בגין כך אקרון אנשי כנסת הגדולה, כנסת הגדולה, כנסת הגדולה ודאי. כך נקראו אנשי כנסת הגדולה, כנסת הגדולה ודאי.

אם הם צדיקים - הקדוש ברוך הוא מקדים לרחם עליהם

התאנא, בכל זמנא ד'ישראל בגלותא, אי אינון זכאין, קודשא בריך הוא אקדים לרחמא עלייהו, ולאפקא לון מגלותא. ואי אינון לא זכאין, מעכב לון בגלותא, עד ההוא זמנא דאתגזר. וכד מטא זמנא, ואינון לא אתחזין, קודשא בריך הוא אשגח ליקרא דשמיה, ולא אנשי להו בגלותא, הדא הוא דכתיב וזכרתי את בריתי יעקוב וגו'. אלן אבהן דכלא, רוא דשמא קדישא.

למדנו, בכל זמן שישראל בגלות, אם הם צדיקים - הקדוש ברוך הוא מקדים לרחם עליהם ולהוציאם מהגלות, ואם הם אינם צדיקים - הוא מעכב אותם בגלות עד אותו זמן שנגזר. וכשמגיע הזמן והם אינם ראויים - הקדוש ברוך הוא משגיח על כבוד שמו, ואינו שוכח אותם בגלות. זהו שכתוב וזכרתי את בריתי יעקוב וגו'. אלו האבות של הכל, סוד השם הקדוש.

זוהר חדש (מדרש רות דף צ"ח ע"ב)

עיר קטנה - זו כנסת ישראל

אמר רבי בון, ההוא ינוקא דהנה יתיב לגבן, מאי אמר בהאי קרא. אלא הכי פתח, עיר קטנה, זו כנסת ישראל, שנקראת עיר הקדש, קרית קדישא לגבי הקדוש ברוך הוא. קטנה, בדבר אחר, (ספ"ט ח) אחות לנו קטנה. שגאמר (בראשית כט) ושם הקטנה רחל. ואנשים בה מעט, אלו האב ות.

אמר רבי בון, אותו התינוק שהיה יושב אצלנו, מה אמר בפסוק הזה? אלא כך פתח: עיר קטנה - זו כנסת ישראל, שנקראת עיר הקדש, קרית קדושה אל הקדוש ברוך הוא. כמו שאמרנו (שיר השירים ח) אחות לנו קטנה, שגאמר (בראשית כט) ושם הקטנה רחל. ואנשים בה מעט - אלו האבות.

בא אדם הראשון, ירדה עמו שכינה, ושרתה בתוכו

בא אדם הראשון, ירדה עמו שכינה, ושרתה בתוכו. חטא אדם

הראשון, ונסתלקה ממנו. בא נח, והורידה לארץ. חטאו דור המבול, ונסתלקה מן העולם. בא אברהם, והורידה. באו אנשי סדום, ונסתלקה. לפיכך ואנשים בה מעט להתקיים עמה בעולם. זמן מועט היו, ולא נתקיימו בה הרבה.

ובא אליה מלך גדול וסבב אתה - זה פלוני. ומצא בה איש מספן חכם - זה יעקב. שבמסכנות היה בזמן שחטאו בניו ביוסף, ונמנע השפע ממנו, ונפחדה הגבירה ממנו. ומלט הוא את העיר בחכמתו - זה משה. מהו וסבב אתה? שמתעסק פלוני שיחטאו ישראל בגלות, בשביל להתעכב בגלות, דכתיב (תהלים צא) עמו אנכי וגו'.

איש מספן - זה משיח בן דוד

דבר אחר, (קהלת ט) עיר קטנה - זו ציון. ואנשים בה מעט - אלו ששית ימי בראשית. ובא אליה מלך גדול וסבב אתה - זה פלוני. ומצא בה איש מספן - זה משיח בן דוד, שנאמר בו (זכריה ט) עני ורכב על חמור, ונאמר (ישעיה נז) הצדיק אבד. כל זמן שלא יבא עליו השפע. ועליו נאמר (שם יט) ונהר יחרב ויבש.

חכם - זה משיח בן דוד

חמור, זה סמא"ל. חכם - זה משיח בן דוד. ועליו נאמר ומלט הוא

הראשון, ונסתלקה ממנו. בא נח, והורידה לארץ. חטאו דור המבול, ונסתלקה מן העולם. בא אברהם, והורידה. באו אנשי סדום, ונסתלקה. לפיכך ואנשים בה מעט להתקיים עמה בעולם. זמן מועט היו, ולא נתקיימו בה הרבה.

ובא אליה מלך גדול וסבב אתה, דא פלוני. ומצא בה איש מספן חכם, דא יעקב, שבמסכנות היה בזמן שחטאו בניו ביוסף, ונמנע השפע ממנו, ונתפרשה מטרוניתא ממנו. ומלט הוא את העיר בחכמתו, דא משה. מהו וסבב אתה. שמתעסק פלוני שיחטאו ישראל בגלות, בשביל להתעכב המטרוניתא בגלות, דכתיב (תהלים סא) עמו אנכי וגו'.

דבר אחר, (קהלת ט) עיר קטנה, דא ציון. ואנשים בה מעט, אלו ששית ימי בראשית. ובא אליה מלך גדול וסבב אותה, דא פלוני. ומצא בה איש מספן, דא משיח בן דוד. שנאמר בו, (זכריה ט) עני ורכב על חמור ונאמר (ישעיה נז) הצדיק אבד. כל זמן שלא יבא עליו השפע. ועליו נאמר, (שם יט) ונהר יחרב ויבש.

חמור, דא סמא"ל. חכם, דא משיח בן דוד. ועליו

נֵאמַר, וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכָּמָתָו. שִׁיְהִיָּה גִזְאֵל מְשִׁיחַ
בְּחֻכָּמָתָו. שִׁיְהִיָּה גִזְאֵל מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, וְזוּהִי הַגָּאֵלָה מְלַמֶּעֱלָה.
אֶפְרַיִם, וְדָא הוּא פְּרוּקָא מִלְּעִילָא.

פרק ג

שער הכוונות - ענין בין המצרים

והיא "טדה"ד", "ובהויה" של "אתה גבור" תכוין שתאיר "הויה" זו אל תמורתה היוצאת בחילוף אותיות שלאחריו והיא "כוז"ו" "ובהויה" ג' שב"אתה קדוש" תכוין שתאיר זו "ההויה" אל תמורתה בא"ב - דא"ת ב"ש, והיא "מצפ"ץ" והנה ג' שמות הנזכרים: טדה"ד וכוז"ו ומצפ"ץ, הם בגימטריה שי"ן עם הכולל:

ובברכת "רצה" תכוין כי מלת רצה היא בגימטריה אלקים דמילוי ההין, כי רצה הם אותיות צרה, והוא סוד ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע, שהוא שם אלקים דההין. וזהו סוד בין המצרים, כי מן השם הנזכר שהוא דין יוצאות בימים האלו הצרות.

גם תוסיף שם אדני עם רצה של אלקים הנזכר, ויהיו בגימטריה שי"ן, ותכוין כי ב' בתי דינין אלו שהם אלקים ואדני, שהם סוד בין המצרים, ב' מצרים העולים בגימטריה שי"ן, יתמתקו על ידי ג' השמות הראשונים שנתכוננו בהם בג' ברכות הא', והם טדה"ד כוז"ו ומצפ"ץ העולים בגימטריה שי"ן כנזכר, ועל ידי כן אותיות צרה יתהפכו לרחמים, ויהיו רצה ה' אלקינו.

ובברכת שים שלום באותם ב' שינין שבראשי תיבות של שים שלום, תכוין אל ב' השינין הנ"ל, גם התיבות עצמם של שים שלום שניהם יחד עולות בגימטריה שי"ן, שי"ן הנזכר ועוד יתירים ו' כנגד ו' שמות הנזכר, והם שם יהו"ה וג' תמורות, והם טדה"ד כוז"ו ומצפ"ץ ושם אלקים ושם אדני".

מנהג טוב וכשר הוא מאד לכל בעל נפש לשבת באבלות אחר חצי היום בכל אלו הימים

ענין בין המצרים: והם כ"א ימים שבין י"ז לתמוז עד תשעה באב, מנהג טוב וכשר הוא מאד לכל בעל נפש לשבת באבלות אחר חצי היום בכל אלו הימים, ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית, וטעם היות זה אחר חצות היום, הוא כי אז הוא התעוררות הדינין בסוד כי ינטו צללי ערב אשר לסבה זו נשרף ההיכל אחר חצי היום, ודבר זה עושה תועלת גדולה בנפש האדם, וענין חצות הלילה אין צורך להזכירו, כי אפילו בכל שאר הלילות צריך להתאבל על החורבן, ומכל שכן בלילות בין המצרים שצריך להוסיף בבכיה, ועליו נאמר "שמחו את ירושלם כו' כל המתאבלים עליה".

גם צריך לזוהר ולהמנע מלאכול פרי חדש ומללבוש לבוש חדש

גם צריך לזוהר ולהמנע מלאכול בימים ההם, שום פרי חדש ושלא ללבוש שום לבוש חדש, כדי שלא יצטרך לברך עליו ברכת שהחינו, וכמו שנזכר ענין זה בספרי הפוסקים האחרונים, וענין זה נוהג בשבתות ובראש חודש אב:

כוונות המיוחדות לימי בין המצרים

גם צריך לכוין כונות אלו בעמידה בכל הימים ההם: הנה בברכת אבות באותה "ההויה" הא' תכוין שתאיר זו "ההויה" אל תמורתה היוצאת בחילוף אותיות שלפניה

פרק ד' ענין ט' באב

נחמה בזמן מנחה

בחרב האויבים, ובראותם שהציתום אש בהיכל לעת ערב שהוא זמן המנחה, אז אמרו מזמור ושמחו שמחה גדולה, וקבלו נחמה, כי אם ח"ו לא היה הקב"ה משליך חמתו על העצים ועל האבנים, לא היתה תקומה לשונאי ישראל. וכמו שאמרו חז"ל, כלה את חמתו ויצת אש בציון. ונמצא כי לעת מנחת ערב שהציתו אש בהיכל, אז אמרו ישראל מזמור, וקבלו נחמה על צרתם, אם כן, המנהג הנזכר הוא טוב ונכון.

וַנִּלְעָד ששמעתי גם כן ממורי ז"ל טעם אחר, והוא כי אז במנחת ט' באב נולד המשיח הנקרא מנחם, כנזכר במדרש איכה רבתי.

מה שנהגו ביום ט' באב במנחה, לומר פסוקים של נחמות, וגם לקום ולשבת על הספסלים למעלה, ואדרבא נראה מן התלמוד בבלי כי לעת ערב הציתו אש בהיכל ביום ט' באב ונשרף בעת המנחה, וכפי זה היה ראוי להחמיר במנחה יותר מבשחרית.

אב"ל הענין יובן במה שדרשו בגמרא על פסוק "מזמור לאסף אלקים באו גוים" כו', והקשו מזמור? קינה מבעי ליה! ויתרצו, כי בתחילה התחילו האויבים להרוג את בני ישראל, ואז חשבו ישראל שלא יהיה ח"ו תקומה למפלתם ויכלו ח"ו

ספר הפליאה - (ד"ה ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים):

ומאותו השנה שאמר לי עד הר"ן, תת"ך שנים, ואמרתי אני לאבי ז"ל י"ר שלא אראנו ואמר אמן בני.

עמו אנכי בצרה

ואז יאמר האיש לאשתו יונתי תמתי, מאי תמתי תאומתי מה תאומות אצלו חש אחד מהם בראשו חבירו מרגיש, כך אמר הקב"ה עמו אנכי בצרה. ראה והבן רבי, שישראל חוטאים והשכינה עמהם גולה, כי היא אם הבנים, ומי גרם לה, לא היא שנתן להם עושר וכבוד הרבה מאד, ונותנת להם כל מה שירצו, והוא הגורם להם וחוטאים, הוא שנאמר וכסף הרביתי

ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך

אב"ל אומר לך רבי כי מעולם לא בכיתי ולא נתעצבתי רק בזמן שראיתי "ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך" זרק"א באדם וסגו"ל באשה, כי אמרתי לאבי ז"ל מהו זה התימא, ואמר לי נזרקה מבעלה ונעשית סגולה לפחד, ואמרתי לו עד מתי, ואמר לי שתוק, זלגו עיני בדמעות, כי בן ד' שנים הייתי, ואמר לי אל תדאג, כי ראה האיחור עד ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, דרג"א באדם ותבי"ר באשה לחזור בבעלה, ואמרתי לו אם רחוק הוא הדבר, ואמר לי בר"ן לממשלת הכתר,

רחל מבכה על בניה

ודע שעל מלת "איכה" נאמר "בכה תבכה בלילה" כלומר, במדה הנקרא לילה, ונקראת זאת, על זאת אספדה ואיליה, וכתב על אלה אני בוכיה, שהעטרה נקראת אני, אומרת שחורה אני ונאווה, וכתב אני ה' רופאך, והכונה העטרה הנקראת אני"י אומרת על אלה על כוחות הטומאה שניתן להם רשות לשלוט ולמשול על ישראל ולהרוס בית המקדש, אני בוכיה והיא השכינה הנקרא אני"י, הנרמז בפסוק רחל מבכה על בניה, "רחל" - "רוח אל" שהיא הנקראת רוח אל, כי היא היחוד של האילן, זהו רחל במספר קטן אח"ד. ודע באמת כשהיא בצער גם הוא בצער, שנאמר עמו אנכי בצרה מה כתיב עליו יקראני ואענהו.

להם וזהב עשו לבעל, ועל זה אמר וישמן ישורון ויבעט, ואם כן היא הגורמת, וגלתה עמהם, ואז עשו וישמעאל שולטים עליהם ואז תאבה היא לנשמה העליונה שאותה נשמה נקראת נעמי, ואינה באה אליה ואומרת נאלמתי דומיה החשיתי מטוב נאלמתי, דומיה נפרש דיבור התפארת ממני, ועל כן נאלמתי דומיה, ולמה כל זה, בעבור שהחשיתי מטוב, ואינו הולכת עמו, והכונה בהיות כנסת ישראל שלמטה בארץ ישראל עושין בענין היושר כמשפט וכהלכה, היתה ביניהם השכינה ברוח הקודש נאה והדורה, ועל כל כבוד חופה ועטרה הוא שנאמר מודעת זאת בכל הארץ, ואם לאו, כציפור נודדת מן קינה, ויצאה מביתה וממדורה, כי בהסתלק ממנה הדיבור היה דומיה.

פרק ה' ספר הקנה

ואין המצוה בטמאה לא באם ולא בבנים, כי ישראל ואמם טהורים ונקיים, ולא בבנים (טמאים) שאינם ראויים להיות בנים. ואמר לפניך להרמיז, שנשתלח מפנים המאירים הוא התפארת, ואמר בדרך להרמיז שנשתלחה גם מרשות הרבים שיצאה ממקומה, בכל עץ להרמיז תורה שבכתב חסד, על לשונה, על הארץ שהיתה מושלחת גם על הארץ נוכריה.

ואחרי השלוח הולכת האם ומיללת ואומרת אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתי את בני לבין אומות העולם

ודע בני דרב שאמר המוצא קן בשמים מהו, וכוונתו בהיות כנסת ישראל יונקת ממקומות שזכרנו, וחטאו בניה ונשלחה בהיותה נאחזת ומדובקת בתפארת, והיו לבשר אחד ויחדיו יהיו תמים, וחטאו בניה, מהו נשלחת ונגרשת או לא, והשיב באמת אינה נשלחת, והוסיף ושאל, אם אם היא בים הגדול, מהו שנאחזת ומדובקת בים הגדול, כענין ותרץ הנערה ותגד לאמה שהיא הבינה, וחטאו בניה, אם נשלחת והשיב נשלחת, והוסיף ושאל אם הוא בראש האדם הוא כתר עליון ראש התפארת הנקרא אדם, כענין היתה לראש פינה והשיב נשלחת, והראייה והלא ישראל היו נאחזין בבינה, ואלהי יצחק ואלהי יעקב, ובעשותם העגל אמר למשה לך רד כי שחת עמך, ואף משה ירד מגדולתו, הוא נצח מעבר הגדולה, כי נשברו

מוסר גדול משילוח הקן להתאבל על גלות השכינה

ספר הקנה (ד"ה מוסר גדול משילוח הקן): מוסר גדול משילוח הקן להתאבל על גלות השכינה, ודע בני כשעלה משה למרום אתא קול באזניו ושמע, שלח תשלח, אמר משה לרבו מאי האי, אמר לו האי גלותה הוא, והכא הגזירה באה מלמעלה, שלח תשלח ואין שלח אלא יסוד, ואמאי קרי ליה שלח, כי הוא הלוקח האם היא כנסת ישראל, והוא המשלח ושלחה מביתו, והכי אמר, שלח, כלומר אתה היסוד תשלח את האם הרובצת ושומרת את בניה, ללכת לנטור את הכרמים בניה אחרים, כענין שמוני נוטרה את הכרמים, כי חטאו בניה ובפשעכם שולחה אמכם, ואת הבנים תקח לך, כלומר, לא תניחם בגלות תחת ידיה, כי תדקדק עמם כחוט השערה, רק תשמרם ממנה, כענין ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתי לכלותם.

שלח למעלה תשלח למטה

והנה היסוד שלחת מרביצתה, בגזירת הגזר, והבנים מבקשים לאמם, והיא מבקשת לבנים, ואמר הקב"ה, שלח למעלה תשלח למטה, וידעת בני, רביצת האם בבנים, בחוץ לארץ במקרה בזמן שהאומות גוזרים לכלותם, משיבים אותה לשמור בניה בכח היסוד, ועל כן אין הדוגמא למטה אלא במקרה כענין כי יקרא,

אף בזמן המלכות לבקש האם רחמים, להשפיל האויבים לבל יפרישוה על ידי עין הבנים, הוא שאמר עשה למען שמך הגדול, ולכן אפילו מאה פעמים, שכן יורדים ונשלחים מאה מדרגות עד שתהרוס ותקלקל הקן להיות נודדת מפניה לפינה.

אוי לעוסקים בקיבוץ הון רב טמא ומטמא כי לא בטהרה

ואמר באיזה התעוררות יצאו ממצרים, שהרי לא ניתן להם מצות שילוח הקן, כי הקב"ה הזמין נחשים אוכלים הבנים, והאם נשלחת מעצמה, ואמר שילוח המצורע כשילוח השכינה עם בניה, ועל כן אלים עשה, דשילוח על שגורם בשליחות, ואמר ליה הדבק האם באורך ימים, הוא תורה שבכתב, אורך ימים בימינה ולא קבץ בניה על כן אורך בעולם הבא שכרה, ובאמת בני כן הדברים נמי במי שגולה ממקום למקום ומפינה לפינה ואינו קונה מנוחה במקום אחד רק הולך ונשבר דוגמא עליונה, קודשא בריך הוא, מעביר עונו וחסאו ומקנה לו מנוחה ואורך ימים בעולם הבא, **אוי לבונים בתים גדולים ויושביה במנוחה בארץ זרים יאכלו אותם, ומה להם ולמנוחתם כי גלו מעל שולחן אביהם ואמם גרושה מכח פשעם, ולמה לא יעסקו בתורה להשיב חרון אף וחימה, אוי לעוסקים בקיבוץ הון רב טמא ומטמא כי לא בטהרה, וטמא לטמאים ידבק (וישאר להם), למה לא יקנה דעת ובינה לחשוב מחשבות אנה כספו וזהבו של שלמה ועפרות זהב לו, ועל מה יפסיד נפשו ויעבור בגזל וחמס ושבועות שוא וקבץ הון רב ויאכלוהו זרים כי היא תחת ממשלתם, ואם (ואב) לבניו למדם תחבולותיו, והנה קמתם תחת**

הלוחות ופרחו האותיות, ושב משה בכח לוי, ויאספו אליו כל בני לוי להכרית ולאבד את כל החוטאים בכח ההוד, ושבנו כל ישראל להאחז מדת משה הוא הוד, ובדק אותם כסוטות הפך מה שהיו תחת אבותיהם, זהו שאמר עמך ולא עמי.

כן הדבר כאשר יחטאו הבנים האם נשלחת אף אם היא בראש האדם, והבנים משחיתים מקום האם, בנים משחיתים תרבות אנשים חטאים, ובפשעכם שולחה אמכם, ואתכם אזרה בגוים, ואחרי השלוח הולכת האם ומיללת ואומרת **אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי וגליתי את בני לבין אומות העולם**, ואומר יהי רצון מלפני שיכבשו רחמי את כעסי וגו', וכן עופות השמים מלאכי עליון צפרים טהורים ומלאכים ועוף השמים יוליך את הקול עד שכנסת ישראל היא אם הבנים, מתמהת ואומרת, אף כי אמר ואת הבנים תקח לך, לאו רחמנות הוא בהיות האם גרושה ושלוחה מוולדיה נשברה על בניה, אף כי הבנים אינם עזובין ואינם מאוסים, בשולחן אחרים סומכים, אחרים ממש, מאן דרחים אינו מפריש האם מהבנים עד שאמר לה דא היא רחמנות **בוודאי שהבנים מצטערים על עצמם ושבים בתשובה**, והיא מבקשת רחמים על בניה, על כן התעוררות בקשת הרחמים היא, בהיות האם הולכת ונשברה בעד בניה, ומלאך יוציא הקול ומבקש רחמים לקבץ האם והבנים, לפאר ליוצרם קדוש קדוש קדוש, ואז אם הבנים מוליכה קול בניה, וקולה באה ה' ראשון שבשם בן ד', דא היא קלא ששמע רבי אייבו דלעי נחש ואמר, אי חס לא אפרש אמא מבנהא ונקראת האם נחש, כי זוהמת הנחש שב עליה בגלות, ולכן בני, זאת המצוה נוהגת

ואינו בוש כי נתבלבלה דעתו, ואז השטן עולה וקובל והרשות נתונה לו, ובלבל וגירה ביניהם והמית אחד מהם להיות תחת שלום חילוק, ותחת שמחה אבל, ותחת מנוחה צער, והאם צועקת ואומרת, אני בצער וגם הם בצער עמו אנכי בצרה.

אנו תמידים באורך הגלות, לומדי התלמוד הנושאים ונותנים בקולות וברקים ומדקדקים דקדוק אחר דקדוק ומתחדשים חדושים - רק לומדים לתועלת גופם ולא לתועלת נפשם, ולומדין ויודעים ואינם מקיימין רק כוונתם להתגדל בהמון אני הגדול בתורה

אוי לאבות המניחים בניהם להרבות שמחות במאכלים וינות בריקודים ושמחות, ולא יודעים כי עליהם יפול גורלם מיתות טבעיות ומיתות משונות למות תוצאות, ואוכלים כרים מצאן ועגלים מתוך מרבק, השותים במזרקי יין וראשית שמנים ימשחו, ולא נחלו על שבר יוסף, לכן עתה יגלו בראש גולים, אשרי בניו ואשרי יולדתו למי שאינו מרבה בחבורות של שמחה כלל וכלל, ואשריו מי שאינו אוכל בשר, ואשריו מי שאינו שותה יין כל עיקר, ואינו לובש בגדים יפים ואינו בונה בית, ואינו נוטע כרם, רק יושב באוהלים ומתאבל עם אבילי ציון, ראה בני והבן דבני יונדב בן רכב, צוה להם אביהם, אל תשתו יין אתם ובניכם לעולם, ומה ראה לצוות שלא לשתות יין, בעבור ששמע לירמיהו שהתנבא על חורבן הבית המקדש, על כן צוה לבניו אל תשתו יין כלל, ובית לא תבנו, וזרע לא תזרעו, כי באוהלים תשבו כל ימיכם אתם ובניכם ובני בניכם עד בא הנחמה, והיו מתאבלים מאוד ושמרו מצות אביהם, וכשהיה ירמיהו מתנבא

אבותיכם, למה לא יעשו בעוד היות נפשם בגופם לעבוד את בוראו, אוי לששים ומתפארים בגווני מלבושים, ואינם זוכרים שהם מנוזדים ומרוחקים ובין האומות גולים, וצריכים בגדים שחורים, ובאוי ובאבוי נאנחים ובוכים, ולא במלבושים נאים אשר למחר בבושפת פנים יפשיטום, ואם בקבר עמם יקברוהו, הם יגרמו לנכרים לחפור ולהוציאם מקברייהם ולהשליכן לעופות ולכלבים, אוי לחברים שעושים סעודות שלא במקום מצוה, ומרבים במאכלות וינות וגגונים ורקודים והשטן עולה וקובל ויורד ומשטין כי ימצאם ששים ושמחים, ומתחיל לשמוח עמם ומשתדל להוסיף שתייתו ינם חמת תנניים ינם, יד שתמצאם חבורות ופצעים וחרפה ובושה.

האם צועקת ואומרת, אני בצער וגם הם בצער, עמו אנכי בצרה

ואז רוח הקדש צווחת ואומרת למי אוי למי אבוי למי פצעים חנם למאחרים על היין, מי לא כתיב אל תרא יין כי יתאדם וכתיב בתריה ואחריתו כנחש ישוך, עיניך יראו זרות, ולבך ידבר תהפוכות, והיית כשוכב בלב ים, וכשוכב בראש חבל, הכוני בל חליתי בל ידעתי, מתי אקוץ אוסיף אבקשנו עוד, ומה עושה אחר שתיית יין מתחיל לריב עם חבירו, ואז אומר ומשיחים למי אוי למי אבוי, למי שהוא בעל מריבות, למי שענינו עכורות ואדומות ושחורות, חכלילי עינים מיין, אל תראה יין כי יתאדם, אחריתו דם, אחריתו כנחש ישוך, כי מתחיל לדבר לשון הרע, ומתיר עבירה ועושה כל העבירות כהפקר, ואומר לית דין ולית דין, משיח עם נשים ומרקד עמם ואז מנבל פיו בדברי נבלות

חדושים, הם אוכלי הבשר כדובים ואריות ושותים במזרקי יין ומתאדמים פניהם מראית אדם טריפה ונשמנים מזון לרמה ותולעה וגלות השכינה אינם זוכרים ואת העם אינם מייסרים שלום עליך נפשי כה יזכו וכה יחיו וכה יאריכו ימים כמו שלא יבצר מחשבתם, חשבון יתנו על כולם, כי ראה גם ראה שהתורה אמרה שלח תשלח לעורר הרחמים, והם אינם חוששין, רק לומדים לתועלת גופם ולא לתועלת נפשם, ולומדין ויודעים ואינם מקיימין רק כוונתם להתגדל בהמון אני הגדול בתורה, ומה שאמרת על ענין לאו שבכללות יש מקומות לאמרו בפנים בעזרת ה'.

לישראל לשוב בתשובה ולא היו שבים, מיד אמר הקב"ה אתה אומר להם לשוב ואינם שבים, הנה בני יונדב בן רכב אשר צוה את בניו לבלתי שתות יין ולא שתו עד היום הזה, ואני אמרתי להם יום יום השכם ושלוח, ולא שמעו, מה כתיב שם, א"ל הקב"ה לירמיהו, אמור להם חייכם הואיל ושמרתם את (מצות אביכם) המצוה הזאת, אין משפחותיכם פוסקת לפניו לעולם, היינו דכתיב, כה אמר ה', לא יכרת איש ליונדב בן רכב לפני כל הימים, הראית בני דבר תימא, אנו תמהים באורך הגלות, לומדי התלמוד הנושאים ונותנים בקולות וברקים ומדקדקים דקדוק אחר דקדוק ומתחדשים

פרק ו'

הרקאנאטי - אבלות על השכינה

ענין אבלות על השכינה שהיא דומיה בגלות ושותקת בלי קול

פירוש הרקאנאטי על התורה - פרשת בראשית

(זוהר בראשית - פרשת בראשית דף לו ע"א)

לשון הקודש: אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב
(תהלים לט) נִאֲלַמְתִּי דוּמְיָה
הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וְכֹאֲבִי נָעַכְרָה. נִאֲלַמְתִּי
דוּמְיָה, פְּסוּקָה זֶה אֲמָרָה אוֹתוֹ כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת. מָה הִטָּעַם? בְּגָלָל שְׁקוּל
מְנַהִיג אֶת הַדְּבֹר, כִּינּוּן שֶׁהִיא בְּגָלוּת.
קוֹל נִפְרָד מִמֶּנָּה, וְדְבֹר לֹא נִשְׁמָע, וְעַל
זֶה נִאֲלַמְתִּי דוּמְיָה וְגו'. מָה הִטָּעַם? בְּגָלָל
שֶׁהַחֲשִׁיתִי מְטוֹב, שֶׁלֹּא הוֹלֵךְ קוֹל אֶתָּה.
וְיִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים (שם סה) לֵךְ דוּמְיָה
תְּהִלָּה. מָה זֶה דוּמְיָה? זוֹ תְּהִלָּה לְדָוִד,
שֶׁהִיא דוּמְיָה בְּגָלוּת וְשׁוֹתֶקֶת בְּלִי קוֹל.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מָה זֶה לֵךְ? בְּגָלָלָהּ הִיא
דוּמְיָה וְשׁוֹתֶקֶת שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנָּה קוֹל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב, (תהלים לט)
נִאֲלַמְתִּי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב
וְכֹאֲבִי נָעַכְרָה. נִאֲלַמְתִּי דוּמְיָה. הֵיא קָרָא
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ בְּגָלוּתָא. מֵאִי
מַעֲמָא בְּגִין דְּקוֹל מְדַבֵּר לִיהַּ לְדְבֹר. כִּינּוּן
דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא קוֹל אֶתְפָּרַשׁ מִינָּה וּמָלָה
לֹא אִשְׁתַּמְעַ וְעַל דָּא נִאֲלַמְתִּי דוּמְיָה
וְגו'. מֵאִי מַעֲמָא בְּגִין דְּהַחֲשִׁיתִי מְטוֹב
דְּלֹא אָזִיל קוֹל בְּהִדְרָה. וְיִשְׂרָאֵל אָמְרִי
(תהלים סה) לֵךְ דוּמְיָה תְּהִלָּה. מֵאִי
דוּמְיָה, דָּא תְּהִלָּה לְדָוִד. דְּאִיהִי דוּמְיָה
בְּגָלוּתָא וְשׁוֹתֶקֶת בְּלֹא קוֹל. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק מֵאִי לֵךְ. בְּגִינָּה אִיהִי דוּמְיָה
וְשׁוֹתֶקֶת דְּאִסְתַּלַּקָּא מִנָּה קוֹל.

סוד רחל בענין רחל מבכה על בניה

והענין, כי בהיות כנסת ישראל שלמטה
בארץ הטהורה, נוהגים כשורה
לעשות כמשפט וכתורה, היתה השכינה
ברוח הקדש ביניהם נאה והדורה, ועל כל
כבוד חופה ועטרה, שנאמר מידעת זאת
בכל הארץ (ישעיה יב כ'). וכתב ה' מלך
תגל הארץ, שהרמז לארץ החיים, ובהפך
זה היא כצפור נודדת מן קנה ויוצאת
מביתה וממלונה, כענין שנאמר, משדד אב
יבריך אם (משלי יב כ'), וכתב למה תהיה

כגר בארץ וכאורח נטה ללון (יחזקאל יד כ'),
וזהו רמז נאלמתי, כענין וכרחל לפני גוזזיה
נאלמה (ישעיה נג ז'). וכבר ידעת סוד רחל
בענין רחל מבכה על בניה, כי בהסתלק
ממנה מדת טוב הנקרא קול, אז התהלה
דומיה, כענין שנאמר הוא תהלתך והבן זה.

על אלה אני בוכיה

ואמרו רז"ל במדרש איכה, **בכה תבכה**
בלילה, לילה היה מושך עמהם
קינה, והרמז למדת לילה, זהו שנאמר,

אלה רומז לרוח הטומאה, כדאמרין על אלה חשכו עינינו (איכב כ' י'), וכן אמרו רז"ל בתנא דבי אליהו רחל מבכה על בניה, אל תקרי רחל אלא רוח אל.

על זאת אספדה ואלילה, וכתבי, על אלה אני בוכיה, כבר ידעת, כי כנסת ישראל נקראת זאת ואני, כדאמרין שחורה אני ונאווה, וכתבי כי אני ה' רופאך. ומלת

שְׁאוֹתוֹ הַחֲטָא גָרַם לָהֶם לְבָבוֹת פֶּמָה בְּכוֹת

זוהר בראשית - (פרשת ויחי - דף רכח ע"א ובפרשת פקודי רל"ו ב')

לשון הקודש: וְכָתוּב (איכה א) עַל אֵלֶּה אֲנִי בּוֹכִיָּה, שְׁאוֹתוֹ הַחֲטָא גָרַם לָהֶם לְבָבוֹת פֶּמָה בְּכוֹת. דְּבַר אַחֵר עַל אֵלֶּה אֲנִי - מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוּת לְמָקוֹם זֶה לְשַׁלֵּט עַל יִשְׂרָאֵל וּלְהַחֲרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּמִשּׁוּם שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם רְשׁוּת לְשַׁלֵּט, [כתוב על אלה אני בוכיה, סוד הדבר זה צד הטמאה שנתנה להם רשות לשלט] אֲנִי בּוֹכִיָּה, זוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּקְרָאת אֲנִי.

וְכָתִיב, (איכב ה) עַל אֵלֶּה אֲנִי בּוֹכִיָּה, דִּתְּהוּא חוּבָא גָרָמָא לֹון לְמִבְּכִי פֶמָה בְּכִיָּין. דְּבַר אַחֵר עַל אֵלֶּה אֲנִי, מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאַתִּיָּהִיב רְשׁוּ לְאַתְרָא דָּא לְשַׁלְטָאָה עַל יִשְׂרָאֵל, וּלְחַרְבָּא בִּי מִקְדָּשָׁא, וּבְגִין דְּאַתִּיָּהִיב לֹון רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה, [ס"א כתיב, (איכב ה) על אלה אני בוכיה, רוא דמלה דא סטרא דמסאבא דאתייהיב לֹון רשׁו לשלמאה] אֲנִי בּוֹכִיָּה, דָּא רוּחַ קוֹדֶשָׁא דְּאֶקְרִי אֲנִי.

בב"ל צרתם לוא צר

ויהיו משתפין כבודי עמהם, אני עונה אותם, שנאמר יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה, אמר רבי יודן למה הדבר דומה לאשה שהיתה עוברה והיה לה כעס עם אמה, ועלתה אמה למעלה ובעת לידתה היתה צווחת למטה, והיתה אמה שומעת קולה למעלה והיתה צווחת אף היא כנגדה, והיו שכינותיה אומרות לה מה טיבך שאת צועקת, וכי את יולדת עמה, אמרה להן בתי יולדת בצער, ואף על פי שכעסתי עליה איני יכולה לסבול צווחתה, אלא הריני צווחת עמה, וכי צרתה של בתי אינה שלי? **והרמז** מופלא, ונצומה ונבקשה מאלהינו על זאת (עזרא ה' כג'). ואמרו רבותינו ז"ל אמר דוד רבונו של עולם אתה סבור שאנו דוחקים עליך שתקרב את הקץ

ובמדרש איכה, על אלה אני בוכיה, רבי שמואל בר נחמני אמר על עבודה זרה, שנאמר אלה אלהיך ישראל. זהו שנאמר אשכח בניך גם אני (ישע' ד' ו'), כלומר גם אשכח השכינה הנקראת אני, עליה רמז הכתוב קולה כנחש ילך, כי בחיל ילכו ובקדומות באו לך כחוטבי עצים (ירמ' מו' כג') והבן זה. זהו שאמר הכתוב נודי ספרת אתה (תהלים נו' ט'), רוצה לומר גלותי עם גלותך. ואמרו רבותינו ז"ל בכל צרתם לוא צר (ישע' סג' ט'), כמה דאת אמר, יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה (תהלים ס"א ט').

אמר הקדוש ברוך הוא בשעה שמנעת צרה לישראל והם מבקשים אותי,

ערו ערו עד היסוד בה, רוצה לומר צדיק יסוד עולם

ענין אחר אני והו, רמז להקדוש ברוך הוא הנקרא הוא, ולשכינת עוזו הנקראת אני, ונתייחד על הפסוק ויתן לשבי עוזו ותפארתו ביד צר (תהלים ע"ח ס"א). ודע כי אף שאר המדות אשר לפניך הם בחסרון בזמן הגלות כמה דאת אמר הענינים והאביונים מבקשים מים ואין (ישעיה מ"ז י"ז), וכתב, הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם, שהרמז בהם לשש קצוות והשכינה, כמאמר רבותינו ז"ל, לאחר שחרב בית המקדש נתמעטה פמליא של מעלה. ואמרו עוד בפסוק צדקתך אלהים עד מרום, כשם שהתחתונים צריכים צדקה אלו מאלו כך העליונים צריכים צדקה, וכן הצדיק אבד, שהרמז לצדיק יסוד עולם הנקרא זה, כד"א זה אלי. וכתב על זה היה דוה לבנו, זהו שנאמר בחרבן הבית, ערו ערו עד היסוד בה רוצה לומר צדיק יסוד עולם.

ובעת הברכה נאמר כי אתה תברך צדיק

מדרש רות (זוהר חדש פ' ע"ג) הצדיק אבד, כל זמן שלא יבא, השפע אבד, ועליו נאמר, ונהר יחרב ויבש, ובעת הברכה נאמר כי אתה תברך צדיק (תהלים ס' י"ג) וברכות לראש צדיק (משלי י' י').

ונקראה ירושלים עיר האמת

ספר הבהיר, תנא, עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק שמו, על שם הצדיקים, וכשישראל צדיקים, מתגבר, ואם לאו מתחלש, והוא סובל כל העולם, דכתיב צדיק יסוד עולם, ואם חלש לא יוכל להתקיים העולם. הבן כל זה, כי לא

בשבילנו, אלא עד מתי ימין ממושכנת, שנאמר, למען יחלצון ידידיך הושיעה ימין ועננו. ועל הענין הזה תיקנו להזכיר גלות השכינה עם גלותינו, באומרנו כהושעת אלים בלוד עמך, וכל האל"ף ב"ת ההיא משום דכתיב יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה, וזהו אמרנו אני והו הושיענא, כלומר, שיושיע אותנו, ושמו עמנו, שנאמר צדיק ונושע הוא (זכריה ע' ט'), וזהו חנון בידם מעבידים, וכל הענין ההוא.

עשה למען שמך

ע"א (ענין אחר), ועיקר, כי אני והו הם שני שמות שיש לשכינה משם של ע"ב אותיות, והטעם להזכיר אלו השמות מפני שבהם נרמז גלות השכינה, שנאמר ואני בתוך הגולה (יחזקאל כ' כ'), והוא אסור בזיקים (ירמיה מ' כ'), ובקשתינו מלפניו יתעלה שיושיע את שמו הגדול, כמה דאת אמר, על דבר כבוד שמך וזהו עשה למען שמך.

למענכם שולחתי בבליה

מדרש איכה הדבר אשר היה אל ירמיהו וגומר, והוא אסור בזיקים, ומה דבר אמר ליה, איחות עמהון, ואנא מסובר הכא או את סובר הכא ואנא נחית עמהון, אמר אם אנא נחית עמהון, מה אנא מהני להון אלא יחות ברייהון עמהון וסגי הוא מהני להון, וה"ד למענכם שולחתי בבליה, מניין שחזר ירמיהו מן הדין קריא, דכתיב, הדבר אשר היה אל ירמיהו מאת ה' אחרי שלוח אותו נבוזראדן רב טבחים מן הרמה בקחתו איתו והוא אסור באזיקים. אמר ר' אחא כביכול והוא דכוותיה ואני בתוך הגולה.

מן הארץ והרקיע אשר עלינו דבר, זהו שנאמר בית קדשנו ותפארתנו היו לשריפת אש וגומר (ישעיה סד' י'), ר"ל, כי אין שם מים רק כחות הטומאה שנמשלו לאש הפך הנני נוטה אליה כנהר שלום (ישעיה סו' ז'), ונקראה ירושלים עיר האמת (זכריה ח' ג'), מה שלא היה לעולם, כי עד אז לא נקראה רק עיר הצדק, כד"א צדק ילין בה (ישעיה א' כא'). אמנם אז יתקיים, עיניך תיארנה ירושלים נוה שאנן (ישעיה לג' כ'), ומלכי צדק מלך שלם (זרעית יד' יח').

ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו
ראיתי לברר לך רמזים שנרמזו בפרשת ויהי בחצי הלילה הרומז לענין זה,

כפי מה שרמזו רז"ל במדרש רות, אמנם לא אביא לשונם מפני האורך. כבר ידעת מה שאמרו רז"ל, שלש משמרות הוי הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי, שנאמר ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאוג וגו' (ירמיה כה' ל'). ואמרו רז"ל כי במשמרה שנייה הקב"ה מתייחד עם שכינת עוזו, וכשהיא בגלות אומר ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת (רות ג' ח'). האיש זה הקב"ה, שנאמר ה' איש מלחמה, וילפת כד"א, ילפתו ארחות דרכם (איוב ו' יח'). והנה אשה שוכבת מרגלותיו היא השכינה, הפך שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. רק השליך משמים ארץ תפארת ישראל (איכה ג' א').

פרק ז

מדרש הנעלם על איכה

זוהר חדש - מדרש הנעלם על איכה

האל"פ"א ביתא ששלא רבון העולם להספד של חרבן ביתו

שְׁלַחוּ לְהוֹ בְּנֵי בָבֶל לְבְנֵי הָאָרֶץ
הַקְדוּשָׁה: לָנוּ מִתְּאִים לְבָכוֹת,
לָנוּ רְאוּי לַעֲשׂוֹת הַסִּפָּד עַל חֲרָבֵן בֵּית
אֱלֹהֵינוּ, עַל שֶׁהִתְפָּזְרְנוּ בֵּין הָעַמִּים, (כְּמִי
שְׁעוּבָה עֲבוּדָה זָרָה) וַיֵּשׁ לָנוּ לִפְתָּח בְּהַסֵּפֵד,
וּלְפָרֶשׁ הָאֵלֶּפ"א בֵּיתָא שְׁשָׁלַח רַבּוֹן
הָעוֹלָם לְהַסֵּפֵד שָׁל חֲרָבֵן בֵּיתוֹ.

שְׁלַחוּ לְהוֹ בְּנֵי הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה:
מִתְּאִים שְׁאֲתָם הִתְפָּזְרְתֶּם
בֵּין הָעַמִּים, וְאַתֶּם מַחוּזִין לָאָרֶץ
הַקְדוּשָׁה, וְנָאָה לָכֶם לְבָכוֹת עֲלֵיכֶם וְעַל
עֲצָמְכֶם, שִׁיִּצְאֲתֶם מֵאוֹר לְחֹשֶׁךְ כְּעֶבֶד
שִׁיִּצָּא מִבֵּית רַבּוֹ. אָבֵל אָנוּ יֵשׁ לָנוּ
לְבָכוֹת וְלַעֲשׂוֹת הַסִּפָּד, וְלָנוּ שְׁלַח
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סִפֵּר הַהַסֵּפֵד, שְׁאָנוּ
בְּנֵי הַגְּבִירָה, וְאָנוּ מִבְּנֵי בֵּיתָהּ, וְיֻדְעִים
אֶת כְּבוֹדוֹ שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, וְלָנוּ רְאוּי
לְבָכוֹת וּלְפָרֶשׁ אוֹתָם הָאֵלֶּפ"א בֵּיתִי"ס.

וְאָנוּ יְתוּמִים בְּלִי אָב וְאָם, וּמִסְתַּכְלִים
הָעֵינִים לְכַתְּלֵי בֵּית אִמּוֹנוֹ - וְהִנֵּה
נִחְרַב, וְלֹא מִצְאָנוּ אוֹתָהּ. שְׁהִיתָה
מְנִיקָה אוֹתָנוּ בְּכָל יוֹם בְּיָמִים
הָרָאשׁוֹנִים מִהִיפֵי שְׁלָה (בֵּין הִיפֵי שֶׁל
מַעִיָּה), וְהִיתָה מְנַחֶמֶת אוֹתָנוּ, וּמַדְבֵּרֶת

שְׁלַחוּ לְהוֹ בְּנֵי בָבֶל לְבְנֵי הָאָרֶץ
קְדִישָׁא, לָן יָאוֹת לְמַכְבִּי, לָן
יָאוֹת לְמַעֲבַד הַסִּפָּדָא עַל חֲרָבֵן בֵּית
אֱלֹהֵנָא, עַל דְּאַתְּבַדְרָנָא בֵּינֵי עַמְמֵינָא,
וְאוֹת לָן לְמִיפְתָּח הַסִּפִּידָא, וּלְפָרֶשׁ
אֵלֶּפ"א בֵּיתָא, דְּשָׁלַח מֵאֲרִי עֲלָמָא
לְהַסִּפִּידָא דְּחֲרָבֵן בֵּיתֵיהּ.

שְׁלַחוּ לְהוֹ בְּנֵי הָאָרֶץ קְדִישָׁא, יָאוֹת
דְּאֲתוֹן אֲתַבְּדִרְתוּן בֵּינֵי עַמְמֵינָא,
וְאֲתוֹן לְבָר מֵאֲרֵעָא קְדִישָׁא, וְיָאוֹת לְכוּ
לְמַכְבִּי עֲלֵיכוּ וְעַל גְּרַמִּיכוּ, דְּנִפְקְתוּן
מִנְהוּרָא לְחֹשׁוּכָא, כְּעֶבְדָּא דְּנִפִּיק מִבֵּי
מֵאֲרִיָּה. אָבֵל אָנִי אִית לָן לְמַכְבִּי
וְלְמַעֲבַד הַסִּפִּידָא, וְלָן שְׁדֵר קוּדִישָׁא
בְּרִידָה הוּא סִפֵּרָא דְּהַסִּפִּידָא, דְּאָנִי בְּנֵיהָ
דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאָנִי מִבְּנֵי בֵּיתָהּ, וְיֻדְעִין
יְקָרָא דְּמֵאֲרִי עֲלָמָא. וְלָן יָאוֹת לְמַכְבִּי,
וּלְפָרֶשׁ אִינוּן אֵלֶּפ"א בֵּיתִי"ן.

וְאָנִי יְתוּמִין בְּלִי אָבָא וְאִמָּא,
וּמִסְתַּכְלִין עֵינֵינוּ לְכוֹתְלֵי בֵּיתָא
דְּאִימָנָא, וְהָא אֲתַחֲרַב, וְלֹא אֲשַׁפְתָּנָא
לָהּ. דְּהוֹת יִנְקָא לָן בְּכָל יוֹמָא, בְּיוֹמִין
קְדָמָאין, מִשְׁפִּירוּ דִּילָהּ. וְהוֹת גְּחִימָת
לָן, וּמַמְלָלָת עַל לְבָנָא, כְּאִמָּא לְבָרָהּ.

בְּדָבָר אַחֵר (ישעיה סו) **כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמַר**
תִּנְחַמְנוּ וְגו'.

על לבנו כָּאֵם לְבָנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה
סו) כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמַר תִּנְחַמְנוּ וְגו'.

וְהִשְׁתָּא אֶסְתַּכְּלָן עֵינֵינוּ לְכָל סֹטֵר,
וְאַתֵּר בֵּית מוֹתְבָא
דְּאִימָנָא אֶתְבִּלְבֵּל, וְהָא אֶתְחַרַּב.
נְבַטְשׁ רִישָׁא לְכוֹתְלֵי בֵּיתָא וּמוֹתְבָה.
מֵאֵן יִנְחֵם לָן, וּמֵאֵן יִמְלֵל עַל לְבָנָא,
וְיִגֵּין עֲלֵנָא קָמִי מְלָכָא.

וְכָעַת מִסְתַּכְלוֹת הָעֵינַיִם לְכָל צַד,
וּמְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבָה שֶׁל אִמְנוּ
הִתְבַּלְבַּל, וְהִנֵּה נִחְרַב. נִפְה הָרֹאשׁ
לְכַתְּלֵי הַבַּיִת וּמוֹשְׁבָה. מִי יִנְחֵם אוֹתָנוּ,
וּמִי יִדְבֹּר עַל לְבָנוּ וְיִגֵּן עָלֵינוּ לְפָנֵי
הַמֶּלֶךְ?

לָנוּ רְאוּי דְּבִכּוּת, לָנוּ רְאוּי דְּסִפְדָּא

כִּד הוּוִינָן חֲמָאן קָמִי אַבּוּנָא, וְסָלִיק
רְצוּעָא לְאַלְקָאָה לָן, אִיהִי קוּיַּמַּת
לְקָמוּן, וּמִקְבֵּלַת מְלָקוּיַתָּא דְּמִלְכָּא, בְּגִין
לְאַגָּנָא עֲלֵנָא. בְּדָבָר אַחֵר (שם נג) וְהוּא
מַחֲלֵל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדַכָּא מַעֲוֹנוֹתֵינוּ כּו'
וּבִחְבֵּרְתּוֹ נִרְפָּא לָנוּ. וְהִשְׁתָּא אִימָא לִית
לָן, וּוִי לָן, וּוִי לָנוּ. לָן יָאוּת לְמַכְבִּי,
לָן יָאוּת לְמַסְפָּד, לָן יָאוּת לְפִתְרָא אִינוּן
מִלִּין דְּמִרְרוּ, לְאוּדְעָא לָהּ, לְאִינוּן
דִּידְעִין לְמַכְבִּי מִלִּין דְּהִסְפִּידָא.

כְּשֶׁהִינּוּ חוֹטְאִים לְפָנֵי אֲבִינוּ, וּמַעֲלָה
הִרְצוּעָה לְהַלְקוֹת אוֹתָנוּ,
הִיא עֲמֻדָה לְפָנֵינוּ, וּמִקְבֵּלַת הַמְּלָקוֹת
שֶׁל הַמֶּלֶךְ כְּדִי לְהִגֵּן עָלֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שם נג) וְהוּא מַחֲלֵל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדַכָּא
מַעֲוֹנוֹתֵינוּ כּו' וּבִחְבֵּרְתּוֹ נִרְפָּא לָנוּ. וְכָעַת
אֵין לָנוּ אֵם. וַי! וַי לָנוּ! וַי לָכֶם! לָנוּ רְאוּי
לְבִכּוּת, לָנוּ רְאוּי לְסִפְדָּא, לָנוּ רְאוּי לְפִתּוֹר
אוֹתָם דְּבִרֵי מְרִירוֹת, לְהוֹדִיעַם לְאוֹתָם
שִׂידְעִים לְבִכּוּת דְּבִרֵי הַסִּפְדָּא.

נִקְרַב בְּכָל יוֹמָא לְנָבִי עֲרֶסָא דְּאִימָנָא,
וְלֹא נִשְׁכַּח לָהּ תַּמּוּן. נִשְׁאֵל
עֲלָהּ, לִית מֵאֵן דִּישְׁנַח עָלָן. נִשְׁאֵל
לְעֲרֶסָא דִּילָהּ, אֶתְבִּלְבֵּלָא. נִשְׁאֵל
לְכוּרְסִיָּא, נִפְלַת. נִשְׁאֵל לְהִיכְלוּן דִּילָהּ,
אוּמָאֵן אִינוּן דְּלֹא יִדְעִין מִיָּנָה. נִשְׁאֵל
לְעַפְרָא, רִשְׁמוֹ דְּעַקְבָּתָא לִית תַּמּוּן.

נִקְרַב כָּל יוֹם לְמַטַּת אִמְנוּ - וְלֹא
נִמְצָא אוֹתָהּ שָׁם. נִשְׁאֵל עָלֶיהָ
- אֵין מִי שֶׁמִּשְׁגִּיחַ עָלֵינוּ. נִשְׁאֵל
לְמַטַּתָּהּ - הִתְבַּלְבְּלָהּ. נִשְׁאֵל לְכֶסֶּאָהּ -
נִפְלָהּ. נִשְׁאֵל לְהִיכְלוּתָהּ - הֵם נִשְׁבָּעִים
שֶׁלֹּא יוֹדְעִים מִמֶּנָּה. נִשְׁאֵל אֵת הָעֶפֶר
- רִשְׁם שֶׁל עַקְבוֹת אֵין שָׁם.

נִשְׁאֵל לְאִיגָרָא, הֲאֵא אִיגָרָא אֲתִיב לָן,
דְּתַמּוּן יִתְבָּה מְבַכָּה וּמִיִּילָלַת

נִשְׁאֵל אֵת הַגַּג - הֲרִי הַגַּג מְשִׁיב לָנוּ,
שֶׁיִּשְׁבָּה שָׁם מְבַכָּה וּמִיִּילָלַת

(עלינו) והולכת מבכה, צווחת בקול של מרירות עלינו מגג לגג, כמו שנאמר (שם כב) מה לך אפוא כי עלית כלך לגגות. נשאל את הדרכים והשבילים - כלם אומרים ששמעו קול מרירות של בכיה שמבכה על בניה, ולא ידעים לאן הסתלקה.

עלן ואזלת מבכה, צווחת בקול מרירו עלן, מאיגרא לאיגרא. כמה דאת אמר, (שם כג) מה לך אפוא כי עלית כלך לגגות. נשאל לאורחין ושבילין, בלהו אמרין דשמעו קל מרירו דבכיה, דמבכה על בנהא, ולא ידעין לאן אסתלקת.

נבכה תמיד ולא נשכח מרירות הבכי מעמנו

לנו ראוי לבכות! לנו ראוי לספד! ננשק את עפר רגליה, ננשק את מקום בית מושבה, ננשק את כתלי ההיכל, ונבכה במרירות. אנו נפתח בהספד, שראינו בכל יום כל זה. נבכה תמיד ולא נשכח מרירות הבכי מעמנו.

לן יאות למבכי, לן יאות למיספד. ננשק עפרא דרגלהא, ננשק אתר בי מותבה, ננשק כותלי היכלא, ונבכי במרירו. אנן נפתח בהספידא, דחמינן בכל יומא כל האי. נבכי תדיר ולא איתנשי מרירו דבכיה מינן.

בי יום מהומה ומבוסה ומבוכה

פתחו הם ואמרו, (איכה א) איכה ישבה בדד העיר. כתוב (ישעיה כב) כי יום מהומה ומבוסה ומבוכה וגו'. כי יום, יום אחד יש לקדוש ברוך הוא, אהוב נפשו, כלול מכל שאר הימים. ששה ימים כלולים בו, והוא הכלל של כלם. ועל שהתרבו החטאים הסתלק למעלה, לבית עולם החיים.

פתחו אינהו ואמרי, (איכה ב) איכה ישבה בדד העיר, כתיב (ישעיה כג) כי יום מהומה ומבוסה ומבוכה וגו'. כי יום, חד יומא אית לקודשא בריך הוא, רחיקא דנפשיה, כלילא מכל שאר יומין, שית יומין כלילן ביה, והוא כללא דבלהו. ועל דאסגיא חובין, אסתלק לעילא, לבי עלמא דחיין.

אז, מתחת שפולי המשכן, קם יום של מרירות, יום של בכיה, יום של צער, יום שנקרא מהומה ומבוסה ומבוכה. ונכנס לתוך המשכן, ומכלה ומטמא. ורבון המשכן הלך וברח וגרש מתוך מושבו לתוך החר שבחוץ, ולתוך

כדין מתחות שפולי משכנא, קם יומא דמרירו, יומא דבכיה, יומא דצערא, יומא דאיקרי מהומה ומבוסה ומבוכה, ועאל בגו משכנא, ושיצי וסאיב. ורבנא דמשכנא, אזל וערק ואתתרד מגו מותביה לגו טורא דלבר,

וילגו טורא דחרוב, ומשפנא אתחרב.

ההר שחרוב, והמשפן (השמד) ונחרב.

לבתר, נחת ההוא יומא עילאה, דאסתלק, שאל על משכניה, והא אתחרב. עאל ואשגח על מארי דמשכנא, מטרוניתא רחיקתא דנפשיה, והיא אתתרכת וערקת, וכל בניינה סתיר. פדין שארי למגעי, גועא בטר גועא, בנהימו דתרנגולא על נוקביה. הךא הוא דכתיב, (ס) מקרקר קר, נהימו כתרנגולא. קר, רבון שליטא.

אחר כף ינד אותו היום העליון שהסתלק, שאל על משכנו - והנה נחרב. נכנס והשגיח בבבלת המשפן, הגבירה אהובת נפשו - והיא גרשה וברחה, וכל בניינה סתור. אז התחיל לבכות, בכיה אחר בכיה, פנהמת התרנגול על נקבתו. זהו שכתוב (ס) מקרקר קר, נהמת התרנגול. קר - הרבון השליט.

ושוע אל ההר, עבד שועה וצווח לגבי טורא, דערקת תמן מטרוניתא. עבד שוע צווח וקרי בנהימו דבכיה איכה. איכה רחיקתא דנפשאי, איכה שפנינתי שלימתי, איכה יחידתא דילי, דאחיחודא עמי ביחודא. איכה דהוית נטלא בכל יומא, חמש ועשרים אתון דיחודא, ואתקריאת כ"ה על דא.

ושוע אל ההר, עשה שועה וצווח אל ההר, שלשם ברוחה הגבירה. עשה שוע, צווח וקורא בנהמה של בכיה איכה. איכה אהובת נפשי, איכה יונתי שלימתי, איכה יחידתי, שהתייחדה עמי ביחוד. איכה שהיית נוטלת בכל יום חמש ועשרים אותיות היחוד, ונקראת על זה כ"ה.

לנו ראוי לבכות, לנו ראוי לספד, לנו ראוי לפתח איכה. איכה ישבה בדד

אחתי ברחמי אמי, לאן אזלת, לאן פנית למיחה. אנן דשמעין בכל יומא קרקורא דא דרבוננא, לן יאות למבכי, לן יאות למספד, לן יאות למפתח איכה. איכה ישבה בדד וגו'.

אחתי ברחמי אמי, לאן הלכת? לאן פנית ללכת? אנו ששומעים בכל יום הקרקור הזה של רבוננו, לנו ראוי לבכות, לנו ראוי לספד, לנו ראוי לפתח איכה. איכה ישבה בדד וגו'.

ואיכה אשית

רבי לויטס חוזא פתח, (בראשית ג) ואיכה אשית בינך ובין האשה

רבי לויטס החוזה פתח, (בראשית ג) ואיכה אשית בינך ובין האשה

ובין זרעך. שְׁנָאָה רַבָּה הִיְתָה מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל הָעֵלָה שֶׁל עֲצַת הַנֶּחֱשׁ. מֵאֻתָּה הִשְׁעָה שֶׁהִתְקַלַּל, נִדְּחָה מִלִּפְנֵי שַׁעַר הַמָּלָךְ, וְהוּא אוֹרֵב תָּמִיד בֵּין הַגְּדֵרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, בֵּין אוֹתָם גְּדֵרוֹת הַתּוֹרָה, כָּל אוֹתָם שְׂדָשִׁים בַּעֲקֵב, בְּאוֹתָם הַגְּדֵרוֹת נוֹשֵׁף אוֹתָם.

אִי שְׂמָצָא, אִי שְׂנֹשֶׁף. אִי עַל הַשְׁנָאָה הָרָעָה שֶׁנִּשְׁמָרָה, עַל הַשְׁנָאָה הָרָעָה שֶׁהִיְתָה לוֹ בְּאִשָּׁה הַזֹּה, שֶׁנִּקְרָאָה אִשָּׁה יְרָאת ה'. שְׁנָאָה רָעָה שָׁמַר לָהּ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, עַד שֶׁשָּׁבַר אוֹתָהּ בְּשִׁבְרָה, לְשֹׁכֵב לַעֲפָר.

"אִיכָה" יִשְׁבָּה "בְּדָד" הָעִיר "רַבְתִּי" עַם "הִיְתָה" (איכה א). הַסֵּתֶפֶל בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל רֹאשׁ כָּל תִּבְיָה וְתִבְיָה, וְתִמְצָא שְׂמִירָה שֶׁל שְׁנָאָה רָעָה, שֶׁנִּשְׁמָרָה עַד שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אִיכָה רָעָה בְּרָאשֵׁי הָאוֹתִיּוֹת נִשְׁמָרָה לָהּ לְאוֹתָהּ אֶשֶׁת חֵיל, בְּשִׁבְרוֹן שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לְשֹׁכֵב לַעֲפָר.

זָהוּ שְׂפָתוֹב (שם) "כְּאַלְמָנָה" רַבְתִּי "בְּגוֹיִם" שְׂרָתִי "בְּמַדִּינוֹת" הִיְתָה "לְמַס". תִּקְרָא לְמַפְרַע בְּרָאשֵׁי הָאוֹתִיּוֹת - ל"ה בְּשִׁבְרָךְ. בְּשִׁבְרוֹן שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּשִׁבְרוֹנָה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁשְׁנָאָה רָעָה הִדְבִּיק ל"ה בְּשִׁבְרָךְ.

אִיכָה שֶׁנִּדְבָּקָה לְאוֹתָהּ אִיכָה רָעָה הַזֹּה, קוֹל הַנֶּחֱשׁ, קוֹל מְרִירוֹת שֶׁל בְּכִיָּה בְּרַקִּיעִים. אֵלּוּ קוֹרְאִים אִיכָה,

וּבֵין זֶרַעְךָ. דָּבְבוּ סָגִי הָיָה מִן יוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלֵמָא, עַל עֵילָה דְעֵימָא דְנֶחֱשׁ, מֵהֵיכָא שְׁעֵתָא דְאַתְלִמְיָא, אֲתִדְחִיָּא מִקְמִי תִרְעָא דְמִלְכָּא, וְהוּא כְּמִין תְּדִיר בֵּין גְּדָרִין דְעֲלֵמָא, בֵּין אִינוֹן גְּדָרִין דְאוֹרִיִּיתָא, כָּל אִינוֹן דְדָשִׁין בַּעֲקֵב, בְּאִינוֹן גְּדָרִין, נִשִּׁיד לוֹן.

וְיִ דְאַשְׁכַּח, וְיִ דְנִשְׁיֵד. וְיִ עַל דָּבְבוּ בִישָׁא דְאַתְנָטִיר. עַל דָּבְבוּ בִישָׁא דְהוֹוֹת לִיָּה בְּהַאי אִשָּׁה, דְאַתְקִרְיָא אִשָּׁה יְרָאת ה'. דָּבְבוּ בִישׁ גָּטֵר לָהּ מִן יוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלֵמָא, עַד דְתִבְרַר לָהּ בְּתִבְרִיו, לְמִשְׁכָּב לַעֲפָרָא.

"אִיכָה" יִשְׁבָּה "בְּדָד" הָעִיר "רַבְתִּי" עַם "הִיְתָה" (איכה ב), אִסְתַּפֵּל בְּאַתְוֹן דְרִישׁ כָּל תִּיבָה וְתִיבָה, וְתִשְׁכַּח גְּמִירוֹ דָּבְבוּ בִישָׁא, דְאַתְנָטִירָא, עַד דְאַתְחַרַּב בִּי מִקְדָּשָׁא. אִיכָה רָעָה בְּרִישֵׁי אֲתוֹן, אֲתִנְטִיר לָהּ לְהֵיכָא אֶשֶׁת חֵיל, בְּתִבְרִיו דְבִי מִקְדָּשָׁא, לְמִשְׁכָּב לַעֲפָרָא.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איכה ב) "כְּאַלְמָנָה" רַבְתִּי "בְּגוֹיִם" שְׂרָתִי "בְּמַדִּינוֹת" הִיְתָה "לְמַס", תִּקְרָא לְמַפְרַע בְּרִישֵׁי אֲתוֹן, ל"ה בְּשִׁבְרָךְ. בְּתִבְרִיו דְבִי מִקְדָּשָׁא, בְּתִבְרִיו דְכְנִישְׁתָּא דִישְׂרָאֵל, דָּבְבוּ בִישָׁא אֲדִבִּיק ל"ה בְּשִׁבְרָךְ.

אִיכָה דְאַתְדַּבְּקַת לְהֵיכָא אִיכָה רָעָה דָּא, קָל דְנֶחֱשׁ, קָל מְרִירוֹ דְבְכִיָּה בְּרַקִּיעִין. אֵלּוֹן קָרְאֵן אִיכָה,

ומסמך אחר קוראים איבה. זהו שכתוב ואיבה אשית בינך ובין האשה. בין הצד הזה, ובין הצד הזה, נמצא השם (שם) בחרבן בית המקדש. ובפסוק הראשון נרשם הכל, לדעת שכ"ה הזו הדביק אותה איב"ה רעה ששומר לה מיום שנברא העולם.

איבה ישיבה בדרך. רבי הרפנס פתח, (בראשית ג) ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן. ויגרש את - זו פנסת ישראל, בחרבן בית המקדש, שגרשה בגרושין, ששולחה בשלוחין, פסא המלך שנפלה.

ויגרש את - זה פסא המלך

ויגרש את - זה פסא המלך. אוי שגרשה, אוי שנפלה. האדם, אותו ששולט על הפסא, שכתוב בו (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות פמראה אדם וכו'. נפלה הפסא - נפל הכל.

וישכן - אותו שגרש את זה, השפין והשרה ישוב אחר בהפוכו. בשעה שנחרב בית המקדש, סלק את הכבוד העליון למעלה, והמעיט דמותו מכמו שהיה, והפסא נסע ממנו ונפרד.

כביכול השרה את גן העדן עם הפרובים למטה, ונפרד מאותו הכבוד העליון, והשרה את

ומסמך אחר קראן איבה. הלא הוא דכתיב, ואיבה אשית בינך ובין האשה, בין סמרא דא, ובין סמרא דא, אשתכח בחרבן בי מקדשא. ובקרא קדמא אחרשים כלל למנדע דהאי כ"ה, אדביק לה איב"ה רעה, דנטיר לה מיוםא דאתברי עלמא.

איבה ישיבה בדרך, רבי הרפנס פתח, (בראשית ג) ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן. ויגרש את, דא פנסת ישראל. בחרבן בי מקדשא, דאתתרכת בתירוכין, דאשתלחת בשלוחין, פרסייא דמלכא נפלת.

ויגרש את, דא פרסייא דמלכא. ווי דאתתרכת, ווי דנפלת. האדם, ההוא דשליט על פורסייא, דכתיב ביה (יחזקאל ב) ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם כו'. נפלת פרסייא, נפל כלל.

וישכן, ההוא דתריך לדא, אשפין ואשרי ישובא אחרא, בהיפוכא. בשעתא דאתחריב בי מקדשא, סליק לכבוד עילאא לעילא, ואזעיר דיוקניה מכמה דהוות. וכורסייא נטיל מניה ואתפרש.

כביכול אשרי לגן עדן עם פרוכים לתתא, ואתפרש מההוא פבוד עילאא. ואשרי לההיא להט

אותה להט התרב, לעמוד במקום גברתו, לשמור ולשאב ולהסתיר (ולרחץ) אותה הדרך ששופעת מעץ החיים.

ושלמה המלך צווח ואומר, (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ כו' תחת עבד כי ימלוך כו' וּשְׁפָחָהּ כִּי תִירֶשׁ גְּבֻרָתָהּ. השפחה בפנים, גברתה בחוץ. איכה ישבה בדר, מה זה בדר? כמו שנאמר בדר ישב מחוץ למחנה מושבו.

התרב, למיקם בדוכתא דרבנותיה, למיטר ולמישאב ולמסתיר, שהוא אורח דאנגיד מעץ החיים.

ושלמה מלבא צווח ואמר, (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ כו' תחת עבד כי ימלוך כו' וּשְׁפָחָהּ כִּי תִירֶשׁ גְּבֻרָתָהּ. שפחה לגו, גבירתה לבר. איכה ישבה בדר, מאי בדר. כמא דאת אמר, בדר ישב מחוץ למחנה מושבו.

ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן

איכה ישבה בדר, רבי חנינאי ורבנן פותחים הכתוב באדם הראשון.

(בראשית ב) ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן וגו'. ויקח, במה לקחו? רבי חנינאי אמר, לקחו בדברים, כמו שנאמר (ויקרא ח) קח את אהרן. ורבנן אמרו, לקחו ברוח, כמו שנאמר (מלכים ב) היום ה' לקח את אדניך מעל ראשך.

ויניחהו בגן עדן, כדי להיות לו מנוחה, לדעת ולהפיר החכמה והתורה. שאמר רבי חנינאי, התורה למדה הקדוש ברוך הוא את האדם. זהו שכתוב (איוב כח) אז ראה ויספרה וגו', ויאמר לאדם. והיו מלאכי השרת מקלסים לפניו.

עד שראה סמא"ל בשמים, ונתקנא בו, וירד מן השמים כדמות צל על נחש. הנחש נראה, והצל עליו, התקף והכח שלו.

איכה ישבה בדר, ר' חנינאי ורבנן פתחי קרא באדם הראשון.

(בראשית ב) ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן וגו'. ויקח, במה לקחו. ר' חנינאי אמר, לקחו בדברים. בדרבן אחר (ויקרא ח) קח את אהרן. ורבנן אמרו, לקחו ברוח. בדרבן אחר, (מלכים ב) היום ה' לקח את אדניך מעל ראשך.

ויניחהו בגן עדן, כדי להיות לו מנוחה, לדעת ולהפיר החכמה והתורה. דאמר רבי חנינאי, התורה לימדה הקדוש ברוך הוא לאדם. הדר הוא דכתיב, (איוב כח) אז ראה ויספרה וגו', ויאמר לאדם. והיו מלאכי השרת מקלסין לפניו.

עד שראה סמאמר ליה בשמים, ונתקנא בו, וירד מן השמים כדמות צל על נחש. הנחש נראה, והצל עליו, תקפא וחילא דיליה.

קָרַב אוֹתוֹ הִנָּחֵשׁ לְאִשָּׁה, שְׂדַעְתָּה קֵלָה מִן הָאִישׁ. מִכָּאן שְׂאִשָּׁה לֹא מִתְּפַתִּית אֶלָּא בְּאִשָּׁה אַחֲרָת. (בראשית ג) וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים, מִיָּד פָּתַח בָּאֵף. מִכָּאן שִׁבְתַּחֲלַת דְּבָרָיו שֶׁל אָדָם נִכְר מִי הוּא. כֵּךְ הוּא פָּתַח בָּאֵף, לְהוֹדִיעַ מִי הוּא.

נָטַל סִימֶן זֶה - אִם תִּקְבֹּל, אִם לֹא תִקְבֹּל. וְהִמְשִׁיכָה בְּדָבָרִים, עַד שִׁפְתָּחָה בְּאוֹת מ"ם, וְאָמְרָה מִכָּל עֵץ הֶגֶן [אכל] נֹאכֵל. מִיָּד נָטַל הִנָּחֵשׁ אוֹת מ', וַיֵּשֶׁם אוֹתָהּ עַל זְרֻעוֹ הַשְּׂמְאֵלִית, וְהָיָה מִמֶּתִין עַל וַא"ו תִּי"ו מִפְּיָהּ, כְּדִי לִהְיוֹת מִנּו"ת נִכּוֹן לִפְנֵיהֶם.

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה

הַתְּחִיל לִפְתּוֹתָהּ, עַד שִׁכְתּוּב (שם) וַתֵּרָא הָאִשָּׁה, בְּטַעַם גְּדוֹל וְתִקְיָה. מִלְּמַד שִׁפְרָחוּ הָאוֹתִיּוֹת וַא"ו תִּי"ו, וְעָלוּ לְהִתְחַבֵּר עִם הָאוֹת מ"ם, וְהָאוֹת מ"ם הִיָּתָה עוֹלָה וַיּוֹרְדָת, וְלֹא הִיָּתָה מִתְּחַבֶּרֶת עִמָּהֶם, עַד שְׁנִתְּפַתְתָּ.

וּפְרָחוּ וַא"ו תִּי"ו אַרְבַּע פְּעָמִים, וְהִקִּיפוּ אֶת הָאוֹת מ"ם לְאַרְבָּעָה צְדָדִים, שִׁכְתּוּב (בראשית ג) וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֹּאכֵל וַתֵּתֶן גַּם לְאִשָּׁה וְכו' וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. הִנֵּה אַרְבַּע פְּעָמִים ו' ת'. מִלְּמַד שִׁסְבְּבוּ לְאוֹת מ"ם לְאַרְבָּעָה צְדָדִים, וְהִמ"ם בְּאִמְצַע, מִנּוֹת בְּכָל הַצְּדָדִים.

קָרַב הָהוּא נָחֵשׁ לִנְכִי אִיתָתָא, דִּדְעָתָא קֵלָה מִן הָאִישׁ. מִכָּאן דְּאִתָּתָא לֹא אִתְּפַתְתָּ, אֶלָּא בְּאִתָּתָא אַחֲרָא. (בראשית ג) וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים, מִיָּד פָּתַח בָּאֵף. מִהֲבָא, דְּבִתְחִלַּת דְּבָרָיו שֶׁל אָדָם נִכְר מִי הוּא. כֵּךְ הוּא פָּתַח בָּאֵף, לְהוֹדִיעַ מִי הוּא.

נָטַל סִימֶן זֶה, אִם תִּקְבֹּל, אִם לֹא תִקְבֹּל. וְהִמְשִׁיכָה בְּדָבָרִים, עַד שִׁפְתָּחָה בְּאוֹת מ"ם, וְאָמְרָה מִכָּל עֵץ הֶגֶן אֹכֵל נֹאכֵל. מִיָּד נָטַל הִנָּחֵשׁ הָאוֹת, וַיֵּשֶׁם אוֹתָהּ עַל זְרֻעוֹ הַשְּׂמְאֵלִית, וְהָיָה מִמֶּתִין עַל וַא"ו תִּי"ו מִפְּיָהּ, כְּדִי לִהְיוֹת מִנּו"ת נִכּוֹן לִפְנֵיהֶם.

הַתְּחִיל לִפְתּוֹתָהּ, עַד דְּכְתִיב, (סו) וַתֵּרָא הָאִשָּׁה, בְּטַעַמָא סְגִי וְתִקְיָה. מִלְּמַד, שִׁפְרָחוּ הָאוֹתִיּוֹת וַא"ו תִּי"ו, וְסָלְקוּ לְהִתְחַבֵּר עִם אוֹת מ"ם. וְאוֹת מ"ם הִיָּתָה עוֹלָה וַיּוֹרְדָת, וְלֹא הִיָּתָה מִתְּחַבֶּרֶת עִמָּהֶם, עַד שְׁנִתְּפַתְתָּ.

וּפְרָחוּ וַא"ו תִּי"ו, ד' זְמַנִּין, וְאִקִּיפוּ לְאוֹת מ"ם לְד' סְטָרִין. דְּכְתִיב, (בראשית ג) וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֹּאכֵל וַתֵּתֶן גַּם לְאִשָּׁה וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. הָא ד' זְמַנִּין ו' ת'. מִלְּמַד, שִׁסְבְּבוּ לְאוֹת מ"ם לְאַרְבַּע צְדָדִין, וְהִמ"ם בְּאִמְצַע, מִנּוֹת בְּכָל סְטָרִין.

יָרַד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרֵאוֹת, וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאַשְׁתּוֹ

דָּבָר אַחֵר, (ירמיה ט) כִּי עָלָה מָוֶת בְּחַלּוּנֵינוּ. דָּא סמאל, דְּאִיהוּ חַד מַחְלוּנֵי שְׁמַיָא. וְעַל דָּא מִי גָבַר יְחִיָּה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת. מִיֵּד שְׁלַט בָּהּ וְהִטִּיל בָּהּ זִוְהָמָא. נַחַת קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְמִיחָמִי, וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאַשְׁתּוֹ.

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ט) כִּי עָלָה מָוֶת בְּחַלּוּנֵינוּ, זֶה סמאל, שֶׁהוּא אֶחָד מַחְלוּנוֹת הַשָּׁמַיִם. וְעַל זֶה (תהלים פט) מִי גָבַר יְחִיָּה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת. מִיֵּד שְׁלַט בָּהּ וְהִטִּיל בָּהּ זִוְהָמָא. יָרַד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרֵאוֹת, וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאַשְׁתּוֹ.

קָדָם שְׁחָטְאוּ הֵיטָה הַשְּׂכִינָה עֲטָרָה עַל רֵאשִׁיָּהּ, לְהִיּוֹת בְּשִׁבְלֶם שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם

הָאָה חַזִּי, קוּדָם שְׁחָטְאוּ הֵיטָה הַשְּׂכִינָה עֲטָרָה עַל רֵאשִׁיָּהּ, לְהִיּוֹת בְּשִׁבְלֶם שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם. בִּיּוֹן שְׁחָטְאוּ, כְּבִיכּוֹל, תֵּשׁ כַּחַה, וְאַסְתַּלְקַת וְלֹא שְׁלִיטַת. וְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא שְׁאֲרֵי לְקוּנָן, וְאָמַר אִיכָה, מַה תֵּהָא מִינָהּ, שְׁלֹטְנוּתָא אֲעֲדוּ מִינָהּ. אוּף הָכָא בְּחוּרְבָן בִּי מְקוּדְשָׁא, שׁוּלְטְנוּתָא אֲעֲדוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא שְׁאֲרֵי לְמִסְפָּד, וְאָמַר אִיכָה, מַה תֵּהָא עֲלֵיהָ.

בָּא וִרְאֶה, קָדָם שְׁחָטְאוּ הֵיטָה הַשְּׂכִינָה עֲטָרָה עַל רֵאשִׁיָּהּ, לְהִיּוֹת בְּשִׁבְלֶם שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם. בִּיּוֹן שְׁחָטְאוּ, כְּבִיכּוֹל תֵּשׁ כַּחַה, וְהִסְתַּלְקָה וְלֹא שְׁלֹטָה. וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְחִיל לְקוּנָן, וְאָמַר אִיכָה, מַה יִּהְיֶה מִמֶּנָּה? הַשְּׁלֹטוֹן הוֹסֵר מִמֶּנָּה. אִף כָּאן בְּחֻרְבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלֹטוֹן הוֹסֵר, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְחִיל לְסַפֵּד, וְאָמַר אִיכָה, מַה תֵּהָא עֲלֵיהָ?

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים

אִיכָה, רַבִּי פְּנַחַס פֶּתַח, (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים וְגו'. בְּשַׁעֲתָא דְאַתְחֲרַב בִּי מְקוּדְשָׁא, וְאַתְמוּקְדָּא. אֲתָא קָלָא וְאַיְתָעַר עַל קִבְרֵי אֲבָהִן קְדָמָאִי, וְאָמַר, אֲבָהִן קְדָמָאִי, אַתּוֹן דְּמִיכִין בְּשִׁינְתָּא, וְלֹא יָדְעִיתוֹן צַעֲרָא דְעֻלְמָא, בְּגִיכּוֹן דְּגִדְלָתוֹן בְּצַעֲרָא, וְאַעִּילָתוֹן בְּהִימְנוּתָא סְגִי דְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, הָא מִיתוּ, וְהָא

אִיכָה, רַבִּי פְּנַחַס פֶּתַח, (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים וְגו'. בְּשַׁעֲתָא שֶׁנֶּחֱרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְנִשְׁרַף, בָּא קוֹל וְהִתְעוֹרַר עַל קִבְרֵי הָאֲבוֹת הָרַאשׁוֹנִים, וְאָמַר: אֲבוֹת הָרַאשׁוֹנִים, אַתֶּם רְדוּמִים בְּשִׁנָּה, וְאֵינְכֶם יוֹדְעִים עַל צַעַר הָעוֹלָם. בְּגִיכֶם שֶׁגִּדְלַתֶם בְּצַעַר, וְהִכְנַסְתֶּם אוֹתָם לְאַמוּנָה הַרְבֵּה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

הנה מתו, והנה נהרגו, והנה הלכו לגלות בין שונאיהם, ידיהם מהדקות לאחר, מתים ברעב, בתיהם נשפרו. איה הרחמים שלכם? איה אמונתכם? קומו התעוררו אליהם!

אתקטלו, והא אלו בגלותא בין שנאיהו, ידיהו מהדקן לאחרא, מייתין בכפנא, בתיהו אתוקד. אן רחמין דילכו, אן מהימנותא דילכו, קומו איתערו לגביהו.

משה הרועה הנאמן, איפה הבנים?

מיד התעוררו האבות והאמהות והלכו אל משה. אמרו לו: משה הרועה הנאמן, איפה הבנים? איפה השארת אותם? מיד התעורר משה, והלך עמם אל יהושע. אמר לו: בני האבות הללו, בני ישראל, שהפקיד אותי הקדוש ברוך הוא עליהם, והשארת אותם בידך, איפה הם? **השיב** יהושע ואמר: רבנו משה, בארץ הקדושה השארתי אותם, וחלקתי להם הארץ על פי גורל, כמו שצויתני, וכלם השארתי איש על נחלתו ועל גורלו.

מיד אתערו אבהו ואמהו, ואזלו לגבי משה, אמרו ליה, משה רעיא מהימנא, אן אינון בני, אן שבקת לון. מיד איתער משה, ואזל עמהו לגבי יהושע. אמר ליה, בני אבהו אלון, בני ישראל, דפקדני קודשא בריך הוא עליהו, ושבקית לון בידך, אן אינון.

אתיב יהושע ואמר, רבינו משה, בארעא קדישא שבקית לון, ופליגית לון ארעא על פום עדבא, כמה דפקדתני, וכלהו שבקית גבר על אחסנתיה ועל עדביה.

כל המלאכים העליונים בכו עמהם למעלה

ומיד הלכו כלם לארץ הקדושה, ומצאו אותה שנוחרבה, שאין נשמע בה קול. נכנסו למקדש, וראו שנושרף. עשו בו הספד, עד שנושמע קול מרירות הבכיה לרום השמים, וכל המלאכים העליונים בכו עמהם למעלה.

התעורר הקדוש ברוך הוא ובא אליהם, ומצא אותם מוקרים בקול בכיה בתוך עפר

ומיד אזלו בולהו לארעא קדישא, ואשכחו לה דאתחרבא, דלא אשתמע בה קלא. עאלו גבי מקדשא, וחמו דאתוקד. עברו ביה הספידא, עד דאשתמע קל מרירו דבכיה לרום שמיא, וכל מלאכי עילאי בכו עמהו לעילא.

איתער קודשא בריך הוא ואתא לגביהו, ואשכח לון ממרדין בקל בכיה, גו עפרא דמקדשא. אמר

לון, רחמימין דנפשא, מה אתון הכא, (ירמיה יא) מה לידידי בביתי. המקדש. אמר להם: אהובי נפשי, מה אתם פאן? (ירמיה יא) מה לידידי בביתי?

איפה הם בני?

קם אברהם סבא בקדמיתא, אמר קמיה מארי דעלמא, את ידעת דאזלית קמך באורח קשומ. עשר זמנין גסית לי, וקנימית בכלא. בני אן אינון, לא שמענא קל מליהון בארעא דאומית לי, לקנימא להון בה. **קם** אברהם הזקן בראשונה, אמר לפני רבון העולם: אתה ידעת שהלכתי לפניך בדרך אמת. עשר פעמים נסית אותי, ועמדתי בכל. איפה הם בני? לא שמעתי קול דברייהם בארץ שנשבעת לי לקיים אותם בה.

בטלו מהם ברית הקדש ועבדו לעבודה זרה

אמר לו הקדוש ברוך הוא: אי אברהם אהוב נפשי, (שם) ובשר קדש יעברו מעליך. בטלו מהם ברית הקדש ועבדו לעבודה זרה, ועל פן התגבר רגזי עליהם, ובגללך חפיתי להם פמה פעמים, ולא שבו לפני. **אמר** ליה קודשא בריך הוא, אי אברהם רחימא דנפשא, (שם) ובשר קדש יעברו מעליך. בטילו מינייהו ברית קדישא, ופלחו עבודה זרה, ועל דא איתקפת רוגזאי בהון, ובגיגך אוריך לון כמה זמנין, ולא תבו קדמי.

ביון דשמע אברהם כך אמר ימחו על קדושת שמך כל אינון חוביהון ביני עממיא, עד דיהא רעווא דילך לאתבא לון לגבך. וכן בלחו בגוונא דא, ואזלו להו. **ביון** ששמע אברהם כך, אמר: ימחו על קדושת שמך כל אינון חוביהון חטאיהם בין העמים, עד שיהיה רצונך להשיבם אליך. וכן כלם פמו זה, והלכו להם.

רחל הרימה קול בכיה במרירות של תמרורים. אמר לה הקדוש ברוך הוא: רחל, מה את מבכה?

נשארה שם רחל, והרימה קול בכיה במרירות של תמרורים. אמר לה הקדוש ברוך הוא: רחל, מה את מבכה? אמרה לפניו: ולא אבכה? איפה הם בני, ומה חטאו אליך? אמר **נשארה** תמן רחל, וארימת קל בכיה במרירו. **נשארה** תמרורים, אמר לה קודשא בריך הוא, רחל, מה את מבכה. אמרה קמיה, ולא אבכה, בני אן אינון, ומה חטאן לגבך.

לָהּ: הַכְּנִיסוּ צַרְתִּי לְפָנַי, וְהַכְּנִיסוּהָ לְבֵיתִי. מִיָּד אָמְרָה: וְכִי אֲנִי לֹא עֲשִׂיתִי יוֹתֵר, שֶׁהַכְּנִסְתִּי צַרְתִּי לְבֵיתִי!?

שְׁשִׁינּוּ, בְּשַׁעֲהַ שְׁכָתוֹב (בראשית כט) וַיִּגַּד יַעֲקֹב לְרַחֵל כִּי אָחִי אֲבִיהָ הוּא, אָמַר: הַתִּזְדוּגִי לִּי? אָמְרָה לּוֹ: כֵּן, אֲבָל אַחֻזֹת יֵשׁ לִי קִשְׁיָשָׁה מְמֻנִי, וְאֲנִי פוֹחֶדֶת מֵאֲבָא, שֶׁהוּא רַמָּאִי. מִיָּד - וַיִּגַּד יַעֲקֹב לְרַחֵל כִּי אָחִי אֲבִיהָ הוּא, בְּרַמָּאוֹת.

מִיָּד נָתַן לָהּ סִמְנִים. כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנְסָה לָאָה בְּאוֹתוֹ הַלֵּילָה, אָמְרָה רַחֵל, כָּעֵת תִּתְבַּיֵּשׁ אַחֻזֹתֵי. הִלְכָה וּמְסָרָה לָהּ הַסִּמְנִים.

וְעַל זֶה אָמְרָה אֵל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְאֲנִי לֹא עֲשִׂיתִי יוֹתֵר, שֶׁהַכְּנִסְתִּי צַרְתִּי לְבֵיתִי! וְאַתָּה, שְׁכָתוֹב בְּךָ רְחוּם וְחֲנוּן אַרְךָ אֲפִים, הִיָּה לָךְ לְהַעֲבִיר עַל חֲטָאֵיהֶם.

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע

וּבְכָל מָה דָּאֵמַר לָהּ, לֹא קִבְּלָת תַּנְחוּמִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע וְגו' כִּי אֵינְנוּ. לֹא רוֹצֶה לְקַבֵּל תַּנְחוּמִים. מָה הַטָּעַם? מִשּׁוּם כִּי אֵינְנוּ, כִּימִים הָרָאשׁוֹנִים לְשֵׁרוֹת בֵּינֵיהֶם, וְהָרִי הִסְתַּלַּק לְמַעְלָה. **וּמִשּׁוּם** שְׁכִי אֵינְנוּ בְּתוֹךְ בְּנֵיהָ, לֹא מְקַבְּלָת תַּנְחוּמִים, עַד שֶׁנִּשְׁבַּע לָהּ, שְׁכָתוֹב (שם) כֹּה אָמַר ה' מְנַעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינֶיךָ מִדְּמָעָה.

אָמַר לָהּ עֲאֵלוּ צַרְתִּי לִקְמִי, וְאֵעִילוּ לָהּ בְּבֵיתִי. מִיָּד אָמְרָה, וְכִי לֹא עֲבָדִית אֲנִי יוֹתֵר, דָּאֵעִילָנָא צַרְתִּי בְּבֵיתִי.

דִּתְנֵן, בְּשַׁעֲתָא דְכְּתִיב, (זרעוהו כט) וַיִּגַּד יַעֲקֹב לְרַחֵל כִּי אָחִי אֲבִיהָ הוּא, אָמַר הַזְדוּגִי לְנִבְאִי, אָמְרָה לִיָּה אֵין, אֲבָל אַחְתָּא אֵית לִי קִשְׁיָשָׁה מִינָאִי, וּמִסְתַּפִּינָא מֵאֲבָא, דְּרַמָּאָה אִיהוּ. מִיָּד וַיִּגַּד יַעֲקֹב לְרַחֵל, כִּי אָחִי אֲבִיהָ הוּא בְּרַמָּאוֹתָא.

מִיָּד יָהֵב לָהּ סִמְנִין. כִּיּוֹן דָּעֲאֵלֶת לָאָה בַּהֲהוּא לֵילָא, אָמְרָה רַחֵל, הֲשָׂתָא מִתְכַּסְפָּא אַחְתִּי, אֲזֵלֶת וּמְסָרָה לָהּ סִמְנִין.

וְעַל דָּא אָמְרָה לְגַבֵּי קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא, וְאֲנִי לֹא עֲבָדִית יוֹתֵר, דָּאֵעִילָנָא צַרְתִּי בְּבֵיתִי. וְאַתָּה דְכְּתִיב בְּךָ, רְחוּם וְחֲנוּן אַרְךָ אֲפִים, הִיָּה לָךְ לְאֵעֲבָרָא עַל חוֹבֵיהוֹן.

וּבְכָל מָה דָּאֵמַר לָהּ, לֹא קִבְּלָת תַּנְחוּמִין. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע וְגו' כִּי אֵינְנוּ. לֹא כְּעֵאת לְקַבֵּל תַּנְחוּמִין. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין כִּי אֵינְנוּ, כִּיּוֹמִין קִדְמָאִין לְאִשְׁרָאָה בֵּינֵיהוּ, וְהָא אִסְתַּלַּק לְעִילָא.

וּבְגִין דְּכִי אֵינְנוּ בְּגוֹ בְּנֵהָ, לֹא קִבְּלִית תַּנְחוּמִין, עַד דָּאוּמִי לָהּ. דְכְּתִיב, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' מְנַעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינֶיךָ מִדְּמָעָה.

התעוררו אליה ששים רבוא מחנות עליונים, וכלם העירו אליה בכיה

כמו שעשתה רחל - אף כך השכינה למעלה. כפי שמתרגם, קול נשמע ברום השמים, השכינה מבכה על בניה. באותה השעה שהיא היתה מבכה, התעוררו אליה ששים רבוא מחנות עליונים, וכלם העירו אליה בכיה.

באותה השעה נשמע קול לרקיע ערבובות, והזדעזעו מאתים אלף עולמות שהיו גנוזים מיום שנברא העולם, עד שנשמע אותו הקול לרום השמים. ומי הוא? זה הרקיע כעין הקרח הנזר, שהוא על גבי החיות.

כמה דעבדת רחל, אוף הכי שכינתא לעילא. בדמתרגם קל ברום שמיא אשתמע, שכינתא מבכה על בנהא. בהיא שעתא דאיהי הות מבכה, אתערו לגבה שתין רבוא משריין עילאין, וכלהו איתערו בכיה לגבה.

בההוא שעתא, אשתמע קלא לרקיע ערבובות, ואזדעזעו מאתן אלף עלמין, דהוו גניזי מן יומא דאתברי עלמא, עד דאשתמע ההוא קלא לרום שמיא. ומאן איהו, דא רקיע כעין הקרח הנזר, דאיהו על גבי החיות.

מנעי קולך

עד שהתגלגלה האם לבתה, ואמרה לה: מנעי קולך. אז נפרדה משם, והלכה היא וכל אוכלוסיה לגלות, והצטרכו להתפזר לכמה צדדים, שתהיה גלות לכל, והיא ישבה בודד.

רבי נחוניא אמר, איכה, מי אמר זה? אותה הרוח העליונה נעימה, (הפנימית) העולם הבא. ועל זה תבה זו היא רוחנית, ואין בה שתפוזר כלל, לא לשון ושנים, ולא שפתים כלל.

האם שואלת על בתה, זה קרקור הקר, אדון רבון, גדול ושלט,

עד דאתגלגלית אימא לברתא, ואמרה לה, מנעי קולך. בדין אתפרשת מתמן, ואזלת היא וכל אוכלוסהא בגלותא. ואצטריכו לאתבדרא לכמה סטרין, למיהוי גלותא לכולא, והיא ישבה בודד.

רבי נחוניא אמר, איכה, מאן אמר דא, ההוא רוח עילאה נעימאה, עלמא דאתי. ועל דא, תיבה דא רוחני איהו, ולא אית בה שותפו כלל, לאו לישן ושיניין, ולא שפון כלל.

אימא שאלה על בריתה, דא קרקורא דקיר, אדון רבון רב ושלט,

יִשְׁבָּה, וְלֹא עֹמֶדֶת, בְּתַחֲלָה עֹמֶדֶת, וְכָל אוֹכְלוּסְיָה עֹמְדִים, הִשְׁתָּא יוֹשְׁבַת וְשׁוּמְמָה. בְּדָד, כְּדָכֵר אַחֵר בְּדָד יִשָּׁב, כְּמֵאן דְּמִסְאִיב בְּמִסְאָבוּ, וְשִׁפְחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבֻרְתָּהּ, הִהִיא דְּהוּוֹת מִסְאָבָא, יִשְׁבָּה בְּמִקּוּמָהּ.

שְׁלַחוּ לָהֶם בְּנֵי בָבֶל לְבְנֵי הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה: רְאוּי שְׁאַתָּם צְרִיכִים לְבָכוֹת, וְלָכֶם רְאוּי לְסַפֵּד וְלַעֲשׂוֹת אָבֵל, בְּרֵאוּתְכֶם אֶת הִיכְלוֹת הָאֵם חֲרִיבִים, וּמְקוֹם מִטְתָּהּ שֶׁהִתְהַפָּךְ בְּאָבֵל, וְהִיא אֵינָנָה שָׁם, וּפְרָחָה מִכָּם, וְלֹא יִדְעָתֶם מִיָּנָה.

תִּימְרוּן דְּאִיהִי עֲמָנָא גּוֹ גְּלוּתָא, וְנַחֲתַת דִּיּוּרָה בְּגוּוּנָא. אִי הָכִי, אָנּוּ צְרִיכִין לְמַחְדִּי, דְּהָא יַחְזַקְאֵל נְבִיאָה חֲמָא לָהּ הָכָא, וְכָל אוֹכְלוּסְיָהּ.

וְדָאִי, עַל דָּא אָנּוּ צְרִיכִים לְבָכוֹת וְלְסַפֵּד פְּתִינִין, וּכְיַעֲנוֹת הַמִּדְבָּר, שֶׁהִיא גִרְשָׁה מִחוּץ לְהִיכְלָהּ, וְאָנּוּ בְּגֻלוּת, וְהִיא בָּאָה עֲלֵינוּ בְּמִרְיֹת, וְרֹאָה אוֹתָנּוּ בְּכָל הַיָּמִים בְּכֻמָּה צְרוּת, בְּכֻמָּה הִנְהָגוֹת שְׁגוּזָרִים עֲלֵינוּ בְּכָל זְמַן, וְלֹא יְכוּלָה לְהִסִּיר מֵעֲמֻנָּה אֶת הַצְּרוּת, וְכָל אוֹתָם הַמִּכּוֹת שְׁאָנּוּ סוֹבְלִים.

שְׁלַחוּ לָהֶם בְּנֵי הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה: נָאָה הוּא שְׁאֲמֵנוּ בְּרַחָה, וְגִרְשָׁה מִתּוֹךְ הִיכְלָהּ, וְיִרְדָּה אֲלֵיכֶם בְּמִרְיֹת, וּבְקוֹל עֲצִיב, כְּאִשָּׁה שִׁיוֹשְׁבַת בְּלֵי דַעַת,

יִשְׁבָּה, וְלֹא עֹמֶדֶת, בְּתַחֲלָה עֹמֶדֶת, וְכָל אוֹכְלוּסְיָה עֹמְדִים, הִשְׁתָּא יוֹשְׁבַת וְשׁוּמְמָה. בְּדָד, כְּדָכֵר אַחֵר בְּדָד יִשָּׁב, כְּמֵאן דְּמִסְאִיב בְּמִסְאָבוּ, וְשִׁפְחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבֻרְתָּהּ, הִהִיא דְּהוּוֹת מִסְאָבָא, יִתְבָּא בְּרוּכְתָּהּ.

שְׁלַחוּ לָהּ בְּנֵי בָבֶל לְבְנֵי אֶרֶא קְדִישָׁא, יְאוֹת דְּאֵתוֹן צְרִיכִין לְמַבְכִּי, וְלָכוֹן יְאוֹת לְמַסְפֵּד, וְלְמַעַבְד אָבֵלָא, בְּמַחְזִיכוֹן הִיכְלוֹן דְּאִימָא חֲרִיבִין, וְאַתֵּר עֲרִסָה דְּאֵתְהַפֵּךְ בְּאָבֵלָא, וְהוּא לִית תַּמּוֹן, וּפְרָחָא מִנְכוֹן, וְלֹא יִדְעָתוֹן מִיָּנָה.

תִּימְרוּן דְּאִיהִי עֲמָנָא גּוֹ גְּלוּתָא, וְנַחֲתַת דִּיּוּרָה בְּגוּוּנָא. אִי הָכִי, אָנּוּ צְרִיכִין לְמַחְדִּי, דְּהָא יַחְזַקְאֵל נְבִיאָה חֲמָא לָהּ הָכָא, וְכָל אוֹכְלוּסְיָהּ.

וְדָאִי, עַל דָּא אָנּוּ צְרִיכִין לְמַבְכִּי, וְלְמַסְפֵּד כְּתִינָנָא, וּכְיַעֲנוֹת מִדְּבָרָא, דְּאִיהִי אֶתְתַּרְכַּת לְבַר מִהִיכְלָהּ, וְאָנּוּ בְּגֻלוּתָא, וְהִיא אֶתְתַּר עֲלָנָא בְּמִרְיֹת, וְחֲמָאֵת לָנָא בְּכָל יוֹמִין בְּכֻמָּה עֲאָקוּ, בְּכֻמָּה גִימוּסִין גְּזָרִין עֲלָנָא בְּכָל זְמַן, וְלֹא יְכֻלָּא לְאֶעְדָּאָה מִיָּנָה עֲאָקוּ, וְכָל אֵינּוֹן מְכַתְּשִׁין דְּאָנּוּ סְבָלִין.

שְׁלַחוּ לָהּ בְּנֵי אֶרֶא קְדִישָׁא, יְאוֹת דְּאִימָנָא עֲרַקְתָּ, וְאֶתְתַּרְכַּת מִגּוֹ הִיכְלָהּ, וְנַחֲתַת לְגַבְיִיכוֹ בְּמִרְיֹת, וּבְקוֹל עֲצִיב, כְּאִשָּׁה שִׁיוֹשְׁבַת בְּלֵי דַעַת,

דַּעֲתָא, וּבִגְבֵרָא דְלֹא יָכִיל לְשׁוֹבָא, וּכְאִישׁ שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהֻצֵּל, וְנָאָה לָכֶם וַיָּאוֹת לְכוֹן לְמַסְפַּד.

וּכְאִישׁ שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהֻצֵּל, וְנָאָה לָכֶם לְסַפֵּד.

אָנוּ יֵשׁ לָנוּ לְבָבוֹת וְלִסְפָּד בְּנֵהִי וּבְמִרְרוֹת

אָבֵל אָנוּ, אֵית לָן לְמַבְכֵּי וְלִמְסַפֵּד בְּנֵהִי וּמִרְרוֹ, דְּאָנֵן חֲמָאן בְּכָל יוֹמָא הֵיכְלָא חֲרִיב, וְתַעֲלוּן דְּמַדְבְּרָא עֲאֵלִין וְנַפְקִין, וְשִׁרְקִין יַעֲנִים בְּגוֹיָהּ, וְאָנֵן חֲמָאן וּבְכָאן.

אָבֵל אָנוּ יֵשׁ לָנוּ לְבָבוֹת וְלִסְפָּד בְּנֵהִי וּבְמִרְרוֹת, שְׂאָנוּ רוּאִים בְּכָל יוֹם הַהִיכָל חֲרִיב, וְשׁוּעָלִי הַמַּדְבָּר נִכְנָסִים וַיּוֹצֵאִים, וְשׁוֹרְקִים הַיַּעֲנִים בְּתוֹכוֹ, וְאָנוּ רוּאִים וּבּוֹכִים.

וּבְעוֹד דְּאָנֵן יִתְבִּין גְּבוּכִין, וְשִׁכְבִּין פּוֹמָנָא בְּעַפְרָא, אָנֵן שְׂמַעִין קָל גַּעֲיָמוֹ דְּרַגְלָהּ, בְּתַלְתּ מִשְׁמְרוֹתָא דְּלִילָא, נְחַתְתּ וְחִמָּאת לְהֵיכְלָהּ, אִיף חֲרִבִּין מִתּוֹקְדִין, אַעֲלַת מִהֵיכְלָא לְהֵיכְלָא, מִדּוּד לְדוּד, וְגַעַת וּמִיַּלְלַת, וּבְכַת עֲלָנָא וְעַל נַפְשָׁא.

וּבְעוֹד שְׂאָנוּ יוֹשְׁבִים גְּבוּכִים וְשׁוֹכְבִים פִּינוּ בְּעַפָּר, אָנוּ שׁוֹמְעִים קוֹל גַּעֲיָמוֹת רַגְלֶיהָ בְּשֹׁלֶשׁ מִשְׁמְרוֹת שֶׁל הַלֵּילָהּ, יוֹרֶדֶת וְרוֹאֶה אֶת הֵיכְלָהּ, אִיף יוֹשְׁבִים (חֲרִיבִים) נִשְׂרָפִים. נִכְנָסֶת מִהֵיכָל לְהֵיכָל, מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְגוֹעָה וּמִיַּלְלַת, וּבּוֹכָה עֲלֵינוּ וְעַל נַפְשָׁנוּ.

וְאָנֵן מִתְעַרְרִין לְקָל גַּעֲיָמוֹ דְּבִכְיִיתָהּ וַיִּלְלוּתָהּ. וְרוּחָנָא אֲזַלְתּ אַבְתְּרָהּ, וּפְרַח לְגַבָּהּ. וְלָפּוּם שַׁעֲתָא פְּרַחַת וְאֲזַלְתּ, וְלֹא שְׂמַעֲנָא, וְלֹא יִדְעֲנָא מִיָּדִי, דִּהֵא אֲזַלְתּ, וְאַשְׁתְּאַרְנָא גְּבוּכִין, דְּמִיכִין, בְּלֹא רוּחָא, בְּלֹא דַּעֲתָא. צַעֲקִין, וְאַמְרִין אִיכָהּ.

וְאָנֵן מִתְעוֹרְרִים לְקוֹל גַּעֲיָמוֹת בְּכִיתָהּ וַיִּלְלוּתָהּ, וְרוּחוֹנוּ הוֹלֶכֶת אַחֲרֶיהָ, וּפּוֹרַחַת אֵלֶיהָ. וְלִפִּי שַׁעַת פּוֹרַחַת וְהוֹלֶכֶת, וְלֹא שְׂמַעֲנוּ, וְלֹא יָדַעְנוּ דְּבַר, שֶׁהִנֵּה הוֹלֶכֶת וְנִשְׁאַרְנוּ גְּבוּכִים, יִשְׁנִים, בְּלִי רוּחַ, בְּלִי דַּעַת. צוֹעֲקִים, וְאוֹמְרִים אִיכָהּ.

ה' מְפָרוּם יִשְׂאָג וּמִמַּעוֹן קִדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלּוֹ שְׂאָג יִשְׂאָג עַל גְּוָהּוּ.

תַּנְיִנֵין, בְּכָל לִילָא וְלִילָא, קָל מְרִירוֹת דְּכִאִיבָא דְּצִי"ן אֲשֶׁתְּמַע מָרוּם רְקִיעָא לְתַתָּא, וּמִתְתָּא לְרְקִיעָא. בְּדָבָר אַחֵר, (יִרְמְיָה כ"ב) ה' מְפָרוּם יִשְׂאָג וּמִמַּעוֹן

שְׁנִינּוּ, בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה קוֹל מְרִירוֹת שֶׁל כְּאֵב שֶׁל צִי"ן נִשְׁמָע מָרוּם הַרְקִיעַ לְמַטָּה, וּמִמַּטָּה לְרְקִיעַ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה כ"ב) ה' מְפָרוּם יִשְׂאָג וּמִמַּעוֹן

קדשו יתן קולו שאג ישאג על נהו.

בְּשִׁירוֹתָא דְּלִילָא, הִיא אֲתֵּפוֹנַת
בְּבִכְיָה, וְשִׁאֲגַת מְרוֹם
רְקִיעָא לְעִילָא. נְחִתַּת לְתַתָּא, לְאַתֵּר
מִדְּבַח הַחִיצוֹן, וְחִמַּת דְּוִכְתָּה חֲרִיב,
מִסָּאב בְּמִסְאָבוּ, וְכָל אֲתֵּר לֹא אֲשַׁתְּכַח
בִּיה. גַּעַת וּמִלְלַת, צוֹנַחַת בְּקַל מְרִירוֹ,
וְאַמְרַת, מִדְּבַחִי מִדְּבַחִי, פְּרָנְסַתִּי
דְּמַרְוִית לִי בְּכֻמָּה נִיסוּכִין, בְּכֻמָּה עֲלוֹן
דְּכִיָּין קְדִישִׁין.

כָּל גְּבָרִין קְדִישִׁין, רַבְּרָבִין מִמֶּנּוּ, הוּוּ
מְרוֹוֹן וְחֲדָאן מִינֵהּ, אֲכִלִין עִידוּגִין,
וּפְלָגִין חוֹלְקִיהוֹן, בְּרוּמֵי רְקִיעָא. יִהְיֹו
בְּךָ נִיבְלַת חֲסִידִים קְדוּשִׁים. בְּנֵי
דְּאַתְדַּבְּחוּ עֲלֶךָ, וְוִי לִי מִדְּמִיהוֹן. וְכָל
גְּבָרִין רַבְּרִבִין מִמֶּנּוּ, נָפְלוּ מִדּוּכְתִּיהוֹן
לְקוֹל צְוֹחִיהוֹן.

יְתִבִּין לְבַר צְוֹחִין וּבְכָאן, אֵינּוֹן
אַרְאֵלִים קְדִישִׁין, דְּאֵת שְׁמִיה
קְדִישָׁא הָוָה מִתְעַטֵּר עֲלֵיהוּ, וּבִיה
אֵינּוֹן חֲדָאן וְקִימִין. לְקַל בְּכִוְתֵּיהוֹן אֵת
דְּא פִּרְחָא מְנִיְהוּ, וְסִלְקָא לְרוּמֵי
מְרוּמִים, וְאַשְׁתְּאֲרוּ כְּנוּקָא דְּבִכָּאָת
וּמִלְלַת. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (ישעיה לג) הֵן
אַרְאֵלִים צָעֲקוּ חֲצָה. אַרְאֵלִים בְּלֹא יו"ד,
צָעֲקוּ חוּצָה.

מִהֶבְחִי מִדְּבַחִי, לְבַתֵּר דְּמַרְוִית לִי
בְּנִיבְלוֹת בְּנִין חֲסִידִין
קְדִישִׁין, דְּמִסְרוּ נַפְשֵׁיהוֹן וְנִשְׁמִיהוֹן עֲלֶךָ,

קדשו יתן קולו שאג ישאג על נהו.

בְּרֵאשִׁית הַלִּילָה הִיא מְכוּנַת בְּבִכְיָה,
וְשִׁאֲגַת מְרוֹם הָרְקִיעַ
לְמַעְלָה. יוֹרְדַת לְמַטָּה, לְמָקוֹם הַמְּזֻבַּח
הַחִיצוֹן, וְרוּחָה מְקוּמָה חֲרִיב, טְמֵא
בְּטִמְאָה, וְכָל מָקוֹם לֹא נִמְצָא בּוֹ. גּוֹעָה
וּמִלְלַת, צוֹנַחַת בְּקוֹל שֶׁל מְרִירוֹת,
וְאוּמְרַת: מְזֻבַּחִי, מְזֻבַּחִי, פְּרָנְסַתִּי
שְׁרוּיַת אוֹתִי בְּכֻמָּה נִסוּכִים, בְּכֻמָּה
עוֹלוֹת טְהוּרִים קְדוּשִׁים.

כָּל הָאִישִׁים הַקְּדוּשִׁים, הַגְּדוֹלִים
הַמְּמוֹנִים, הֵיוּ רוּיִם וּשְׁמַחִים מְמֹר.
אוֹכְלִים עֲדוּנִים, וּמַחְלָקִים חֲלָקִיהֶם
בְּרוּמֵי הָרְקִיעַ. (ועתה) נִתְּנוּ בְּךָ נִבְלַת
חֲסִידִים קְדוּשִׁים. בְּנֵי שְׁנֻזְבָּחוּ עֲלֶיךָ, אוּי
לִי מִדְּמִיהֶם. וְכָל הָאִישִׁים הַגְּדוֹלִים
הַמְּמוֹנִים נָפְלוּ מִמְּקוֹמָם לְקוֹל צְוֹחֵיהֶם.

יוֹשְׁבִים בַּחוּץ צוֹחִים וּבּוֹכִים אוֹתָם
אַרְאֵלִים קְדוּשִׁים, שְׁאוֹת
שְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ הָיָה מִתְעַטֵּר עֲלֵיהֶם, וּבוֹ
הֵם שְׁמַחִים וְעוֹמְדִים. לְקוֹל בְּכִיּוֹתֵיהֶם
הָאוֹת הַזֹּאת פִּרְחָה מֵהֶם, וְעֲלָתָה לְרוּמֵי
מְרוּמִים. וְנִשְׁאָרוּ כְּנוּקָה שְׁבוּכָה
וּמִלְלַת. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (ישעיה לג) הֵן
אַרְאֵלִים צָעֲקוּ חֲצָה. אַרְאֵלִים בְּלֹא יו"ד,
צָעֲקוּ חוּצָה.

מְזֻבַּחִי מְזֻבַּחִי, אַחֵר שְׁהָרוּיַת אוֹתִי
בְּנִיבְלוֹת בְּנִים חֲסִידִים
קְדוּשִׁים, שְׁמִסְרוּ נַפְשָׁם וְנִשְׁמָתָם עֲלֶיךָ,

נגנזת. איפה אמצא אותך? איפה האש שעליך? גועה ומיללת ובוכה בקול עצוב.

ששת אלפי גברים קדושים, בכל צד של ארבעת צדדי העולם, הם שהיו אוכלים קרבן בכל יום, ירדו עמה, ומיללים ובוכים על מזבח העולות. יותר היו, אלא שהתמעטו.

ואפילו אותם שעומדים בחוץ, ברוח אחרת, שרוים מאותם האיברים והפדרים, בראשית הלילה צוחים, גועים ומיללים על המזבח הזה. אזי לחמור שאבד אבוסו, המקום שמתרנה מפנו. מי ראה נהמת הגברים הקדושים בגבירה, ממטה למעלה, וממעלה למטה.

איתגנזת. אן אשכח לך, אן אשתא דעלך. געת ומיללת ובכת בקל עציב.

שתא אלפי גברי קדישין, בכל סטרא דארבע סטרי עלמא, אינון דהוו אכלי קרבנא בכל יומא, נחתי בהדה, ומיללין ובכיין על מדבח דעלוון. ויתיר הוו, אלא אתמעטו.

ואפילו אינון דקיימין לבר, ברוח אחרא, דמרוון מאינון אימרינן ופדרין. בשירותא דליליא צוחין געאן ומיללין על האי מדבח. ווי לחמרא דאכיד אבוסה, אתר דמתרנה מניה. מאן חמי גהימו דגברין קדישין במטרוניתא, מתתא לעילא, ומעילא לתתא.

על משכבי בלילות

בחצות הלילה נכנסת לתוך אותה הנקדה של ציון, מקום בית קדשי הקדשים, רואה אותה שנחרב, ונטמא מקום בית מושבה ומטתה, גועה ומיללת, עולה ממטה למעלה, וממעלה למטה, מסתפקת במקום הכרובים, צוחת בקול מר, ומרימה קולה ואומרת: מטתי מטתי, מקום בית מושבי! על המקום הזה כתוב (שיר ג) על משכבי בלילות. משכבי, מטת הגבירה. גועה בבכיה ואומרת: מטתי, מקום מקדשי, המקום של המרגליות הטובות, בית הפרכת והפפרת, שהיו סומכים עליה

בפלגו ליליא, עאל לגו ההיא נקודה דציון, אתר דבית קדש הקדשים, חמת ליה דאתחריב, ואסתאב אתר בית מותבה וערסה, געת ומיללת, סלקא מתתא לעילא, ומעילא לתתא, אסתכל באתר דכרובים, צוחא בקול מרירו, וארימת קלא ואמרה, ערסי ערסי, אתר בית מותבי. על האי דוכתא כתיב, (ש"ש ג) על משכבי בלילות. משכבי, ערסא דמטרוניתא. געת בבכיה ואמרה, ערסי אתר מקדשי, אתר דמרגלאין טבאן, בי פרוכתא וכפורתא, דהוו סמכין עלוהי

ששים אֶלֶף רַבּוּת שֶׁל אֲבִי יִקְר, סְדָרִים סְדָרִים, שׁוּרֹת שׁוּרֹת, מְסַתְּפָלֵם זֶה עַל זֶה. סְדָרִי רַמּוּנִים מְצַעִים עֲלֶיךָ לֹא רַבָּעָה צִדָּדִים. הָעוֹלָם עֹמֵד בְּשִׁבְלֶךְ.

רַבּוֹן הָעוֹלָם, בְּעָלִי הִיָּה בָּא אֵלַי, וְהוּא שׁוֹכֵב בֵּין זְרוּעֵי, וְכָל מָה שֶׁרָצִיתִי מִמֶּנּוּ, וְכָל רָצוֹנִי עוֹשֶׂה בְּזִמְנָה הַזֶּה, כְּשֶׁהִיָּה בָּא אֵלַי וְעֹזֵב (ושם) בִּי מְדוּרָו וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בֵּין שְׂדֵי.

מִטָּתִי מִטָּתִי, אֵינִי זֹכֶרֶת כְּשֶׁהִיָּיתִי בָּאָה אֵלֶיךָ בְּשִׁמְחָה וּבִטְּבוֹב לֵב, וְאוֹתָם הַתִּינוּקוֹת הָעֲלָמִים הָיוּ יוֹצְאִים כְּנָגְדִי, מִכֵּים בְּכִנְפֵיהֶם בְּשִׁמְחָה לִקְבֵּלָנִי.

הָעֶפֶר שֶׁבֶר הִיָּה קָם מִמִּקְוָמוֹ, וְרוּאָה אֵיךְ נִשְׁפַּח אֶרֶן הַתּוֹרָה שֶׁהִיָּה כָּאֵן. מִכָּאֵן יֵצֵא מִזֶּזֶן לְכָל הָעוֹלָם, וְאוֹר, וּבִרְכוּת לִפְלָ.

אֲשִׁיחַ עַל בְּעָלִי - אֵינִי כָּאֵן. אֲשִׁיחַ לְכָל צַד. בְּזִמְנָה הַזֶּה כְּשֶׁהִיָּה בָּא אֲצָלִי בְּעָלִי, וְסָבִיבוּ כְּמָה בְּנִים חֲסִידִים, וְכָל אוֹתָם הָעֲלָמוֹת מְזַמְנֹת לִקְבֵּלוֹ.

וְהֵינִי שׁוֹמְעִים מִרְחוֹק קוֹל זִיגִי הַפַּעֲמוֹנִים מְקַשְׁקֶשִׁין בֵּין רַגְלָיו, כְּדִי שֶׁאֲשַׁמַּע קוֹלוֹ טֶרֶם הַכְּסוֹ אֵלַי. כָּל עֲלָמוֹתִי מְשַׁבְּחוֹת וּמוֹדוֹת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַחֵר כֶּף

שְׁתֵּין אֶלְפִין רַבּוֹן אֲבִי יִקְר, סְדָרִין סְדָרִין, שׁוּרִין שׁוּרִין, מְסַתְּפָלֵם דָּא לְדָא. סְדָרִין דְּרַמּוּנִין מִתְּצַעֵן עֲלֶיךָ לְד' סְטָרִין. עֲלָמָא קִיָּמָא בְּגִינָךְ.

רַבּוֹן עֲלָמָא, בְּעָלִי, הוּהוּ אֲתִי לְגַבִּי, וְהוּא שָׁכֵב בֵּין דְּרוּעֵי, וְכָל מָה דְּבַעֲיָנָא מִנִּיהוּ, וְכָל בְּעוּתֵי עֲבִיד בְּעִידָנָא דָּא. כִּד הוּהוּ אֲתִי לְגַבִּי, וְשׁוּי בִי מְדוּרִיָּה, וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בֵּין שְׂדֵי.

עֶרְסִי עֶרְסִי, לִית אֲתָּ דְּכִיר כִּד הוּיָנָא אֲתָּא לְגַבִּי בְּחִדּוּה וּבִשְׁפִירו דְּלִבָּא, וְאֵינִי רַבִּין עוֹלָמִין, הוּי נִפְקִי לְקַדְמוּתִי, בְּמִשְׁי בְּגַדְפִּיָּהוּ בְּחִדּוּה, לְקַבֵּלָא לִי.

עֶפְרָא דְּבָךְ, הוּהוּ קָם מְדוּכְתִּיָּה, וְחִזּוּ אֵיךְ אֵיתִנְשִׂיא אֶרֶנָּא דְּאוּרִיָּתָא דִּהּוֹת הָכָא, מִהֶכָּא נִפְקָא מִזֶּזֶן לְכָל עֲלָמָא, וְנִהוּרָא, וּבִרְכָּאָן לְכָלָא.

אֲשִׁנַּח עַל בְּעָלִי, לִית הָכָא. אֲשִׁנַּח לְכָל סְטָר. בְּעִידָנָא דָּא כִּד הוּהוּ אֲתִי בְּעָלִי לְגַבִּי, וְסַחְרִיָּה כְּמָה בְּנִין חֲסִידִין, וְכָל אֵינִי עוֹלָמְתָּאן זְמִינִין לְקַבֵּלָא לִיהוּ.

וְהֵינָא שְׁמַעִין מִרְחוֹק, קֵל זִיגִין דְּפַעֲמוֹנִים מְקַשְׁקֶשִׁין בֵּין רַגְלָיו, בְּנִין דְּאֲשַׁמַּע קִלְיָה עַד דְּלֹא יַעוֹל לְגַבִּי. כָּל עוֹלָמְתָּאן דִּילִי, מְשַׁבְּחָן וְאוֹדֵן קַמִּי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבָתֵּר

הולכות כל אחת לבית מושבה, והיינו יחידות מחבקות בנשיקותינו באהבה.

בעלי בעלי, איפה פניתי? פעת הוא הזמן שהייתי משגיחה בך. הסתכלתי בכל צד - ואינך. איפה אשגיח לך, ולא אבקש בשבילך?

זהו מקומך בזמן הזה לבא אלי, הריני מזמנת כאן. והרי נשפחת ממני. אינך זוכר ימי האהבה, כשהייתי שוכנת בחיקך, וחקוקה בדיוקנך, ודיוקני היה חקוק בך. פחותם הזה שמשאיר דיוקנו בחקיקת הפתב, כך השארתי דיוקני בך, כדי שתשתעשע בדיוקני, בעודי בתוך צבאותי.

גועה בבכיך ואומרת: בעלי בעלי, האזר של העינים הרי נחשך. אינך זוכר, כשהיית מושיט שמאלך מתחת לראשי, ואני מתענגת על רב שלום, וימינך מחבקת באחווה ובנשיקות. ונדרת לי שלא תעזב אהבתי לעולמים. ונשבעת לי (תהלים קלז) אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, הנה נשכחתי ממך.

אינך זוכר, כשעמדתי אצלך בהר סיני, וששים רבוא שלמים שקבלוך עליהם, והתעטרת לך בהם יותר מפל העמים, והיינו הולכים אחריו לכל רצונך. ואותה שפחה הרגה בהם לאלפים ורבבות, ולא השגחתי.

אזלין כל חד על פי מותביה, מחבקן בנשיקתהון ברחימו.

בעלי בעלי, אן פנית, השתא הוא עדנא דהוינא אשגח בך. אסתכלנא בכל סטר, ולית אנת. אן אשגח לך, ולא אתבע בגינך.

דא הוא אתרך בעידנא דא, למייתי לגבי, הא אנא זמינא הכא. הא אתנשית מנאי, לית אנת דכיר יומי דרחימו, כד הוינא שכתת בתוקפך, ומחקקא בדיוקנך, ודיוקני הוות מחקקא בך, כהאי חותם דשביק דיוקניה בגליפו דכתבא, הכי שבקנא דיוקני בך, בגין דתשתעשע בדיוקני, בעוד דאנא בגו חילי.

נעת בבכיך, וצוחת, בעלי בעלי, נהירו דעיניי הא איתחשך. לית אנת דכיר, כד הוית אושיט שמאלך מתחות רישי, ואנא מתענגא על סגיא דשלם, וימינך מחבקא באחווה ובנשיקין. ונדרת לי דלא תשבוק רחימותא דילי לעלמין. ואומית לי, (תהלים קלז) אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, הא איתנשינא מנך.

לית אנת דכיר, כד קאימנא לגבך בטורא דסיני, שלימין שתין רבו דקבילו לך עליהו, ואתערנא לך בהו, יתיר מפל עממיא, והוינא אזלין אבתרך לכל רעותך. וההיא שפחה קטלא בהו לאלפים ורבון, ולא

אשגתנא. ואתאבדו בלהו במדברא, ושבקית לון תמן, ואעילנא בגיהון ועירין לקיימא קמך בארעא דא. ובדילנא לון לקיימא קמך, בגין רעיתך.

וכלם נאבדו במדבר, והשארת אותם שם, והכנסנו בגיהם הקטנים לעמד לפניך בארץ הזו. והבדלנו אותם לעמד לפניך בשביל רצונך.

האם נאה לך לזכר חטאים, ולא תזכר זכיות?

בעלי הוי דכיר, בכמה בגין קדישין קאימנא קמך בכל דרא ודרא, ביומי דדוד ושלמה בריה. לית אנך דכיר כמה טבאן דעבדו קמך. יאות לך למידבר חובין, ולא תדבר זכוון. אן אתהפיכו עלך.

בעלי, היה זוכר, בכמה בנים קדושים עמדת לפניך בכל דור ודור, בימי דוד ושלמה בנו. אינך זוכר כמה טובות שעשו לפניך? האם נאה לך לזכר חטאים, ולא תזכר זכיות? איך התהפכו עליך?

בעינא עלך, לית אנך. בעינא על בגאי, לית אינון. בעינא על קדושתא דאתר דא, הא אסתאב. כל עלמא הוה בשלם בגין אתר דא. בלבין לא נבחין בעידנא דא, בולחו הוו בשלם. געה ומיללת, וכל אינון אוכלוסין לעילא. וכלבים צווחין לתתא, בשרותא דמשמורה תליתא.

אני מבקשת אותך - ואינך. מבקשת על בני - ואינם. מבקשת על קדשת המקום הזה - והרי נטמא. כל העולם היה בשלום משום המקום הזה. הכלבים אין נובחים בזמן הזה, כלם היו בשלום. גועה ומיללת, וכל אותם האוכלוסים למעלה. והכלבים צווחים למטה, בראשית המשמורה השלישית.

נפקת ואתת, קיימא על אתר דמדבחה קטורת בוסמין, געת ומיללת, וסלקת לעלא, ואשבחה חר כרוב מאינון תרין פרובין דהוו בהדה, ומההוא זמנא לא הוה לה אלא חד. ומההוא רבייא עולימא דאשתא, ינקא מינה בכייה ויללותא.

היא יוצאת ובאה, ועומדת על מקום מזבח קטרת הסמים, גועה ומיללת, ועולה למעלה, ומוצאת כרוב אחד מאותם שני הפרובים שהיו עמה, ומאותו הזמן לא היה לה אלא אחד. ואותו התינוק העלם שנשאר, ינוק מפנה בכיה ויללה.

כה אמר ה' מנצי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש תקנה לאחריתך.

בדין קודשא בריך הוא אנדמן לגבה, ונחית לה, וממלל עמה. ועל דא ואז הקדוש ברוך הוא אנדמן אליה, ויורד אליה, ומדבר עמה. ועל זה

פְּתִיב, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' מְנַעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעִינֶיךָ מִדְּמָעָה, כִּי יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, תִּינוּק יוֹנָק מִשְׁדֵּי אִמּוֹ, וְאִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעְלָהּ. (עד כאן הפתיחה, מכאן ואילך ראשיתה של מגלת איכה).

פְּתִיב, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' מְנַעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעִינֶיךָ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ. וְעַל דָּא תִּנּוּק, תִּינוּק יוֹנָק מִשְׁדֵּי אִמּוֹ, וְאִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעְלָהּ. עַד הֵכָא פְּתִיחָתָא, מִכָּאן וְלִהְלָחָא שִׁירוּתָא דְּמַגִּילַת אֵיכָה.

וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה

אֵיכָה יֹשְׁבָה בְּדָד, רְבוּתֵינוּ פִּתְחִים בְּפֶסוּק הַזֶּה, (קהלת יב) וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בְּיָמֵי בַחֲוֹרְתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה. הַפֶּסוּק הַזֶּה בִּאֲרָנוּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהָיוּ בֹאֲרֵץ הַקְדוּשָׁה. וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֶיךָ - תִּהְיֶה זִכְרָא אֶת כָּל אוֹתָן הַטּוֹבוֹת וְכָל אוֹתָם הָאוֹתוֹת וְהַנִּסִּים שֶׁעָשָׂה לָךְ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיָמֵים הָרַאשׁוֹנִים, כְּשֶׁהָיִיתָ נָעַר בְּאַמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (הושע יב) כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֵּהוּ.

אֵיכָה יֹשְׁבָה בְּדָד, רַבְּנָן פְּתַחֵי הָאֵי קָרָא, (קבלת יב) וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בְּיָמֵי בַחֲוֹרְתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה. הָאֵי קָרָא, אוֹקִימָנָא לִיה בְּיִשְׂרָאֵל כִּד הוּוּ בֹאֲרֵעָא קַדִּישָׁא. וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֶיךָ, הָוִי דְּכִיר כָּל אֵינוֹן מִכָּאן, וְכָל אֵינוֹן אֲתִין וְנִסִּין, דְּעַבְד לָךְ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמִין קְדָמָאִין, כִּד הוֹוֹת רַבִּיא בְּמַהִימְנוּתָא, כְּדָבָר אַחֵר, (כושע יא) כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֵּהוּ.

בְּיָמֵי בַחֲוֹרְתֶיךָ - בְּזָמַן שֶׁהִתְרַצָּה בְּךָ מִכָּל הָעַמִּים שֶׁל הָעוֹלָם. עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה - יָמִים שֶׁיִּשְׁלְטוּ בְּךָ שָׂאֵר הָעַמִּים, וְיַפְזְרוּ אוֹתְךָ בְּכָל הָעַמִּים.

בְּיָמֵי בַחֲוֹרְתֶיךָ, בְּזָמַנָא דְּאִיהוּ אִיתְרַעֵי בְּךָ מִכָּל עַמִּין דְּעֻלְמָא. עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה, יוֹמִין דְּזַקְנָה, דְּשֻׁלְטִין בְּךָ שָׂאֵר עַמִּין, וְיִבְדְּרוּ לָךְ בְּכָל עַמֻּמְיָא.

בְּיָמֵי בַחֲוֹרְתֶיךָ - יָמוֹת הַשָּׁנָה, שֶׁהָיוּ בְּרוּרִים לָךְ, וְהַשְׁמִירָה שְׁלֻמְעָלָה עֲלֶיךָ. וְהָם אֲרַבְּעָה יָרְחֵי הַשָּׁנָה, אֲדָר נִסָּן אֵיִר סִינּוֹ, אֵלּוּ אוֹתָם הַיָּמִים שֶׁבַחַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְעָשָׂה בָּהֶם עֲמָהִם נִסִּים. וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִעֲטָרֶת בְּבַעְלָהּ וּמִתְקַרְבַּת אֱלֹיו.

בְּיָמֵי בַחֲוֹרְתֶיךָ, יוֹמִין דְּשִׁתָּא, דְּאֵינוֹן בְּרִירִין לָךְ, וְנִסְיֻוֹ דְּלַעֲיֻלָּא עֲלֶיךָ. וְאֵינוֹן ד' יָרְחֵי דְּשִׁתָּא, אֲדָר נִסָּן אֵיִיר סִינּוֹ. אֵלּוּ אֵינוֹן יוֹמִין דְּבַחַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְעַבְד בְּהוֹן עֲמָהוֹן נִסִּין. וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְעַמְרָא בְּבַעְלָהּ, וְאִתְקַרְבַּת בְּהִדְיָה.

עד אשר לא יבאו ימי הרעה, ימי הזקנה, ימי הרעה ממש, והם: תמוז אב טבת שבט. אף על גב שלא התגלה כל כך, וסימנך - (משלי ו) ושבט לגו חסר לב.

והגיעו שנים - שנים של גלות, שישראל מטלטלים. ואין בהם חפץ - ששנינו, עתידים בימי הגלות שלא ימצא ביד האדם (חפץ) לקנות בשוק, ואז תכלה הפרוטה מן הכיס.

עד אשר לא תחשף השמש - זה קלסתר פנים של השכינה, מלמעלה ומלמטה. ממה מי הם? בעלי המשנה שהיו בארץ ישראל, פטישי ברזל, מהדקים סלעים, ותולשים הרים רמים.

והאזר - זה התלמוד הירושלמי, שמאיר אור התורה, אחר שהתבטל זה, כביכול נשארו בחשף, שכתוב (איכה ג) במחשכים הושיבני, זה תלמוד בבלי, שהולכים בו בני העולם במחשכים.

והירח - אלו הן הבריתות, שהיו מאירות אור החכמה הנסתרת. והכוכבים - אלו אותם המשפילים שהיו בארץ הקדושה, כל אותם התנאים והאמוראים, שכל העולם עומד בשבילם. שפשהיו עומדים יחד, היה אומר איש לחברו:

עד אשר לא יבאו ימי הרעה, ימי הזקנה, ימי הרעה ממש, ואינון: תמוז אב טבת שבט. אף על גב שלא איתגלייא כל כך, וסימנך (משלי ו) ושבט לגו חסר לב.

והגיעו שנים, שנים דגלותא, דאזלין ישראל מטולטלין. אין לי בהם חפץ, דתנינן, זמנין ביומא דגלותא, דלא ישתכח בידא דבר נש למיזבן בשוקא, וכדין תכלה פרוטה מן הכיס.

עד אשר לא תחשף השמש, דא קלסתר פנים של שכינה, מלעילא ומתתא. מתתא מאן אינון. מארי מתניתין דהוו בארעא דישׂראל, פטישי דפרזלא, מהדקין טגריין, ותלשין טורין רמאין.

והאזר, זה התלמוד ירושלמי, דנהיר גהורא דאורייתא, לבתר דאתבטל דא, כביכול, אשתארו בחשוכא. דכתוב, (איכה ג) במחשכים הושיבני, זה תלמוד בבלי, דאזלין ביה בני עלמא במחשכים.

והירח, אלין אינון הבריתות, דהוו גהירין גהירו דחכמה סתימאה. והכוכבים, אלין אינון משפילים דהוו בארעא קדישא, כל אינון תנאים ואמוראים, דכל עלמא קיימא בגיניהו. דכד הוו קיימי בחדא, הוו אמר בר נש לחבריה, מנא מלה דא

מתוך דבר זה שפּרַח מפיו, אָנִי רוֹאֶה
מה שִׁיְהִיָּה הַיּוֹם הַזֶּה אוֹ לְמַחֵר כִּף וְכָף.

דְּבַר אַחֵר, (קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא
תַחֲשֹׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ - הָאוֹר שֶׁל
קִלְסֶתֶר פְּנֵי הַשְׂכִּינָה, שֶׁהִיא מֵאִיר לָהּ
בְּכָל יוֹם, וּמֵאוֹתוֹ הָאוֹר הָעוֹלָם הַתְּקִיָּם,
וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּאֶרֶץ לְבַטָּח.

אוֹר שֶׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית

וְהָאוֹר - הָאוֹר שֶׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, שֶׁהִיא
מֵאִיר מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם,
וְנִגְנֵז. וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (הִיא) מֵאִיר,
וּמוֹצִיא מִמֶּנּוּ חוּט אֶחָד שֶׁל יְמִינוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאוֹחֵז בְּלִבָּנָהּ. וּבֵאוֹתוֹ
הַזֶּמֶן כְּתוּב (איכה ב) הִשִּׁיב אַחֹר יְמִינוֹ.

וְהִירָח - שֶׁכְּתוּב (ישעיהא) צִדֵּק יֵלִין
בָּהּ. וְהַכּוֹכָבִים - מְלָאכֵי
הַשָּׁרֵת, שֶׁהֵיוּ בָּאִים בָּהּ וַיְדוּעִים אֶצְלָהּ,
וּבִטְלוּ מִקְיֻמָּם, וְאֵלֶּה נִקְרָאִים מְלָאכֵי
שָׁלוֹם. וְשִׁבּוּ הָעֵבִים אַחֵר הַגָּשֶׁם,
שֶׁכְּתוּב (שם לב) מְלָאכֵי שָׁלוֹם מֵרַב יִבְכְּיוּ.

בַּיּוֹם שִׁזְעוּ שִׁמְרֵי הַבַּיִת (קהלת יב) - אֵלּוּ
שְׁלֹשָׁה בְּתֵי דִין שֶׁהֵיוּ מְלַמְּדִים
תּוֹרָה בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית. וְהַתְּעוּתוֹ אֲנָשִׁי
הַחֵיל - אֵלּוּ סִנְהֶדְרֵי גְדוֹלָה וְסִנְהֶדְרֵי
קִטְנָה. וּבִטְלוּ הַטַּחְנוֹת - אֵלּוּ כְּהֻנִּים וְלוֹיִם,
וְכָל הַמְּשֻׁמְרוֹת שֶׁהֵיוּ עוֹמְדוֹת בִּירוּשָׁלַיִם.

וְחִשְׁכוּ הָרָאוֹת בְּאֶרְבוֹת - אֵלּוּ
נְבִיאִים וְצוֹפִים, שֶׁהֵיוּ

דִּפְרַח מִפּוּמוֹי, אָנֹכִי חָמָא מַה דִּיהֵא
יוֹמָא דָּא, אוֹ לְמַחֵר, כִּף וְכָף.

דְּבַר אַחֵר (קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא
תַחֲשֹׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ, נִהִירוּ דְקִלְסֶתֶר
פְּנֵי שְׂכִינָהּ, דִּהְיוּ נִהִיר לָהּ בְּכָל יוֹמָא,
וּמֵהֵוָּא נִהִירוּ עֲלֵמָא אֲתִקְיָים, וְיִשְׂרָאֵל
שְׂרָאן עַל אֶרֶץ לְרוּחָצֵנוּ.

וְהָאוֹר, אוֹר שֶׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דִּהְיוּ
נִהִיר מִסִּיפֵי עֲלָמָא לְסִיפֵי עֲלָמָא,
וְאֲתִנְגְּזִי. וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיוּ נִהִיר,
וְאִפִּיק מִיְנִיהּ חַד חוּטָא דִּימִינָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְאֲחִיד לְסִיְהֵרָא. וּבִהֵוָּא
זִמְנָא כְּתִיב, (איכה ב) הִשִּׁיב אַחֹר יְמִינוֹ.

וְהִירָח, דְּכְתִיב (ישעיהא ב) צִדֵּק יֵלִין בָּהּ.
וְהַכּוֹכָבִים, מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת,
שֶׁהֵיוּ בָּאִים בָּהּ וַיְדוּעִים אֶצְלָהּ, וּבִטְלוּ
מִקְיֻמֵּיהוּ, וְאֵלִין אִיקְרוּן מְלָאכֵי שָׁלוֹם.
וְשִׁבּוּ הָעֵבִים אַחֵר הַגָּשֶׁם, דְּכְתִיב (שם לב)
מְלָאכֵי שָׁלוֹם מֵרַב יִבְכְּיוּ.

(קהלת יב) בַּיּוֹם שִׁזְעוּ שִׁמְרֵי הַבַּיִת, אֵלִין
תַּלְתַּת בְּתֵי דִינִין, דִּהְיוּ אוֹלְפֵי תּוֹרָה
בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית. וְהַתְּעוּתוֹ אֲנָשִׁי הַחֵיל,
אֵלּוּ סִנְהֶדְרֵי גְדוֹלָה וְסִנְהֶדְרֵי קִטְנָה.
וּבִטְלוּ הַטַּחְנוֹת, אֵלּוּ כְּהֻנִּים וְלוֹיִם,
וּבִלְהוּ מְשֻׁמְרוֹת דִּהְיוּ קְיָיִם בִּירוּשָׁלַיִם.

וְחִשְׁכוּ הָרָאוֹת בְּאֶרְבוֹת, אֵלִין נְבִיאִים
וְצוֹפִים, דִּהְיוּ חָמָאן בְּנִבּוּאָה

וברוח הקדש. (ס) וסגרו דלתים בשוק, דבני נשא צווחין, ולית מאן דיתיב עליהו, דהא כל תרעין ננעלו, מן יומא דאתחרב בי מקדשא, ובטילת עבדת בית אלהנא.

רואים בנבואה וברוח הקדש. (שס) וסגרו דלתים בשוק - שבני אדם צווחים, ואין מי שמשיב להם, שהרי כל השערים ננעלו מיום שנחרב בית המקדש, ובטלה עבודת בית אלהינו.

קול השכינה, שצונחת בכל יום שובו בנים שובבים, ואין מי שישגיח עליה

בשפל קול הטחנה, אלן אינון פותשי קמורת, דהו יחבי קלא בכל יומא, בבתישו דיליה. דבר אחר קול הטחנה, קלא דשכינתא, צווחא בכל יומא, שובו בנים שובבים, ולית מאן דישגח בה.

בשפל קול הטחנה, אלן אינון פותשי קמורת, דהו יחבי קלא בכל יומא, בבתישו דיליה. דבר אחר קול הטחנה, קלא דשכינתא, צווחא בכל יומא, שובו בנים שובבים, ולית מאן דישגח בה.

וישחו כל בנות השיר - אלו אותם שעולים לדוכן בכל יום, ומנגנים נגון של שיר. כל - לרבות מלאכי עליון למעלה, שהיו מתחלקים משמרות למעלה - כנגד אותם המשמרות למטה. שחו אותם שלמטה - כביכול אף אלו שלמעלה שחו. גם מגבה יראו. ואף על גב שמגבוה הם ננסיס, היו פוחדים.

וישחו כל בנות השיר, אלן אינון דסלקין בדוכנא בכל יומא, ומנגני ניגונא דשיר. כל, לאסגאה מלאכי עילאה לעילא, דהו מתחלקי משמרות לעילא, לקבל אינון משמרות לתתא. שחו, אלן דלתתא. כביכול, אף אלן דלעילא שחו. גם מגבה יראו. ואף על גב דמגבוה הו ננסא, הו דחלין.

איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר?

שחו אותם בנות השיר, משום שהרי שמונים אלה לויים היו ודיהם מהדקים לאחור. כשהגיעו לנהרות בבל, פנורתיים היו תלויים על האילנות שם, היו מבקשים מהם לנגן, ואומרים (תהלים קלז) איך נשיר את שיר ה' על אדמת

שחו אינון בנות שיר, בגין דהא פ' אלה לויים, הו ידיהו מהדקן לאחורא. בד מוטו לנהרות בבל, כנוריהו הו תליין על אילנין דתמן. הו שאלין לון לנגנא. ואמרי, (תהלים קלז) איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר. נשכו

נָכַר? נָשְׁכוּ בְּשִׁינֵיהֶם בְּהִנֵּי יְדֵיהֶם וְכָרְתוּ אוֹתָם, וְלֹא יָכְלוּ לִנְגֹּן, וְהָרְגוּ אוֹתָם.

וְחִתְּחִתִּים בְּדָרָךְ - שְׁהָרִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּרִיחִים עַל צִוְּאֵרֵיהֶם, וּמִהַדְדוּק שֶׁהָיָה חֲזָק, הָיוּ נוֹפְלִים אֲצַבְעוֹתֵיהֶם בְּדָרָךְ, וְיִרְמְיָה הָיָה מְלַקֵּט בְּטִלְתּוֹ, וְנוֹשֵׁק אוֹתָם, וּבֹכָה עֲלֵיהֶם. וְהָיָה אוֹמֵר לָהֶם: בְּנִי, וְלֹא אֲמַרְתִּי לָכֶם (יִרְמְיָה ג) תָּנוּ לַה' אֱלֹהֵיכֶם כְּבוֹד בְּטָרֵם יַחֲשִׁיד וְגו'!! וְעַל זֶה כָּתוּב (שם ט) עַל הַהָרִים אֲשֶׁא בָכִי וְנָהִי וְעַל נְאוֹת מִדְבָּר קִינָה.

בְּשִׁנְיָהוֹן בּוֹהֲנֵי יְדֵיהוֹן וְכָרְתוּ לוֹן, וְלֹא יָכִילוּ לִנְגֹּנָא, וְקָטְלוּ לוֹן.

וְחִתְּחִתִּים בְּדָרָךְ, דְּהָא הוּוּ אֲזִלִּין בְּרִיחִין עַל צִוְּאֵרֵיהוֹן, וּמִהַדְדוּקָא דְּתָהוּ תְקִיף, הוּוּ נָפְלוּ אֲצַבְעוֹתֵיהוֹ בְּאוֹרְחָא. וְיִרְמְיָה הָוָה לְקִיט לוֹן בְּטִלְתִּיהוּ, וְנִשִּׁיק לוֹן, וּבָכִי עֲלֵיהוּ. וְתָהוּ אָמַר לָהּ, בְּנִי, וְלֹא אֲמַרְתִּי לָכּוּ, (יִרְמְיָה יג) תָּנוּ לַה' אֱלֹהֵיכֶם כְּבוֹד בְּטָרֵם יַחֲשִׁיד וְגו'. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שם ט) עַל הַהָרִים אֲשֶׁא בָכִי וְנָהִי וְעַל נְאוֹת מִדְבָּר כו'.

עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם. כָּךְ מִשְׁבְּעָה עֶשֶׂר תִּמְזוּ עַד תִּשְׁעָה בָּאָב

וַיִּנְאֵץ הַשָּׁקֵד (קהלת יב) - מִיּוֹם שְׁמִנְצָנִץ הָאֵילָן הַזֶּה לְבִלְבּוּבִים עַד הַיּוֹם שֶׁעוֹשָׂה פְרִי, הֵם עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם. כָּךְ מִשְׁבְּעָה עֶשֶׂר תִּמְזוּ עַד תִּשְׁעָה בָּאָב - עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם בִּינְיָהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (יִרְמְיָה א) מִקַּל שָׁקֵד אֲנִי רֹאֶה.

וַיִּנְאֵץ הַשָּׁקֵד (קהלת יב), מִן יוֹמָא דְנִצְיָן אֵילָנָא דָּא לְבִלְבּוּבִין, עַד יוֹמָא דְעֵבִיד אֵיפָה, חַד וְעֲשָׂרִים יוֹמָא גִינְהוּ. כָּךְ מִי"ז בְּתִמְזוּ עַד ט' בָּאָב, כ"א יוֹם בִּינְיָהֶם. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (יִרְמְיָה ב) מִקַּל שָׁקֵד אֲנִי רֹאֶה.

וַיִּסְתַּבֵּל הַחֲגָב (קהלת יב) - שְׁנִיתָן מִשְׁאֵל עַל כְּתָפֵי זֶרַע דָּוִד. וְתַפֵּר הָאֲבִיוֹנָה - שֶׁהַתְּבַטְלָה עֲבוּדַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ. כִּי הוֹלֵךְ הָאָדָם אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ - זֶהוּ הַכְּבוֹד שֶׁהִסְתַּלַּק לְמַעְלָה, וּבְנֵי אָדָם צוֹנְחִים, וְאֵין מִי שֶׁמְשַׁגְּחִם בָּהֶם.

וַיִּסְתַּבֵּל הַחֲגָב, דְּאִתְּיָהֵב מִטּוֹלָא עַל כְּתָפוֹי דְּזִרְעָא דְדָוִד. וְתַפֵּר הָאֲבִיוֹנָה, דְּאִתְּבַטַּל עֲבִידַת בֵּית אֱלֹהֵנָא. כִּי הוֹלֵךְ הָאָדָם לְבֵית עוֹלָמוֹ, דָּא הוּא כְּבוֹד, דְּאִסְתַּלַּק לְעֵילָא. וּבְנֵי נָשָׂא צוֹנְחִין, וְלִית מָאן דְּיִשְׁגַּח בְּהוּ.

עַד אֲשֶׁר לֹא יִרְתַּק חֶבֶל הַפֶּסֶף (שם) - הַמְּקוֹם שֶׁהִפְחֵן הָיָה מִקְטִיר קִטְרֶת עַל הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי. וְתַרְץ גִּלְת

(קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא יִרְתַּק חֶבֶל הַפֶּסֶף, אַתָּר דְּכִהָנָא מִקְטִיר קִטְרֶת עַל מִדְבַּחָא דְלִנְאָו. וְתַרְץ גִּלְת

הַזֶּהָב, דָּא הוּא בֵּית קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים, הַזֶּהָב - זֶהוּ בֵּית קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים, שְׁשֹׁם הַכְּרוּבִים שֶׁל הַזֶּהָב. וְתִשְׁבֵּר כֹּד עַל הַמִּבֹּעֶ, דָּא מַלְכוּת בֵּית דָּוִד דְּאִיתְּבַר.

וְהָרוּחַ תִּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה

וְיֵשֶׁב הָעֵפֶר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה, וְתַחֲרַב בִּי מִקְדָּשָׁא, וְיִהְיֶה כְּעֶפְרָא. וְהָרוּחַ תִּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, דָּא שְׂכִינְתָּא, וְאַסְתַּלְקוּתָא דְרוּחַ נְבוּזָא מִן עַלְמָא.

רַבִּי יוֹדָאי פָּתַח, (סו"ט) בְּיוֹם שִׁזְעוּ שְׁמַרְי הַבֵּית, אֵלֶּיךָ תִּנָּאִים וְאַמּוֹרָאִים, דִּהְיוּ נִמְרֵי עֵמָא דְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וְאַזְדַּעְזְעוּן מְדוּכְתִּייהוּ.

וְחַתְעֵנוּתוֹ אֲנָשֵׁי הַחֵיל, כְּדָבָר אַחֵר, חֵיל. חוּבָא דְבְנֵי יַעֲקֹב, דִּהְיוּ אֲנָשֵׁי חֵיל, וְסָבְלֵי עוֹוֹת דִּינָא, כְּדָבָר אַחֵר, (אִיב"ח) הָאֵל יַעֲקֹב מִשְׁפָּט. קִבְּלוּ עוֹוֹת דִּינָא. אֵינּוּן אֲנָשֵׁי חֵיל. דְּכָךְ אֹרְחָיו דִּנְחָשׁ, לְבַתֵּר דְּקָטִיל לְבַר נֶשׁ, אַהֲרָר וְנִשְׁיָד לִיָּה נִשְׁיָכוּ בְּלֹא רַחֲמִין, ("חֵילֹפִי גִרְסָאוֹת") דָּא אִיהוּ עוֹוֹת דִּינָא.

שְׁלַחוּ לָהֶם בְּנֵי הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה: נָאָה שְׂאֵתָם יֵשׁ לָכֶם לִבְכוֹת כְּמֵי שְׂבוּכָה מִרְחוֹק, שְׁהָרִי אֲבָל וּבִכְיָה וּמִסְפַּד בְּנֵהִי וּמִרִירוֹת לֹא מֵגִיעַ לָכֶם, שְׁהָרִי רַחֲצֵתֶם רְגְלֵיכֶם, וְלֹא רַצִּיתֶם לְטַנֵּף אוֹתָם כְּמוֹ מִקְדָּם, כְּמוֹ שְׂנֵאָמֹר (שִׁיר ה') רַחֲצֵתִי אֶת רְגְלִי אִיכָכָה אֶטְנַפֵּם.

עשרה הרוגי מלכות

אבל אָנוּ שְׂשׁוּכְנִים בֵּין גְּדְרֵי הַנֶּחֱשׁ, וְאוֹרֵב לָנוּ בְּכָל יוֹם, הוֹרֵג וְנוֹשֵׁף, וְאָנוּ רוּאִים בְּעֵינַיִם עוֹוֹת הַדִּין שֶׁנַּעֲשֶׂה בִּינֵינוּ, בְּאוֹתָם אֲנָשֵׁי חֵיל, שְׂבִימִיָּהֶם שׁוֹתֵק, וְלֹא רוֹצֶה דִּין, שְׁפוּחַד מֵהֶם פֶּחַד גָּדוֹל, וְלֹא יָכוֹל לַעֲמֹד לִפְנֵיהֶם. וְכִיּוֹן שֶׁעָבְרוּ לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם (הבא) בַּתְּשׁוּבָה, עוֹמֵד הַנֶּחֱשׁ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְתוֹבֵעַ דִּין.

וְדִיק הַכְּתוּב, שְׁכָתוּב (שמות כא) וְגִנֵּב אִישׁ וּמָכְרוּ וְנִמְצָא בִידּוֹ מוֹת יוֹמָת. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנֶחֱשׁ: יוֹסֵף לֹא הָיָה אִישׁ. וְנִמְצָא בִידּוֹ וְגו', הָרִי בִידֵיהֶם לֹא נִמְצָא. חֲזַר וְאָמַר, (דברים כד) כִּי יִמְצָא אִישׁ גִּנֵּב נֶפֶשׁ מֵאֲחִיו יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמָּר בּוֹ וּמָכְרוּ וּמָת הַגִּנֵּב הַהוּא.

שְׁמוּנָה מֵאוֹת שָׁנִים הָיָה עוֹמֵד אוֹתוֹ הַנֶּחֱשׁ וּמִבְקֵשׁ דִּין. וְאָנוּ שְׂנִינּוּ, מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב בְּשָׁנֵי דִינִים - נִדּוֹן בַּחֲמוּרָה. אוֹי לְמִי שֶׁקָּבַל עֲנֹשׁ עַל חֲטָאוֹ, שֶׁהָרִי הַמֵּיתָה מִכְפָּרָת עַל הַחֲטָאִים, וְחוֹזֵר לְקָבַל עֲנֹשׁ אַחֵר. אוֹי שֶׁהִתְעוֹתוֹ אֲנָשֵׁי חֵיל, וְסִמָּא"ל וְנֶחֱשׁ עֲמָדוֹ לַתְּבַע הַדִּין. עַל זֶה נָאָה לָנוּ לְבָכוֹת וְלִסְפָּד, שֶׁהַקְרִיָּה הַקָּדוֹשָׁה נִשְׁאַרָה בְּדָד מִכָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁהָיוּ בָּהּ. בְּאוֹתָהּ הִשְׁעָה יְרֵד סִמָּא"ל וּבִלְבָּל אֶת הָעוֹלָם, וְהַכְנִיס הָרוּחַ הַזֶּה בְּמַעֲוֵי שֶׁל

אבל אָנוּ דְּשֻׁכְנִין בֵּין גְּדְרֵי נֶחֱשׁ, וְכַמִּין לֹן בְּכָל יוֹמָא, קָטִיל, וְנִשְׂדֵּי, וְאָנוּ חֲמִינָן בְּעֵינֵין עוֹוֹת הַדִּין דְּאַתְעָבִיד בִּינָנָא, בְּאִינוֹן אֲנָשֵׁי חֵיל, דִּי בְיוֹמִיהוֹן שְׁתִּיק, וְלֹא בָּעָא דִּינָא. דְּדַחִיל מִינֵיהּ דְּחִילוֹ סָגִי, וְלֹא יָכִיל לְקוּיָמָא קַמֵּיהּ. וְכִיּוֹן דְּעָבְרוּ לְהֵהוּא עַלְמָא בְּתִיבָתָא, קוּיָמָא נֶחֱשׁ קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַבָּע דִּינָא.

וְחִיִּיק קָרָא דְכְּתִיב, (שמות כח) וְגִנֵּב אִישׁ וּמָכְרוּ וְנִמְצָא בִידּוֹ מוֹת יוֹמָת. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנֶחֱשׁ, יוֹסֵף לֹא הָיָה אִישׁ. וְנִמְצָא בִידּוֹ וְגו', הָא בִידֵיהוֹן לֹא אֶשְׁתַּפַּח. אַהֲדַר וְקָאֻמָּר, (דברים כד) כִּי יִמְצָא אִישׁ גִּנֵּב נֶפֶשׁ מֵאֲחִיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמָּר בּוֹ וּמָכְרוּ וּמָת הַגִּנֵּב הַהוּא.

הַתְּמִנִּי מֵאָה שָׁנִין הָיָה קוּיָמָא הַהוּא נֶחֱשׁ וְתַבָּע דִּינָא. וְאָנוּ תִנִּינָן, מֵאֵן דְּאַתְחַיֵּיב בְּתִרֵי דִינִין, אֲתֵרֵן בַּחֲמִירָא. וּוִי מֵאֵן דְּקָבִיל עוֹנֶשָׁא עַל חוּבוֹי, דִּהָא מֵיתָה מִכְפָּרָה עַל חוּבִין, וְאַהֲדַר לְקָבַל עוֹנֶשָׁא אוֹחְרָא, וּוִי דִי הִתְעוֹתוֹ אֲנָשֵׁי חֵיל, וְסִמָּא"ל וְנֶחֱשׁ קוּיָמוּ לְתַבָּע דִּינָא. עַל דָּא יָאוֹת לֹן לְמַכְבִּי וְלְמַסְפָּד, דְּקִרְתָּא קוּדִישָׁא אֶשְׁתָּאֲרַת בְּדָד מִכָּל טִבִּין דִּהּוּ בָּהּ. בְּהֵיחָא שַׁעְתָּא נַחַת סִמָּא"ל וּבִלְבָּל עַלְמָא, וְאַעִּיל רוּחָא דָּא בְּמַעֲוֵי דִּהֵהוּא

אותו הרשע מלך רומי, ותבע דינא מתקיפי עלמא. ווי לדא, ווי לעלמא, עוות דינא לא אשתכח מן יומא דאתברי עלמא, כדא.

איכה בנין העמודים של העולם, עמודים תומכים, שהעולם עומד עליהם, ואני (ואת) מתעטר בהם בכל יום? איך התענותו על ידי הנחש? איך התענותו רוחות קדושות להתלבש בלבושים נכריים אחרים לדון אותם בקלון רב? וי לזה! וי לעוות הזה!

מי ראה בתוך גן העדן, בשעה שנמסר הדין למעלה. עשר מרגליות יפות, האור של כל הגן, בין כל אותם האילנות, מתפשטים וכלם יוצאים החוצה. וכל אותם האילנות של גן עדן צוחים ואומרים: וי שהתענותו אנשי החיל! ושומרי השער של גן העדן מזדעזעים, אותם הפרובים, עולים ויורדים, ולא נותנים מקום להוציא את האורות הללו.

כשהתפשטו מתוך האור של לבושיהם. ועליונים ותחתונים צוחים כנגדם, ואותם שומרי החומות למעלה מזדעזעים, וכל צבאות רום השמים בוכים ומקללים מי ראה את אפנו גועה ומקללת? יורדת לפרובים, שומרי השערים שבגן, והם מזדעזעים. עולה אפנו, ופרוב אחד עמה.

ואז להט החרב המתהפכת, שנונה

רשע מלכא דרומי, ותבע דינא מתקיפי עלמא. ווי לדא, ווי לעלמא, עוות דינא לא אשתכח מן יומא דאתברי עלמא, כדא.

איכה בנין עמודים העלמא, קיימין סמכין, העלמא קיימא עליהון, ואנא מתעטרא עליהון בכל יומא. היך התענותו על ידי הנחש, היך התענותו רוחין קדישין, לאתלבשא בלבושין גבראין אחרנין, למידן לון בקלנא סגן, ווי לדא, ווי לעוותא דא.

מאן חמא גו גנתא דעדן, בשעתא דאתמסר דינא לעילא. עשר מרגלאן שפיראן, נהירו דכל גנתא, בין כל אינון אילנין. מתפשטין ונפקין בלהו לבר. וכל אינון אילנין דגנתא דעדן, צוחין ואמרינן, ווי דהתענותו אנשי החיל. ונטורי תרעא דגנתא דעדן מזדעזען, אינון פרובים, סלקין ונחתין, ולא יחבי דוכתא לאפקא אלן נהורין.

כד אתפשטו מגו נהורין דלבושיהון. ועילאין ותתאין צוחין לקדמותהון, ואינון נטורי חומות לעילא מזדעזעין, וכל חילי רום שמייא ככאן ומייללן. מאן חמא לאימנא געת ומייללא. נחתת לגבי פרובים, נטורי תרעין דגנתא, ואינון מזדעזעין. סלקת אימנא, וחד פרוב בהרה.

וכדין להט החרב המתהפכת, שננא

סָגִי, כְּמִשׁ לָגוּ תַרְעִין, וּנְפָקוּ אֵינוֹן עֶשֶׂר נְהוּרִין. עֵילָאִין וְתַמָּאִין צְוּחִין, וְוִי לְעֻלְמָא, וְוִי לְדָרָא.

הַרְבֵּה, מִכָּה לְתוֹךְ הַשָּׁעָרִים, וַיֵּצְאוּ אוֹתָם עֶשְׂרֵה הָאוּרוֹת. הַעֲלִיזוּם וְהַתְּחוּזִים צוּחִים: וִי לְעוֹלָם! וִי לְדוֹר!

אָנוּ עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה נָאָה לָנוּ לְבָבוֹת עַל הַכֹּל

אָנוּ יְאוֹת לֵן לְמַסְפַּד כְּתָנִים, כִּד נַחֲתָת אֵימָא, וְלֹא אֲשַׁכַּחַת לֹון תַּמָּן בְּגִנְתָּא, וְכָל אֵינוֹן נְהוּרִין וּבוֹסְמִין, גָּעָאן וּמִיִּלְלָן, כִּדִּין גַּעַת וּמִיִּלְלָת. אֵינוֹן כְּרוּבִים נְטוּרִי תַרְעִין בְּכָאן וּמִיִּלְלָן, פְּתַחִין בְּכִכְיָה, אָנוּ עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה יְאוֹת לֵן לְמַכְבִּי עַל כּוֹלָא, וְעַל עוֹוֹתָא דָּא.

לָנוּ יְאֵה לְסַפֵּד כְּתָנִים, כְּשִׁירְדָה הָאֵם, וְלֹא מִצָּאָה אוֹתָם שָׁם בְּגוֹן. וְכָל אוֹתָם הָאוּרוֹת וְהַבְּשָׁמִים גּוּעִים וּמִיִּלְלִים. אַזְ הִיא גּוֹעָה וּמִיִּלְלָת. אוֹתָם הַכְּרוּבִים שׁוֹמְרֵי הַשָּׁעָרִים בּוֹכִים וּמִיִּלְלִים, פּוֹתְחִים בְּכִכְיָה. אָנוּ עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה נָאָה לָנוּ לְבָבוֹת עַל הַכֹּל, וְעַל הָעוֹוֹת הַזֶּה.

אָנָּה שָׂא נָא פִּשְׁעֵי אַחִיד וְחַטָּאתָם

תְּנוּ פִּתְחָה, (בראשית ט) וַיֵּצְאוּ אֶל יוֹסֵף לֵאמֹר וְגו' (שם) אָנָּה שָׂא נָא פִּשְׁעֵי אַחִיד וְחַטָּאתָם וְגו' וַיִּבְרַךְ יוֹסֵף בְּדַבָּרָם אֵלָיו. חוֹבָא לִיה עֲבָדוֹ, וְהוּא מְכַפֵּר כּוֹלָא, וּמְכַפֵּר עַל חוֹבֵיָהּ. כִּיּוֹן דְּאִיהוּ מְחִיל, מֵאֵן אִית לִיה לְתַבְּעָא עַל חוֹבֵיָהּ. הֲוִי וְהַתְּעוּתוֹ אֲנָשִׁי הַחִיל. עוֹוֹת הַדִּין סָגִי, הָוֵה לְאֵינוֹן אֲנָשִׁי הַחִיל, וְוִי לֵן, מֵאֵן יִנְחֵם לֵן.

עוֹד פִּתְחָה, (בראשית) וַיֵּצְאוּ אֶל יוֹסֵף לֵאמֹר וְגו', (שם) אָנָּה שָׂא נָא פִּשְׁעֵי אַחִיד וְחַטָּאתָם וְגו', וַיִּבְרַךְ יוֹסֵף בְּדַבָּרָם אֵלָיו. הַחֲטָא - לוֹ הֵם עָשׂוּ, וְהוּא מְכַפֵּר עַל הַכֹּל, וּמְכַפֵּר עַל חֲטָאֵם. כִּיּוֹן שֶׁהוּא מוֹחֵל, לְמִי יֵשׁ לְתַבְּעָא עַל חֲטָאֵם? זֶהוּ וְהַתְּעוּתוֹ אֲנָשִׁי הַחִיל. עוֹוֹת הַדִּין רַב הִיָּה לְאוֹתָם אֲנָשִׁי הַחִיל. וִי לָנוּ, מִי יִנְחֵם אוֹתָנוּ?

לְמָה הִיָּה עוֹוֹת הַדִּין הַזֶּה? מִשּׁוּם שֶׁהָרִי אָמְנוּ גְּרִשָּׁה וּבִרְחָה, וְהִלְכָה לָהּ, וּמִשּׁוּם זֶה עוֹוֹת הַדִּין נִמְצָא, שֶׁנִּמְצָא לְבַדּוֹ אוֹתוֹ שֶׁהִסְטִין עֲלֵינוּ, וְלֹא הִיָּה מִי שִׁימְחָה בִּידּוֹ וַיִּטְעֵן עֲלֵינוּ טַעֲנָה. עַל זֶה נִמְסְרוּ בִּידָיָה כָּל תַּקּוּנֵי אָמְנוּ.

אֲמַאי הָוֵה עוֹוֹת דִּינָא דָּא. בְּגִין דְּהָא אֵימָנָא אֲתַתְּרַכַּת וְעַרְקַת, וְאֲזַלְתָּ לָּהּ, וּבְגִין דָּא עוֹוִית דִּינָא אֲשַׁתְּכַח, דְּאֲשַׁתְּכַחָא בְּלַחְדָּהּ הָהוּא דְּאֲשַׁמְנָא עֲלָנָא, וְלֹא הָוֵה מֵאֵן דִּימְחִי בִּידָיָה, וַיִּטְעֵן עֲלָנָא טַעֲנָתָא. עַל דָּא אֲתַמְסְרוּ בִּידָהּ כָּל תַּקּוּנֵי דְּאֵימָנָא.

שאלו נמצאה שם אמנו, היתה מכניסה אותנו לפנים משורת הדין

שאלו נמצאה שם אמנו, לפנים משורת הדין היתה מכניסה אותנו. על זה היא בוכה, ועל זה היא מיללת, על בניה שגלו, ושנהרגו, ושהשמדו בהנם.

דאלו אימנא אשתכחת תמן. לנו משורת הדין אעלת לון. על דא היא בכאת, על דא היא מיללא, על בנהא דאתגלו, ודאתקטלו, ודאשתציאו על מגן.

ובדיניהם לא נמצאה, ועשה בהם אותו הנחש את רצונו. ועל זה כתוב ובפשעיהם שלחה אמכם, שלא תהיה מזמנת בדיניהם. איכה ישבה בדד באותה השעה שהיא היתה לוקחת טענת בניה, ובשבילה היה נקרע הדין.

ובדיניהו לא אשתכחת, ועבד ההוא נחש רעותיה בהו. ועל דא כתיב, (ישעי' נ) ובפשעיהם שלחה אמכם. שלחה אמכם, דלא תהא זמנית בדיניהו. איכה ישבה בדד בההוא שעתא, דאיהי הות נסבה טענת בנהא, ובניה אתקרע דינא.

וכשאותם עשר המרגליות (השבטים) יצאו מגן העדן להתלבש בלבושים אחרים, כל הלבושים נמסרו ביד הנחש, פרט לאחד, שהוא ראובן, שכתוב (בראשית לז) וישב ראובן אל הבור.

וכד אינון עשר מרגלן נפקו מגן עדן, לאתלבשא בלבושין אחרין, פלהו לבושין אתמסרו בידא דנחש, פר חד, דאיהו ראובן. דכתיב וישב ראובן אל הבור.

ועל שנתן העצה לזרקו לבאר, הוא נתפס בבאר, ונצל. וזהו רבי אליעזר הגדול, כשתפשוהו למינות, ונתנוהו בבור, ונצלה נשמתו של ראובן.

ועל דיהב עיטא למרמי לבירא, איתפס איהו בבירא, ואשתזיב. ודא איהו רבי אליעזר הגדול, כד תפשוהו למינות, ויהבוהו בבירא, ואשתזיבת נשמתיה דראובן.

ברוך יהו"ה לעולם אמן ואמן. ומלך יהו"ה לעולם אמן ואמן

